

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1926 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1926 tilinpäätöksen supistelma osoitti seuraavat tulot ja menot:

<i>Tulot.</i>			
Säästö vuodelta 1925	Smk	42,830,614:	29
Tuloja talousarvion mukaan	»	367,318,262:	71
Määrärahoja säästynyt	»	27,770,526:	12
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	12,299,288:	85
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,527,157:	38
Yhteensä	Smk	451,745,849:	35
<i>Menot.</i>			
Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	385,318,262:	71
Määrärahojen ylitys	»	1,385,867:	82
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	2,997,280:	46
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	3,334,114:	80
Yhteensä	Smk	393,035,525:	79
Lainavaroja säästynyt	Smk	440,483:	58
Tilierotus vuoteen 1927, säästöä	»	58,269,839:	98
Yhteensä	Smk	451,745,849:	35

Tilinpäätöksen hyväksymisen sekä vastuunvapauden myöntämisen hallituksille ja lautakunnille, minkä kaupunkien kunnallishallintoa koskevan aseuksen mukaisesti tuli tapahtua heinäkuun kuluessa, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lykätä, kunnes kaupungin tilintarkastajat olivat antaneet tarkastuskertomuksensa puheena olevan vuoden tileistä ja hallinnosta.

Kertomus kaupungin vuoden 1926 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositolintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1926 tilit ja hallinnon lähetettiin tilintarkastuskertomus²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus²⁾ kaupunginvaltuustolle, minkä jälkeen valtuuston valmisteluvaliokunta jätti asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli antaa lausunto tilintarkastajain esittämistä huomautuksista ja ehdotuksista.

Vuositolintarkastajat olivat huomauttaneet, että he sekä vuoden 1926 tilien tarkastuksessa että aikaisemminkin olivat voineet todeta kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä olevan puutteellisuuksia ja epäjohtonmukaisuuksia, mikä teki mahdolliseksi tulkita sen määräyksiä eri tavoilla. Tähän viitaten talousarviovaliokunta esitti, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi tutkia, missä suhteissa mainittu johtosääntö kenties kaipasi muutoksia ja täydentämistä sekä tehdä valtuustolle asiaa koskevan ehdotuksen.

Revisionikonttori oli moittinut sitä, että rahatoimikamari oli osoittanut³⁾ käyttövaroistaan 2,500 markkaa kamarin ja rahatoimikonttorin henkilökunnan illanvieton järjestämiseen. Valiokunta myönsi tosin muistutuksen teoreettisesti oikeaksi, mutta ei kuitenkaan katsoen kyseellisen rahamäärän mitättömyyteen ja rahatoimikamarin asemaan kunnallishallinnossa katsonut valtuustolla olevan aihetta ryhtyä toimenpiteeseen sen johdosta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ³⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 214.

Edelleen vuositilintarkastajat olivat olleet sitä mieltä, ettei kaupungin omassa viljelyksessä olevia maatiloja ollut hoidettu riittävällä huolella ja tämän käsityksensä tueksi huomauttaneet, että eri tilain vuositulokset vaihtelivat tuntuvasti vuodesta toiseen, ettei varastojen vuosi-inventtauksia ollut suoritettu, että tilisaatavia oli jätetty pois tilinpäätöksestä, ettei luotolla myytyä tavaraa aina ollut laskutettu eikä maksua siitä peritty, että varastoreportit olivat epäluotettavia, sekä ettei kirjanpito ollut teknillisesti aivan virheetön. Tilintarkastajat vaativat edellä mainittujen epäkohtain poistamista ja lausuivat käsityksensä, että maatalouskonttorin tilinpäätös oli laadittava satovuosittain eli kesäkuun 30 p:nä, että inventtaushintoja määrättäessä oli käytettävä maaherran vahvistamia verohintoja, että maatalous- ja puutarhantuotteiden varastoimisessa oli noudatettava mahdollisimman tehokasta tarkkailua sekä että maatalouslautakunnan tuli omistaa enemmän huomiota maatilain hoidolle ja kannattavuudelle. Talousarviovaliokunta oli havainnut tarkastajain edellä mainitut muistutukset pääasiallisesti oikeutetuiksi, mutta kun maatalouslautakunta niiden johdosta antamassaan selityksessä oli ilmoittanut aikovansa omistaa muistutusten aiheena olleille epäkohdille tarpeellista huomiota, valiokunta ehdotti, että valtuusto ainoastaan kehoittaisi maatalouslautakuntaa ryhtymään toimiin tilintarkastuskertomuksessa kosketeltujen epäkohtain poistamiseksi sekä antaisi lautakunnalle tehtäväksi ottaa harkittavakseen tilivuoden mahdollisen muuttamisen tilintarkastajain ehdotetulla tavalla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarviovaliokunnan esittämät, tässä selostetut ehdotukset ¹⁾ ja myönsi ²⁾ samalla rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallinnollisille lautakunnille, hallituksille ja laitoksille vastuunvapauden niiden vuoden 1926 aikaisesta toiminnasta ja siitä annetusta tilityksestä.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainittujen säätiöiden omistamain pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1926 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi ³⁾ johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle vuosineljännestitiliseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Tilitaseet lähetettiin ⁴⁾ talousarviovaliokunnalle.

Teknillisten laitosten kuoletussuunnitelma. Täyttäen kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän ⁵⁾ rahatoimikamari oli ryhtynyt toimenpiteisiin, jotta sähkölaitokseen käytetyn pääoman korko ja kuoletus vuoden 1926 alusta voitaisiin laskea uusien arvojen mukaisesti, sekä pitäen asianmukaisena, että kaupungin kaikki teknilliset laitokset toimivat yhtenäisten periaatteiden mukaisesti, ulottanut toimenpiteensä käsittämään myöskin vesijohto- ja kaasulaitoksen. Teknillisten laitosten omaisuuden arvon joulukuun 31 p:nä 1925 kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet olivat arvioineet vesijohtolaitoksen osalta 64,351,800 markaksi, kaasulaitoksen osalta 59,079,500 markaksi ja sähkölaitoksen osalta 88,103,200 markaksi, kun taas laitosten halli-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 23 p. maalisk. 24 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. kesäk. 21 §, 7 p. syysk. 33 § ja 7 p. jouluk. 18 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 116.

tuksen arvion mukaan vastaavat arvot olivat 56,333,000 markkaa, 31,495,639 markkaa ja 82,591,000 markkaa. Näiden arvioiden eroavaisuus aiheutuu etupäässä siitä että katselmusmiehet olivat arvioonsa sisällyttäneet tontteja ja maa-alueita, joihin teknillisillä laitoksilla oli ainoastaan vuokraoikeus, jota vastoin mittarit, vesipostit y. m. sekä kalusto oli jätetty pois. Rahatoimikamari ei puolestaan ollut voinut kokonaan hyväksyä kumppaakaan omaisuusarviota, vaan oli toimittanut uuden arvioinnin tällöin lähinnä noudattaen samoja periaatteita kuin hallitus. Siten kamari oli lukenut vesijohtolaitokselle kuuluvaksi maaomaisuudeksi ainoastaan Vanhankaupungin kosken ja ottanut sähkölaitoksen omaisuusarvioon ainoastaan Kasarminkadun tontin n:o 30. Rakennuksia arvioidessaan kamari oli lähtenyt niiden uudishankinta-arvosta, josta oli vähennetty rakennusten iän ja kunnan mukaan laskettu kulumispoisto, kuitenkin niin, että Vanhassakaupungissa Vantaanjoen länsirannalla oleville vesijohtolaitoksen koneille ja pumppuhuoneelle sekä Siltasaarella oleville laitoksen saostusaltaille ja vedenottamolle oli merkitty jonkin verran pienempi arvo, koska nämä laitokset poistettaisiin kolmen vuoden kuluessa. Johtoverkon ja koneiston kamari oli arvioinut niiden uudishankinta-arvoon, siitä vähennettynä vahvistettujen kuoletustaulukkojen¹⁾ mukaiset poistot. Ainoastaan kaasulaitoksen johtoverkon arvoa korotettiin jonkin verran, koska taulukot perustuivat 25 vuoden kuoletusaikaan, jonka kamari katsoi voitavan pidentää 30 vuodeksi. Kamari arvioi vesijohtolaitoksen omaisuuden 58,373,900 markaksi, kaasulaitoksen 36,014,995 markaksi ja sähkölaitoksen 85,340,500 markaksi.

Ehdotettujen uusien pääoma-arvojen kuoletuksessa ei aikaisemmin vahvistettuja kuoletustaulukkoja voitu käyttää siitäkään syystä, että eri laitteiden ikä oli jossain määrin epämääräinen, joten uuden kirjanpidon perustaminen tälle pohjalle olisi sekavaa ja työlästä. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus olikin laatinut ehdotuksen uudeksi kuoletussuunnitelmaksi, jossa laitokset oli ajateltu hankituiksi uusien pääoma-arvojen suuruisiin hintoihin, rahaksimuuttoarvo laskettu tämän mukaan ja eri omaisuusryhmille määrätty kohtuullinen kuoletusaika niihin kuuluvien yksityisten laitteiden iästä riippumatta.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen hyväksyen päätti²⁾ että teknillisten laitosten ennen tammikuun 1 p:ää 1926 hankitun omaisuuden arvo vahvistettaisiin vesijohtolaitoksen 58,373,900 markaksi, kaasulaitoksen 36,014,995 markaksi ja sähkölaitoksen 85,340,500 markaksi, että teknillisten laitosten maksamattoman pääomavelan korko vuoden 1926 alusta suoritettaisiin kaupungille 7 %:n mukaan, että teknillisten laitosten ennen tammikuun 1 p:ää 1926 hankitun omaisuuden arvo kuoletettaisiin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ehdottamien, edellä mainittujen kuoletustaulukkojen³⁾ mukaisesti; sekä että sen omaisuuden arvo, jonka teknilliset laitokset olivat hankkineet vuoden 1926 tammikuun 1 p:n jälkeen tai vastedes hankkisivat oli kuoletettava kaupunginvaltuuston vuonna 1920 vahvistaman suunnitelman⁴⁾ mukaan.

Tässä yhteydessä merkittiin rahatoimikamarin tekemä ilmoitus, että teknilliset laitokset olivat vuodelta 1926 laatineet kaksi tilinpäätöstä, toisen entisen kirjanpidon ja toisen uusien, edellä mainittujen määräysten mukaan, sekä että se korvaus, joka Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tuli suorittaa

¹⁾ Ks. v:n 1912 kert. s. 141 ja v:n 1920 kert. s. 50. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 14 §.

— ³⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 19. — ⁴⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 50 ja Kunnall. asetuskok. s. 20.

vuonna 1926 käytetystä sähkövirrasta, oli laskettu jälkimmäisen tilinpäätöksen pohjalla.

Lainan ottaminen. Sisäasiainministeriö vahvisti¹⁾ marraskuun 5 p:nä valtuuston päätöksen²⁾ 45,000,000 markan suuruisen lainan ottamisesta kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin.

Vuoden 1928 talousarviota käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ ottaa 54,476,000 markan pitkäaikaisen lainan käytettäväksi talousarviossa mainittuihin tarkoituksiin⁴⁾. Päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi aikanaan tehdä valtuustolle lainan ehtoja ja sen ottamisaikaa koskeva esitys.

Edelleen rahatoimikamari oikeutettiin⁵⁾ vuonna 1928 käyttämään lyhytaikaista luottoa enintään 140,000,000 markkaa sekä Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 kauppahinnan suorittamiseen samanlaista luottoa 21,300,000 markkaa tai vastaava määrä ulkomaan rahassa.

Lainan myöntäminen uimahallin rakentamista varten. Uimahalli osakeyhtiön anottua kaupungin varoista 2,000,000 markan suuruisia lainaa uimahallin rakentamiseksi yhtiön omistamalle Yrjönkadun tontille n:o 21 b kunnallisen uimahallin perustamiskysymystä valmistelemaan asetettu komitea, urheilulautakunta ja rahatoimikamari olivat tästä anomuksesta antamissaan lausunnoissa puoltaneet sen hyväksymistä. Urheilulautakunta oli tällöin ehdottanut, että lainan myöntämisen ehdoksi määrättäisiin, että tulevassa uimahallissa oli varattava vuosittain 24,000 kylpyä kaupungin kansakoulujen oppilaille ja 1,000 kylpyä kaupungin poliisi- ja palomiehistöille ja että viimeainittujen kylpijäryhmäin tuli saada täydellistä uinti- ja hengenpelastusopetusta, kun taas kansakoululasten uintikylpyihin nähden oli otettava huomioon seuraavaa: oppilaiden opittua kuivauintia koulussaan on heille uimahallissa opetettava varsinaista uintia, terveysuinnin vaatimukset on otettava huomioon ja tarpeelliseksi katsottu hengenpelastuskurssi on suoritettava sen jälkeen kun koulussa on annettu sitä koskevaa tietopuolista opetusta. Talousarviovaliokunnankin annettua kysymyksestä lausuntonsa kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾

myöntää Uimahalli osakeyhtiölle 2,000,000 markan suuruisen lainan kiinnitystä vastaan, jolla olisi etuoikeus lähinnä 2,000,000 markan suuruisen ensimmäisen kiinnityksen jälkeen yhtiön omistamaan IV kaupunginosan korttelissa n:o 64 Yrjönkadun varrella olevaan tonttiin ja taloon n:o 21 b, seuraavin ehdoin: alkuperäiselle lainamäärälle on suoritettava vuotuismaksua 5 %, josta 2 ½ % lasketaan koroksi jäljellä olevalle lainamäärälle ja loput kuole-tukseksi; lainanottaja sitoutuu luovuttamaan kaupungille vuosittain 24,000 vapaakylpyä kaupungin ylläpitämien koulujen oppilaitten käytettäväksi sillä tavoin kuin edellä on esitetty ja asianomaisten kesken vatedes lähemmin tullaan sopimaan, sekä 1,000 vapaakylpyä kaupungin palo- ja poliisimiehistön käytettäväksi; lainanottaja saa irtisanoa lainan kokonaisuudessaan takaisin maksettavaksi viiden vuoden päästä uimahallirakennuksen valmistumisesta sekä sen jälkeen yhden vuoden kuluttua irtisanomisesta; sekä kaupungilla on oikeus valita yksi yhtiön tilintarkastajista;

merkitä edellä mainitun lainamäärän vuoden 1928 menosääntöön, mutta oikeuttaa yhtiön nostamaan sen ennakkona kaupungin kassasta heti kun

1) Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 1 §. — 2) Ks. v:n 1926 kert. s. 44. — 3) Valt. pöytäk. 21 p. jouluk. 1 §. — 4) Ks. tätä kert. s. 101. — 5) Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 28 §.

puheena oleva uudisrakennus on vesikatossa 7 ½ % korkoa vastaan rakennusajalta; sekä

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä edellä mainittujen päätösten aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Vapautus liikennemaksujen suoritusvelvollisuudesta. Suomen höyrylaivaosakeyhtiön valitettua¹⁾ korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaupunginvaltuuston tekemästä ja Uudenmaan läänin maaherran vahvistamasta päätöksestä, jolla yhtiöltä oli evätty vapautus velvollisuudesta suorittaa liikennemaksua yhtiön Ranskassa rakennetun höyrylaivan Oberonin maahantuonnista, korkein hallinto-oikeus oli asiaa käsitellessään joulukuun 2 p:nä 1926 jättänyt²⁾ maaherran päätöksen voimaan.

Liikennemaksujen palauttaminen. Aero osakeyhtiö oli anonut, että sille suoritettaisiin takaisin ne liikennemaksut, jotka oli pantu sen maksettaviksi kolmesta ulkomaalta tuodusta lentokoneesta ja jotka liikennemaksutariffin kohdan Ajo- ja kuljetusneuvot, erikseen mainitsemattomat, mukaan oli määrätty 0,5 %:ksi maahan tuodun tavaran arvosta. Koska mikään tariffin kohta ei sanamuodoltaan suoranaisesti ollut sovellettavissa lentokoneisiin, koska kaupungilla oli syytä edistää lentoliikenteen kehitystä sekä koska kyseellinen lentokone oli käyttänyt yhtiön omia maihinlaskupaikkoja, kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että niiden liikennemaksu laskettaisiin kohdan Laivat ja veneet varusteineen tai ilman mukaan, jolloin liikennemaksu olisi 0,15 % niiden arvosta, ja että hakijalle niin ollen maksettaisiin takaisin 16,100 markkaa.

Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että Aero-osakeyhtiön kahdesta maahan tuomastaan lentokoneesta suorittama liikennemaksu joka oli vahvistettu 0,5 %:ksi niiden arvosta, vähennettäisiin 0,15 %:iin mainitusta arvosta ja että liikaa kannettu määrä, 5,250 markkaa, palautettaisiin yhtiölle.

Vapautus velvollisuudesta suorittaa sairaalamaksuja. Kylvettäjätar M. Saari, jota oli hoidettu Marian sairaalassa kesäkuun 30 p:stä heinäkuun 18 p:ään 1926 sairaalan palveluksessa saamansa ruumiinvamman johdosta, vapautettiin⁵⁾ suorittamasta hoitomaksua mainitulta ajalta, koska Tapaturmavakuutusyhtiö Kullervo oli kieltäytynyt suorittamasta kylvettäjätar Saarelle vahingonkorvausta perustellen tätä siten, ettei hänen vammansa ollut työssä sattuneen tapaturman aiheuttama.

Diakonissalaitokselle myönnetty etu. Diakonissalaitokselle myönnettiin⁶⁾ jatkuvasti viiden vuoden ajaksi kuluvan vuoden alusta lukien 40 %:n alennus vedenkulutusmaksuista edellyttäen, että vuotuinen kulutus oli enintään 20,000 m³.

Verovelvollisen henkilön tulosta veroluksessa tehtävä vähennys. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ vahvistaa ne määrät, jotka kaupunkien kunnallishallinnosta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan, sellaisina kuin nämä esiintyvät tammikuun 20 p:nä 1922 mainitun asetuksen muuttamisesta annetussa laissa, saa vähentää verovelvollisen henkilön tuloista, vuoden 1927 kunnallisveroluksessa henkilölle, jonka tulot eivät ylittäneet 9,000 markkaa, 4,000 markaksi sekä 1,200 markaksi jokaisen lapsen osalta, jonka verovelvollinen elatusvelvollisuutensa nojalla oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Kunnallisverojen kantoajat. Rahatoimikamarin päätettyä, että vuoden 1926 kunnallisvero kannettaisiin neljässä erässä, nimittäin elo-, syys-, loka-

¹⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 46. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. maalisk. 3 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 24 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 25 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. toukok. 25 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. toukok. 20 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. jouluk. 19 §.

ja marraskuussa, sekä lähetettyä tästä ilmoituksen kaupunginvaltuustolle, valtuusto päätti ¹⁾ ainoastaan hyväksyä kamarin päätöksen.

Työnsulun alaisten metallityöntekijäin anomus saada lykkäystä vuoden 1296 kunnallisverojen suorittamiseen nähden. Metalliteollisuudessa vallinneen työnsulun johdosta työttömiksi joutuneiden työntekijäin edustajat anoivat, että kaupungille verovelvolliset työnsulun alaiset metallityöntekijät oikeutettaisiin lykkäämään kunnallisverojen suorittaminen neljä kuukautta eteenpäin lukien työnsulun päättymispäivästä, mutta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ jättää esityksen huomioon ottamatta verotusvalmistelukunnan lausuttua, että oli vaikeata ratkaista, millä henkilöillä oli oleva oikeus mahdollisesti myönnettävään maksunlykkäykseen, ja rahatoimikamarin huomautettua, että puheena olevan laatuisten kysymysten ratkaisuvalta kuului kamarille.

Verotusasia. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä Helsingin puhelinyhdistys ilmoitti suorittaneensa Helsingin kaupungille vuoden 1925 kunnallisveroa 30,527 markkaa yhdistyksen eläkerahaston koroista sekä mainittuun rahastoon siirretyistä varoista ja anoi viitaten Uudenmaan läänin maaherran päätökseen, että mainitun laatuiset tulot sai vähentää verotettavasta tulosta, että edellä mainittu rahamäärä suoritettaisiin takaisin yhdistykselle. Koska yhdistyksen anomus kuitenkin koski äyriä lukua eikä verotuksen perustetta ³⁾, ei kaupunginvaltuusto katsonut olevan syytä ottaa sitä tutkittavakseen.

Vieraspaikkakuntalaisten kansakoulunoppilaiden koulumaksut. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain tekemään esitykseen, että muilta paikkakunnilta kotoisin olevien oppilaiden koulunkäynnistä suoritettava maksu korotettaisiin 1,030 markasta 1,260 markkaan lukuvuodelta kuluvan vuoden alusta lukien.

Korvaus kansakoulun oppilaan koulunkäynnistä vieraassa kunnassa. Kanavankassanhoitaja J. Vartiainen oli anonut, että kaupunki sitoutuisi suorittamaan koulumaksut oppilas E. Sarlinin puolesta, joka oli syntynyt Helsingissä, mutta jonka hänen äitinsä oli jättänyt herra Vartiaisen hoitoon ja joka kävi Karttulan kunnan kansakoulua, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ evätä tämän anomuksen, joka oli vailla lain tukea, koska lapsen huoltajilla ei ollut kotipaikkaoikeutta Helsingissä.

Espoon kunnanvaltuutetut olivat Uudenmaan läänin maaherralta vaatineet, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin korvaamaan mainitulle kunnalle 32 lapsen koulunkäynnistä Espoon kunnan kansakouluissa vuonna 1924 koituneet kustannukset. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ tämän johdosta maaherralle annettavassa lausunnossaan ilmoittaa, että kaupunki suostui korvaamaan Espoon kunnalle niiden lasten aiheuttamat koulunkäyntikustannukset, joilla mainittuna vuonna todistettavasti oli ollut kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamarin esityksestä ja kaupunginvaltuuston palkkajärjestelyvaliokunnan annettua asiasta lausuntonsa kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että kaupungin viranpitäjän maalisk., huhti- ja toukokuun palkat suoritettaisiin IX asteikon mukaan.

Sittemmin valtuusto määräsi ⁸⁾, että edellä mainittua asteikkoa oli noudatettava kuluvan vuoden loppuun.

Kunnan viranpitäjien ja työntekijäin palkkain ja eläkkeiden järjestely.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. kesäk. 24 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 50 §. — ³⁾ S:n 21 p. syysk. 26 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 27 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. syysk. 47 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 8 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 22 § ja 23 p. helmik. 7 §; vrt. tätä kert. s. 50. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §.

Evätessään¹⁾ tehdyn esityksen työehtosopimusten käytäntöön ottamisesta kaupungin työntekijäin palkkaoloja järjestettäessä kaupunginvaltuusto samalla antoi²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi kiireellisesti laatia ja esittää valtuustolle ehdotuksen kunnan viranpitäjain ja työntekijäin palkkain ja eläkkeiden järjestämiseksi vuoden 1928 tammikuun 1 p:stä lukien.

Kaupungin viranpifäjain palkkausjärjestelmä. Vuonna 1918 pantiin toimeen kaupungin viranpitäjain palkkain yleinen järjestely³⁾, mutta inflation johdosta ne silloin jäivät riittämättömiksi ja niitä oli lisättävä n. s. kalliinajanlisäyksillä. Tämä kankea ja epätydyttävä järjestelmä poistettiin vuoden 1922 palkkajärjestelyssä⁴⁾, jolloin otettiin käytäntöön palkkain luokitteluun ja liukuvaan palkka-asteikkoon perustuva palkkausjärjestelmä olemaan voimassa vuoden 1926 loppuun. Kun palkkauskysymys sittemmin oli uudestaan järjestettävä, otti rahatoimikamari sen valmisteltavakseen⁵⁾ ja antoi kaupunginvaltuustolle marraskuun 30 p:nä 1926 päivätyn mietinnön⁶⁾.

Asian periaatteelliseen puoleen nähden kamari oli sitä mieltä, että liukuva palkkausjärjestelmä, joka teki menojen tarkan arvioimisen mahdottomaksi sekä kaupungille että sen viranpitäjille, ei enää ollut tarpeen vaatima, sittenkun elinkustannukset varsinkin Suomen rahan arvon vakiinnuttua olivat lakanneet vaihtelemasta niin suuresti kuin aikaisemmin. Järjestelmän varjopuolia oli sekin, että se perustui indeksilukuihin, jotka eivät vastanneet tosio-oloja eivätkä ainakaan olleet sovellettavissa virkamiesoloihin⁷⁾. Kamarin mielestä oli sen vuoksi otettava käytäntöön kiinteät palkat, mutta aluksi ainoastaan vuoden 1928 loppuun, johon mennessä oli tehtävä päätös palkkain lopullisesta vakiinnuttamisesta. Tätä siirtymiskautta kamari piti tarpeellisena sen johdosta, että lähinnä seuraavien vuosien hintatasoa oli vaikeata ennustaa, varsinkin kun vuokrat ilmeisesti olivat kohoamassa.

Edellä mainittua mietintöä käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ asettaa seitsenmiehisen valiokunnan⁹⁾ asiaa edelleen valmistelemaan. Rahatoimikamaria kehoitettiin tekemään ehdotus palkkain väliaikaisesta korottamisesta, kunnes palkkajärjestelykysymys oli lopullisesti ratkaistu¹⁰⁾.

Sittemmin antamassaan mietinnössä¹¹⁾ valiokunta ilmoitti olevansa täysin samaa mieltä kuin rahatoimikamari siitä, että liukuva palkkajärjestelmä oli poistettava, mutta ei yhtynyt kamarin epäilyksiin, mikäli ne koskivat mahdollisuutta heti ottaa käytäntöön kiinteihin palkkoihin perustuva palkkausjärjestelmä olemaan voimassa toistaiseksi, t. s. kunnes kaupunginvaltuusto katsoisi olevan syytä sen tarkistamiseen. Kunnan vakinaiset virat jaettaisiin valiokunnan ehdotuksen mukaan kuten aikaisemminkin luokkiin, joiden lukumäärä olisi 20, ja pohjapalkka olisi 1 luokassa 1,200 markkaa kuukaudessa ja lisääntyisi asteettaisesti, niin että se 20 luokassa olisi 8,300 markkaa. Tähän tulisivat lisäksi ikäkorotukset 3, 6 ja 10 vuoden palveluksesta. Viimemainittuihin nähden valiokunta ehdotti, että kunnan viranpitäjät oikeutettaisiin lukemaan hyväkseen koko se aika, jona heillä oli ollut vakinainen toimi kaupungin palveluksessa eikä ainoastaan toinen samaan palkkaluokkaan kuuluva toimi sekä että ikäkorotusta nauttiva viranpitäjä, joka valittiin ylempään palkkaluokkaan kuuluvaan toimeen, oikeutettaisiin uudessa toimeensa saamaan entiseen toimeen kuuluvat ikäkorotukset, kunnes hän oli palvelellut uudessa toimeensa niin kauan, että sen ikäkorotukset ylittivät edel-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 70. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26 p. lokak. 6 §. — ³⁾ Ks. v:n 1918 kert. s. 57—64. — ⁴⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 47 ja 51. — ⁵⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 225. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35 v:ta 1926. — ⁷⁾ Vrt. v:n 1924 kert. s. 75. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 25 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 136. — ¹⁰⁾ S:n s. 49. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

lisen toimen ikäkorotukset, josta ajankohdasta lähtien hän saisi nauttia jälkimmäiseen toimeen liittyviä ikäkorotuksia.

Jotta kaupungille varattaisiin mahdollisuus kaikissa oloissa saada tärkeimpiin toimiin täysin päteviä voimia, valiokunta ajatteli, että eräät virat vaihtoehtoisesti voitaisiin täyttää tekemällä sopimus. Tähän ryhmään olisi ennen kaikkea luettava ne virat, joiden haltijat kaupungin suurempien likeyritysten tai sen yleisen hallinnon johtajina voivat tuntuvasti vaikuttaa kaupungin talouteen. Tässä yhteydessä valiokunta korosti sen seikan tärkeyttä, että sopimusvirkoja täytettäessä nimenomaan määrättiin, oliko asianomaisella viranpitäjällä oikeus yhtäläisiin muihin etuihin, ikäkorotukseen, eläkkeeseen y. m., jotka kuuluivat kaupungin vakinaisille sääntöpalkkaisille viranpitäjille.

N. s. sivuvirkoihin nähden valiokunta ehdotti, että palkkaluokkiin 1 b—7 b luetut toimet lakkautettaisiin ja niiden haltijat sanottaisiin irti sekä että asianomaisille lautakunnille ja hallituksille sen sijaan myönnettäisiin tarpeellinen määräraha näille viranpitäjille kuuluneiden tehtävien suorittamista varten, sekä että luokkiin 8 b—13 b luetut sivuvirat sijoitettaisiin palkkauksen suhteen lähinnä vastaavaan sääntöpalkkaisten päävirkain luokkaan. Yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien palkkauskysymys oli valmisteltavana rahatoimikamarissa, minkä vuoksi valiokunta ei tahtonut tässä yhteydessä lausua siitä mielipidettään, vaan ehdotti ainoastaan, että mainitut palkat kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi suoritettaisiin asteikon IX mukaan.

Valiokunnassa oli myöskin otettu käsiteltäväksi kysymys kaupungin laitosten ja virastojen päivittäisen työajan pidentämisestä, ja valiokunta oli tällöin päätenyt siihen käsitykseen, että tällainen pidennys, edellyttäen että tekeillä oleva palkkajärjestely johti palkkain korotukseen, olisi hyvin perusteltu.

Samoin edellytyksin valiokunta oli sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjien oikeutta sivuvirkain pitämiseen oli jonkin verran rajoitettava ja että anomukset saada hoitaa kunnallista luottamustehtävää toisessa kunnassa joka tapauksessa oli evättävä.

Sen menettelytavan, että viranpitäjien nauttimat luontoisedut arvioitiin rahaksi ja tämä arvo vähennettiin palkkaa maksettaessa, rahatoimikamari oli pysyttänyt, eikä valiokunnalla puolestaan ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, mutta se halusi vain huomauttaa, että kyseelliset edut oli arvioitava todellista arvoaan vastaaviksi, jotta ne eivät aiheuttaisi olennaista asianomaisen viranpitäjien kokonaispalkkaetujen lisäystä, mikä ei suinkaan ollut tarkoituksena. Kulkutautisairaalan ja Nikkilän sairaalan sairaanhoitohenkilökunnalta pidätettävä nautittujen luontoisetujen korvaus olisi kuitenkin arvioitava kaupungin viranpitäjien ylimalkaan suorittamaa 20 % pienemmäksi, koska edellisen sairaalan henkilökunnan oli pakko pysyä eristäytyneenä ja tämän asemansa varjopuolen vuoksi tuli saada jonkin verran suurempi palkka ja jälkimmäinen sairaala taas sijaisi maaseudulla, minne henkilökunnan hankkiminen tuotti jonkin verran vaikeuksia.

Uudestaan käsiteltäessä kysymystä kaupungin viranpitäjien uudesta palkkajärjestelmästä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä sekä rahatoimikamarin edellä mainitussa mietinnössään esittämän ehdotuksen että valiokunnan edellä selostetun esityksen sekä pidentää voimassa olevan palkkajärjestelmän voimassaoloajan kuluvan vuoden loppuun ²⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 50—51.

Rahatoimikamari asetti sen jälkeen komitean valmistelemaan kysymystä viranpitäjien palkkauksen järjestämisestä tammikuun 1 p:stä 1928 lähtien. Tämän komitean laatima mietintö¹⁾ perustui olennaisilta kohdilta edellä mainitun, kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan ehdotuksiin. Kuitenkaan komitea ei voinut puolestaan yhtyä valiokunnan ehdotukseen, että kaupungin viranpitäjät oikeutettaisiin ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jonka he olivat olleet vakinaisessa virassa kaupungin palveluksessa, vaan katsoi, että voimassa olevat määräykset olisi toistaiseksi säilytettävä ja että kysymys siitä, mitä periaatteita tässä oli noudatettava, olisi lopullisesti ratkaistava vasta palvelusehtosäännön käsittelyn yhteydessä.

Komitea oli myöskin ottanut käsiteltäväkseen yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien asemaa koskevan kysymyksen ja tällöin samaten kuin aikaisemmin talousarviovaliokunta²⁾ ollut sitä mieltä, että kaikki yhteismäärärahasta palkatut viranpitäjät, joiden toiminta kaupungin palveluksessa oli säännöllistä ja oli jatkunut yhtämittaisesti, joiden tehtävät olivat osoittautuneet välttämättömiksi ja jotka asemansa ja työnsä puolesta olivat verrattavissa vakinaisiin viranpitäjiin, olisi siirrettävä samaan asemaan kuin nämä ja siis sijoitettava sääntöpalkkaisten viranpitäjien luokittukseen ja samalla oikeutettava ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen aikaisemmat virkavuotensa. Poikkeusasemaan oli komitean mielestä kuitenkin asetettava kaupunginorkesterin jäsenet, jotka vastedeskin sopivimmin palkattaisiin yhteismäärärahasta, koska tämä järjestelmä tarjosi suuremmat mahdollisuudet vapaaseen harkintaan otettaessa henkilöitä orkesterin palvelukseen ja tämä taas oli yrityksen tarkoituksenmukaisen johdon edellytys. Yhteismäärärahasta palkattuja viranpitäjiä siirrettäessä vakinaiseen palkkasääntöön ei komitean mielestä ollut otettava mukaan naisten työtupain henkilökuntaa, koska mainittu laitos lähitulevaisuudessa järjestettäisiin uudestaan ja kysymys henkilökunnan asemasta olisi samassa yhteydessä ratkaistava, ei myöskään keskuskeittolan henkilökuntaa, koska se oli tilapäinen laitos. Siihen asti työmäärärahoista palkatut rakennuskonttorin rakennusmestarit ja työnjohtajat oli komitean mielestä jatkuvasti palkattava samalla tavalla. Osa heistä joutui tosin vuodesta toiseen olemaan kaupungin palveluksessa, mutta heidän työnsä ja asemansa oli kokonaan kaupunginvaltuuston menosääntöön ottamien ja vuosittain harkittavien työmäärärahaisten varassa. Edelleen mainittu palkkausjärjestelmä oli sopiva siltäkin kannalta, että se teki mahdolliseksi tarkalleen laskea eri töiden aiheuttamat kustannukset, mikä oli tärkeätä varsinkin jos niiden suorittamiseen odotettiin saatavan valtionapua. Ne yhteismäärärahasta palkatut viranpitäjät, jotka ensi sijassa suorittivat ruumiillista työtä ja siten lähinnä olivat verrattavissa kunnan työntekijöihin, oli komitean mielestä jätettävä vakinaisen luokittelun ulkopuolelle ja heidän palkkansa oli maksettava sopimuksen mukaan, joka rahatoimikamarin tuli tehdä asianomaisen viranomaisen annettua esityksensä. Tässäkin ryhmässä tulisi niiden viranpitäjien, joilla oli ollut oikeus ikäkorotukseen, jatkuvasti saada nauttia tätä etua. Samalla tavalla olisi järjestettävä ainoastaan vuoden kiireellisimpänä aikana tai töiden tilapäisesti lisääntyessä käytettyjen tilaisten apulaisten palkkaus.

Tässä yhteydessä komitea halusi edelleen huomauttaa, ettei palkan laatu vaikuttanut viranpitäjän eläkeoikeuteen. Eläkkeen saamiseen oli eläke-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj.n:o 40. — ²⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 42.

säännön mukaan oikeutettu jokainen vuosi- tai kuukausipalkkainen pääviranpitäjä, eikä tätä määräystä komitean mielestä ollut muutettava.

Rahatoimikamari, joka kaikissa olennaisissa kohdissa yhtyi komitean lausumiin mielipiteisiin, lähetti tämän mietinnön kaupunginvaltuustolle ohentamalla ehdotukset kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesäännöksi sekä mainittujen virkain luokitteluksi, jossa paitsi aikaisempia vakinaisia virkoja oli otettu huomioon myöskin erinäisiä aikaisemmin yhteismäärärahasta palkattuja tai sivuvirkain ryhmään kuuluneita virkoja.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾

vahvistaa Helsingin kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesäännön ehdotuksen²⁾;

määrätä kaupungin vakinaiseen palkkasääntöön merkittyjen viranpitäjien palkat tammikuun 1 p:stä 1928 vuoden 1930 loppuun suoritettaviksi edellä mainitussa ohjesäännössä mainituin määrin;

erinäisin muutoksin vahvistaa rahatoimikamarin laatiman kaupungin vakinaisten viranpitäjien luokitteluehdotuksen³⁾;

määrätä, että kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain virat oli täytettävä sopimuksen mukaan;

vähäisin muutoksin vahvistaa rahatoimikamarin lähettämän ehdotuksen yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien palkkain järjestelmästä⁴⁾ siten, että osa niistä sijoitettaisiin vakinaiseen palkkasääntöön, osa taas palkkattaisiin sopimuksen mukaan, sekä tällöin määrätä,

a) että niiden viranpitäjien, jotka tällöin siirrettiin vakinaiseen palkkasääntöön, ikäkorotuksen saamiseksi uudessa palkkaluokassa tuli saada lukea hyväkseen virka-aikansa siinä yhteismäärärahasta palkattuja toimia varten vahvistetun taulun palkkaluokassa, johon he ennen siirtoa kuuluivat;

b) että rahatoimikamarin tuli asianomaisten viranpitäjien ehdotuksesta vahvistaa sopimuksen mukaan palkattavain viranpitäjien palkat;

c) että kaupunginorkesterin jäsenten palkkausta varten vahvistettaisiin taulukko⁵⁾, jota oli noudatettava siten, että siinä mainitut yhteismäärärahasta palkatuille viranpitäjille tammikuun 7 p:nä 1925 vahvistetun palkkaustaulukon⁶⁾ IX asteikon mukaan maksettavat palkat pyöristettiin lähinnä korkeampaan satalukuun;

d) että kaupunginorkesterin johtajalle suoritettaisiin sopimuspalkkana 7,000 markkaa kuukaudessa;

määrätä, että rahatoimikamarin viranpitäjille tulevia luontoisetuja rahaksi arvioitaessa oli otettava varteen, ettei näiden etujen arvoja määrätty niin alhaisiksi, että niiden korvauksesta muodostuisi olennainen asianomaisen viranpitäjän kokonaispalkkaetujen lisäys;

määrätä kulkutautisairaalan ja Nikkilän sairaalan henkilökunnan rahanpalkasta nautittujen luontoisetujen korvaukseksi tehtävän vähennyksen arviomäärää 20 % pienemmäksi; sekä

oikeuttaa ne viranpitäjät, joilla sopimuksen nojalla oli suurempi palkka kuin heillä kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen nojalla tulisi olemaan, säilyttämään siihenastiset palkkaetunsa sopimuksen voimassaoloajan tai kunnes heidän kanssaan saatiin aikaan uusi sopimus.

Edelleen valtuusto päätti alistaa muutetun palkkasäännön asiaankuuluvilta osilta valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, nim. mikäli se

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 15 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 153. — ³⁾ S:n s. 156 ja valt. pain. asiakirj. n:o 40 s. 30—37. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40, s. 38—46. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 155. — ⁶⁾ S:n v:n 1925 s. 50.

koski maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten, maistraatinsihteerin, kaupunginviskaalien, kaupunginvoutien, ens. ja toisen kaupunginlääkäarin sekä kaupunginkamreerin palkkoja.

Palkkajärjestelyyn liittyvien lisäkustannusten suorittamiseksi oli 6,500,000 markan määräraha merkittävä vuoden 1928 talousarvioon.

Virkain luokittelu. Valitessaan ¹⁾ Marian sairaalan kirurgisen osaston ylläkäarin sairaalan johtajaksi kaupunginvaltuusto samalla määräsi ²⁾, että yhdistettyjen virkain haltijan tuli saada 14 vakinaisen palkkaluokan mukainen ja Marian sairaalan sisätautiosaston ylläkäarin 13 palkkaluokan mukainen palkka.

Virkain luokittelu. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston 2 vakinaiseen palkkaluokkaan luettu amanuenssin toimi heinäkuun 1 p:stä lukien siirrettäisiin 5 luokkaan. Päätöksestä johtuvat lisäkustannukset oli suoritettava talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Henkilökohtaiset palkanlisäykset. Kaupunginorkesterin konserttimestarille A. Hannikaiselle myönnettiin ⁴⁾ henkilökohtaista palkanlisäystä 600 markkaa kuukaudessa lukien tammikuun 1 p:stä 1928.

Kaupunginvaltuuston kanslian ens. sihteerille E. Cavoniukselle myönnettiin ⁵⁾ 4,284 markan vuotuinen henkilökohtainen palkanlisäys.

Vahvistetut sopimuspalkat. Koska arkkitehti G. Taucherin kanssa kaupunginarkkitehdin viran hoitamisesta tehty sopimus ⁶⁾ päättyi joulukuun 31 p:nä, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin sopimaan arkkitehti Taucherin kanssa kyseellisen viran jatkuvasta hoitamisesta vuoden 1930 loppuun 8,000 markan kuukausipalkasta.

Rakennustarkastaja H. Andersinille myönnettiin ⁸⁾ vuodeksi 1928 7,500 markan kuukausipalkka ja vuosiksi 1929 ja 1930 18 vakinaisen palkkaluokan mukainen palkka.

Arkkitehti A. Toivonen määrättiin ⁹⁾ 6,000 markan kuukausipalkasta hoitamaan avustavan rakennustarkastajan virkaa vuonna 1928 toistaiseksi ja kunnes kysymys viran ottamisesta vakinaiseen palkkasääntöön oli ratkaistu.

Vakanssisäästö. V. t. nuorempi oikeusneuvosmies G. Hellén, jonka palkasta 1,500 markkaa oli pidätetty vakanssisäästönä, oikeutettiin ¹⁰⁾ saamaan kaupungin varoista mainittu määrä, joka suoritettaisiin vuoden 1926 tili-crotuksesta.

Eräiden kansakoulunopettajattarien palkkaedut. Ruotsinkielisten kansakoulujen alakoulun opettajattarelle A. Olinille, joka vuodesta 1918 lähtien oli palvellut yläkoulussa ja jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1921 oli oikeut-tanut ¹¹⁾ saamaan vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset, ja sittemmin rahatoimikamarin ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan välillä tehdyn sopimuksen ¹²⁾ mukaisesti maksettu alemman koulun opetta-jattarelle tuleva palkka ikäkorotuksineen sekä niiltä tunneilta, joilla hänen työaikansa yläkoulussa ylitti alakoulun vakinaisen työajan, sama palkkio kuin yläkoulun tuntiopettajattarille, kunnes kamari vuonna 1925 oikeutti hänet mainitun vuoden alusta lukien saamaan yläkoulun opettajattarelle tulevan

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 128. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 18 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 26 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. jouluk. 15 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 48. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 16 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. jouluk. 17 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 48 ja tätä kert. s. 60. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 18 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. tammik. 51 §. — ¹¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 90. — ¹²⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 256.

pohjapalkan sekä lisäksi hänen vakinaiseen virkaansa liittyvät ikäkorotukset, mitä viimemainittua menettelyä aina oli noudatettu suomenkielisissä kansakouluissa. Rouva Olinin sen jälkeen anottua saada 16,000 markkaa aikaisemmin sovelletun laskutavan johdosta menettämiensä palkkatulojen korvaukseksi kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ koulujen taloudenhoitajan laatiman laskelman mukaisesti myöntää hänelle vuoden 1926 tilierotuksesta 8,000 markan suuruisen lisäkorvauksen kerta kaikkiaan siltä ajalta, jonka hän oli hoitanut ylempään kansakoulun opettajatarviransijaisuutta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen alakoulun vakinaiselle opettajattarelle A. E. Johanssonille myönnettiin²⁾ kerta kaikkiaan 2,400 markkaa korvausta siltä ajalta, jonka hän vuosien 1923—25 kuluessa oli toiminut yläkoulun opettajattarena, saaden kuitenkin 24 viikkotunnista ainoastaan vakinaiseen virkaansa liittyvän pohjapalkan ikäkorotuksineen sekä ylimääräisistä opetus-tunneista saman palkkion kuin yläkoulun tuntiopettajattaret.

Oikeus nauttia palkkaa virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pidemmän virkavapauden aikana saamaan täydet palkkaetunsa alla mainitulta ajalta: ylim. kaupunginviskaali A. Branders lokakuun 7 p:stä 1926 tammikuun

31 p:ään 1927³⁾;

ulosottoapulainen K. Löfman tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään⁴⁾;

kaupunginpalvelija A. Nyberg toukokuun 16 p:stä kesäkuun 1 p:ään⁵⁾;

kaupunginpalvelija A. R. Lemström 1 kuukaudelta elokuun 15 p:stä lukien⁶⁾;

tilastokonttorin vahtimestari V. F. Aarnio 3 kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

revisionikonttorin kirjaaja E. Cajander 2 kuukaudelta lokakuun 5 p:stä lukien⁸⁾;

rakennustarkastuskonttorin kanslisti G. Wilenius syyskuulta⁹⁾;

kunnallinen ammattientarkastaja A. L. Levanto lokakuun 7 p:stä joulukuun 7 p:ään¹⁰⁾;

elintarvetehtaiden kaitsija W. Meriläinen 2 kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

terveyspoliisin kaitsija H. Laurell 2 kuukaudelta maaliskuun 17 p:stä lukien¹²⁾;

lihantarkastamon halliesimies W. Landén marraskuun 25 p:stä joulukuun 31 p:ään 1926¹³⁾;

kulkutautisairaalan sairaanhoitajatar E. von Nandelstadh marraskuun 25 p:stä joulukuun 31 p:ään 1926¹⁴⁾;

Kivelän sairaalan osastonhoitajatar M. Virtala 6 kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajatar J. Kari 7 kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien¹⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslisti L. Lehto 3 kuukaudelta elokuun 17 p:stä lukien¹⁷⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger 3 kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien¹⁸⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 50 §. — ²⁾ S:n 15 p. kesäk. 35 §. — ³⁾ S:n 23 p. helmik. 6 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. syysk. 25 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. syysk. 25 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. maalisk. 8 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. marrask. 20 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. syysk. 21 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. lokak. 22 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. maalisk. 17 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. huhtik. 12 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. tammik. 43 §. — ¹⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 42 §. — ¹⁵⁾ S:n 23 p. helmik. 21 §. — ¹⁶⁾ S:n 23 p. helmik. 22 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. lokak. 18 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. lokak. 19 §.

kunnalliskodin alihoitajatar A. Ahonen maaliskuun 26 p:stä toukokuun 31 p:ään¹⁾;

Toivolan koulukodin opettaja V. Uusivirta kesä- ja heinäkuulta²⁾; suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hellstén 8 päivän ajalta³⁾; suomenkielisten kansakoulujen opettajatar T. Puhakka 3 päivän ajalta⁴⁾; ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja E. Nordström vuoden 1926 joulukuun 11 ja 20 p:n väliseltä ajalta⁵⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettaja A. G. Sigfrids marraskuun 15 p:stä joulukuun 20 p:ään⁶⁾;

vesijohtolaitoksen mittarinlukija A. Lönnström 2 kuukaudelta huhtikuun 15 p:stä lukien⁷⁾;

sähkölaitoksen konttoriapulainen E. Juslin 4 kuukaudelta heinäkuun 22 p:stä lukien⁸⁾;

rakennuskonttorin työnjohtaja V. Ahlqvist joulukuulta⁹⁾; puhtaanapitolaitoksen konttoriapulainen E. Michailoff kesäkuun 10 p:stä elokuun 1 p:ään¹⁰⁾; sekä

Hakaniementorin kauppahallin renki K. V. Salonen 2 kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien¹¹⁾.

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät, jotka olivat saaneet täydet palkkaedut kahdelta kuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan $\frac{2}{3}$ heille kuuluvasta palkasta, nimittäin:

kaupunginpalvelija E. F. Grönlund 3 kuukaudelta syyskuun 15 p:stä lukien¹²⁾;

satamakonttorin konttorikirjuri E. Lühr 2 kuukaudelta maaliskuun 17 p:stä lukien¹³⁾;

rakennustarkastuskonttorin kanslisti G. Wilenius 3 kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien¹⁴⁾;

elintarvetehtaiden kaitsija V. Meriläinen 2 kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

Marian sairaalan liinavaatevaraston johtajatar A. Sjöblom 3 kuukaudelta toukokuun 4 p:stä lukien¹⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kirjaaja E. von Hertzen 1 kuukaudelta toukokuun 7 p:stä lukien¹⁷⁾; sekä

kunnalliskodin konttoriapulainen O. A. Strandberg 5 kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁸⁾.

Vielä oikeutettiin seuraavat viranpitäjät saamaan puolet palkkaeduistaan sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta, nimittäin:

satamakannattakonttorin vaakavahtimestari E. Öhman marraskuun 24 p:stä joulukuun 31 p:ään 1926 sekä 2 kuukaudelta 22 päivästä vuonna 1927¹⁹⁾;

terveyspoliisin kaitsija H. Laurell yhteensä $6\frac{1}{2}$ kuukautta²⁰⁾; suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. Tuominen 8 päivästä vuonna 1926²¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja J. Repo 26 päivästä vuonna 1926²²⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. toukok. 27 §. — ²⁾ S:n 8 p. kesäk. 26 §. — ³⁾ S:n 23 p. maalisk. 27 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. huhtik. 14 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. helmik. 3 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. jouluk. 7 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. toukok. 28 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. syysk. 26 § ja 21 p. syysk. 24 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. jouluk. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. syysk. 41 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. maalisk. 11 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. lokak. 12 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. huhtik. 212 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 13 §. — ¹⁵⁾ S:n 18 p. toukok. 26 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 20 §. — ¹⁷⁾ S:n 8 p. kesäk. 14 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. kesäk. 15 §. ja 7 p. syysk. 36 §. — ¹⁹⁾ S:n 26 p. tammik. 44 §. ja 12 p. lokak. 24 §. — ²⁰⁾ S:n 27 p. huhtik. 12 §. 21 p. syysk. 23 § ja 14 p. jouluk. 8 §. — ²¹⁾ S:n 26 p. tammik. 40 §. — ²²⁾ S:n 26 p. tammik. 45 §.

suomenkielisten kansakoulujen opettaja K. H. Paasikallio toukokuulta sekä syyslukukaudelta ¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Valio 16 päivältä vuonna 1926 sekä maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:ään 1927 ²⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar T. Immonen 2 kuukaudelta 10 päivältä ³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar I. Hannula maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:ään sekä syyslukukaudelta ⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar M. A. Södergren 13 päivältä ⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Meriläinen syyskuun 26 p:stä syyslukukauden loppuun ⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Wikstén 6 päivältä ⁷⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar I. Granholm maaliskuun 18 p:stä kevätlukukauden loppuun sekä syyslukukaudelta ⁸⁾; sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Lindman maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:ään ⁹⁾.

Edelleen oikeutettiin ¹⁰⁾ köyhäinhoitolautakunnan kanslianjohtajatar H. von Creutlein yhteensä 4 kuukauden aikana syyskuun 1 p:stä lukien saamaan palkastaan 966 markkaa eli sen määrän, mikä jäi jäljelle, kun sijaisen palkka oli vähennetty.

Evättyjä anomuksia saada nauttia palkkaa sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli anonut, että mainittujen koulujen opettaja J. Repo, jolle oli myönnetty virkavapautta sairauden takia 4 kuukaudeksi ja joka kahden ensimmäisen kuukauden aikana kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännön määräysten nojalla oli saanut täyden palkkansa, oikeutettaisiin saamaan virkavapauden jälkiosalta puolet palkkaeduistaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ evätä tämän anomuksen, koska opettaja Revon sairaus ei ollut estänyt häntä virkavapauden aikana harjoittamasta liiketoimintaa.

Samaten kaupunginvaltuusto epäsi ¹²⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen, että mainittujen koulujen luokkaopettaja I. Niemelä oikeutettaisiin saamaan puolet palkastaan niiltä 9 päivältä, joilla hänelle sairauden takia myönnetty virkavapaus ylitti 2 kuukautta.

Edellä mainittu johtokunta oli myös anonut että suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Reima, joka kuluvana vuonna oli ollut virkavapaana 55 päivää ja kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännön määräysten nojalla tältä ajalta oli saanut palkkansa vähentämättä, oikeutettaisiin hänelle kahdeksi kuukaudeksi myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan puolet palkkaeduistaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti ¹³⁾ evätä tämän anomuksen, koska opettajatar Reiman mies, jolla oli m. m. kaupungin eläke, eli sellaisissa taloudellisissa oloissa, että hän voi kustantaa vaimonsa eläksen ja hoidon tämän sairauden aikana.

Samaten kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁴⁾ mainitun johtokunnan anomuksen, että suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. Valiolle myönnettäisiin

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. p. kesäk. 22 § ja 26 p. lokak. 20 §. — ²⁾ S:n 26 p. tammik. 41 §, 23 p. helmik. 23 § ja 8 p. kesäk. 23 §. — ³⁾ S:n 27 p. huhtik. 17 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 24 § ja 21 p. syysk. 22 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 25 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. lokak. 17 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. jouluk. 29 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. huhtik. 24 § ja 23 p. marrask. 21 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. kesäk. 24 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. lokak. 21 § ja 7 p. jouluk. 30 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. jouluk. 26 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. huhtik. 15 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. lokak. 18 §. — ¹⁴⁾ S:n 26 p. lokak. 19 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 50 ja tätä kert. ylemp.

puolet hänen palkkaeduistaan syyslukukaudelta, jolloin hän oli virkavapaana sairauden takia, koska opettajatar Valion virkavapaus lyhyin keskeytyksin oli kestänyt maaliskuun 9 p:stä 1926 ja hän vuoden 1927 syyskuun 1 p:ään asti oli saanut nostaa osin koko palkkansa, osin puolet siitä.

Sairauden aikaiset viransijaisuuspalkkiot. Kaupunginvaltuusto määräsi ¹⁾, että lihantarkastamon halliesimiehen W. Landénin sijaisen palkkio hänelle marraskuun 25 p:stä joulukuun 31 p:ään 1926 sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta, 1,722 markkaa, osoitettaisiin mainitun vuoden tilierotuksesta.

Koska vuoden menosääntöön sairauden aikaisia viransijaisuuspalkkioita varten merkitty määräraha oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta mainittuun tarkoitukseen 50,000 markan lisämäärärahan.

Oikeus nauttia palkkaa ammattipintoja varten myönnetyn virkavapauden ajalta. Marian sairaalan osastonhoitajatar F. Mitterhusen ja saman sairaalan kiertävä hoitajatar S. Sandelin oikeutettiin ³⁾ saamaan koko palkkansa vähentämättä siltä kuuden viikon ajalta, joksi heille oli myönnetty virkavapautta Saksan sairaalalojen tutkimista varten.

Ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettaja T. Häggström, jolle oli myönnetty virkavapautta syyskuuksi äidinkielen opetuksen kuuntelemista varten Tukholman ja Gööteporin kouluissa, oikeutettiin ⁴⁾ tältä ajalta saamaan koko palkkansa.

Sama etu myönnettiin ⁴⁾ ruotsinkielisen heikkojen lasten apukoulun opettajattarelle K. Steniukselle, joka toukokuun 17 p:stä 31 p:ään oli virkavapaana tutustuakseen Tanskan ja Saksan apukouluopetukseen.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar K. Saltzman, joka kaupungin apurahalla ⁵⁾ Skandinaviaan tekemäänsä opintomatkaa varten oli saanut virkavapautta huhtikuun 13 p:stä toukokuun 13 p:ään 1926, oikeutettiin ⁶⁾ virkavapauden ajalta saamaan täydet palkkaetunsa.

Hyväksytyjä anomuksia saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Maistraatin notaari E. Öhrnberg oli anonut, että hänet oikeutettaisiin ikäkorotuksiin ja eläkkeeseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan se aika, jonka hän oli sivuvirkana hoitanut toista maistraatin notaarin viroista, ennenkuin nämä tammikuun 1 p:nä 1927 otettiin vakinaiseen palkkasääntöön, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ evätä notari Öhrnbergin anomuksen ja ainoastaan oikeuttaa hänet ikäkorotusta varten lukemaan virkavuotensa vuoden 1925 alusta, jolloin hän ryhtyi hoitamaan molempia edellä mainittuja, sittemmin yhdistettyjä notaarinvirkoja.

Ulosottoapulainen F. O. Boström oikeutettiin ⁸⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen ylimääräisenä ulosottoapulaisena palvelemaansa vuoden 1924 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1927 helmikuun 1 p:n välinen aika.

Rahatoimikamarin notaari G. Brotherus oikeutettiin ⁹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli hoitanut avoinna ollutta kamarin notaarin virkaa, eli heinäkuun 1 p:stä 1918 s. v. syyskuun 1 p:ään, jolloin hänet nimitettiin viran vakinaiseksi haltijaksi.

Kamarin avustavalle notaarille I. Nordbergille, joka yhteismäärärahasta palkattuna oli hoitanut virkaansa syyskuun 1 p:stä 1925 joulukuun 31 p:ään 1926, jolloin se otettiin vakinaiseen palkkasääntöön, myönnettiin ¹⁰⁾ oikeus ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen edellä mainittu virka-aika.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 43 §. — ²⁾ S:n 26 p. lokak. 12 §. — ³⁾ S:n 12 p. lokak. 14 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 21 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 206. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 20 p. tammik. 52 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 6 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. helmik. 19 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. lokak. 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. lokak. 9 §.

Rahatoimikamarin kanslian kanslistit G. Bolinder ja S. Holmström oikeutettiin ¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka he ylimääräisinä olivat hoitaneet toimiaan, edellinen lokakuun 1 p:stä 1920 tammikuun 1 p:ään 1922 ja jälkimmäinen marraskuun 1 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1922.

Ekspeditöörit H. Storkäll ja H. Rönnerberg, joista edellinen syyskuun 21 p:nä 1920 ja jälkimmäinen huhtikuun 1 p:nä 1921 otettiin rahatoimikonttoriin ylimääräisiksi apulaisiksi ja jotka heinäkuun 1 p:nä 1922 tapahtuneesta uuden palkkausjärjestelmän voimaantumisesta lähtien olivat toimineet ylimääräisinä ekspeditööreinä lokakuun 2 p:ään 1923, jolloin heidän toimensa otettiin vakinaiseen palkkasääntöön, oikeutettiin ²⁾ ikäkorotusta varten lukemaan hyväkseen vuoden 1922 heinäkuun 1 p:n ja vuoden 1923 lokakuun 12 p:n välinen aika. Sittenmin valtuusto myönsi ¹⁾ ekspeditööreille Storkällille ja Rönnerbergille oikeuden edellä mainitussa suhteessa lukea virka-aikansa alkavaksi edellisen lokakuun 1 p:nä 1920 ja jälkimmäisen huhtikuun 1 p:nä 1921 ja niin ollen saada heille tulevat ikäkorotukset lokakuun 1 p:stä lukien. Ekspeditööri W. Helén oikeutettiin ³⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1923 syyskuun 16 p:n ja vuoden 1925 toukokuun 12 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut ylimääräisenä ekspeditöörinä sekä nostamaan ensimmäinen ikäkorotuksensa huhtikuun alusta lukien.

Konttorikirjuri M. Montin oli palvellut rahatoimikonttorissa ylimääräisenä apulaisena lokakuun 1 p:stä 1915 kesäkuun 17 p:ään 1919 ja konttorikirjuri G. Rautio niinkään ylimääräisenä huhtikuun 15 p:stä 1918 helmikuun 1 p:ään 1922, ja kaupunginvaltuusto määräsi ²⁾, että edellä mainitut ajat sai ottaa huomioon neideille Montinille ja Rautiolle tulevia ikäkorotuksia laskettaessa, jotka siis suoritettaisiin tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien edelliselle 10 vuoden ja jälkimmäiselle 6 vuoden palveluksesta.

Vahtimestari J. H. Nymanille, joka oli toiminut rahatoimikonttorin ylimääräisenä vahtimestarina marraskuun 18 p:stä 1919 maaliskuun 1 p:ään 1925, jolloin hänet valittiin toimen vakinaiseksi haltijaksi, ja joka kaupunginvaltuuston vahvistamien ⁴⁾ perusteiden mukaisesti oli siihen asti nostonut edellisen virkansa palkan ynnä kaksi ikäkorotusta, myönnettiin ⁵⁾ oikeus tammikuun 1 p:stä lukien saada vakinaiseen toimeensa liittyvät ikäkorotukset.

Muutamat tilastokonttorin laskuapulaiset oikeutettiin ⁶⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen ylimääräisinä apulaisina konttorissa palvelmansa ajat, nimittäin M. Björklund syyskuun 1 p:stä 1919 tammikuun 1 p:ään 1922, A. Emeléus tammikuun 1 p:stä 1925 heinäkuun 1 p:ään 1927, A. Ikonen kesäkuun 1 p:stä 1923 huhtikuun 1 p:ään 1927, E. Inberg elokuun 15 p:stä 1922 helmikuun 1 p:ään 1924, H. Montell kesäkuun 1 p:stä 1920 kesäkuun 1 p:ään 1922 ja H. Zimmermann elokuun 15 p:stä 1922 lokakuun 1 p:ään 1924. Päätöstä oli laskuapulaiseen Björklundiin nähden sovellettava maaliskuun 1 p:stä sekä apulaisiin Montelliin, Zimmermanniin ja Ikoseen nähden toukokuun 1 p:stä lukien.

Avustava satamakapteeni C. V. Nygrén, joka oli nimitetty kyseelliseen virkaan marraskuun 28 p:nä 1922, anoi oikeutta saada ikäkorotusta varten lukea hyväkseen vuoden 1918 toukokuun 1 p:n ja nimityspäivän välisen ajan, jonka hän oli viransijaisena sitä hoitanut, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 11 §. — ²⁾ S:n 9 p. helmik. 16 §. — ³⁾ S:n 6 p. huhtik. 16 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 85. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. maalisk. 17 §, 27 p. huhtik. 11 § ja 7 p. syysk. 27 § — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 46 §.

myöntyä tähän anomukseen ja oikeuttaa hänet tammikuun 1 p:stä 1927 saamaan ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta.

Seuraavassa mainitut satamakannantakonttorin vakinaiset viranpitäjät oikeutettiin ¹⁾ lukemaan hyväkseen ne ajat, jotka he ennen nimitystään asianomaisten virkainsa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä sijaisina tai ylimääräisinä; konttorikirjurit G. Ingraeus huhtikuun 24 p:stä 1923 elokuun 1 p:ään 1925 sekä E. Höckerstedt maaliskuun 27 p:stä 1923, C. Langolain marraskuun 29 p:stä 1923, H. Uschanoff kesäkuun 18 p:stä 1924 ja E. Lihr lokakuun 16 p:stä 1924 sekä avustavat vaakamestarit H. Enckell kesäkuun 1 p:stä 1919, T. Söderström marraskuun 1 p:stä 1919, E. Lindbäck huhtikuun 5 p:stä 1921, E. Blomqvist huhtikuun 16 p:stä 1921, V. Bäcksbacka toukokuun 24 p:stä 1923 ja E. Ahlqvist lokakuun 13 p:stä 1924, kaikki tammikuun 1 p:ään 1926, jolloin heidän virkansa otettiin vakinaiseen palkkasääntöön. Päätöstä oli sovellettava tammikuun 1 p:stä 1927 lukien.

Sittemmin oikeutettiin ²⁾ myöskin satamakannantakonttorin nuorempi kirjuri H. J. Wallén ja konttorin nuorempi kirjanpitäjä A. de la Chapelle ikäkorotusta varten lukemaan hyväkseen vuoden 1924 lokakuun 1 p:n ja vuoden 1925 tammikuun 1 p:n välinen aika, jonka he olivat palvelleet edellinen ylimääräisenä nuorempana kirjurina ja jälkimmäinen ylimääräisenä nuorempana kirjanpitäjänä mainitussa konttorissa.

Edelleen kaupunginvaltuusto määräsi ³⁾ että laskettaessa kolmelle satamakannantakonttorin vahtimestarille tulevia ikäkorotuksia sai ottaa huomioon sen ajan, jonka nämä olivat hoitaneet toimiaan yhteismäärärahasta palkattuina, nim. E. Lundström tammikuun 1 p:stä 1920, H. Forsblom toukokuun 1 p:stä 1920 ja O. Långström toukokuun 17 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1926, jolloin heidän virkansa siirrettiin vakinaiseen palkkasääntöön. Päätöksen tulisi astua voimaan toukokuun 1 p:nä.

Rakennustarkastaja H. Andersin oikeutettiin ⁴⁾ lukemaan se aika, jonka hän oli sopimuspalkoin hoitanut rakennustarkastajan virkaa, ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi.

Kivelän sairaalan taloudenhoitaja P. Svanljung oikeutettiin ⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän määräyksen nojalla oli hoitanut Nikkilän sairaalan avointa taloudenhoitajan virkaa, eli kesäkuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään 1918.

Nikkilän mielisairaalan pesulaitoksen vastanimitetty johtajatar M. M. Mesterton oikeutettiin ⁶⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1920 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1922 maaliskuun 15 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut mainitun sairaalan ruokalan väliaikaisena apulaisjohtajattarena, sekä viimeainitun päivän ja vuoden 1927 tammikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut kunnalliskodin pesulaitoksen johtajattaren apulaisena. Päätös oli sovellettava tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien.

Köyhäinhuoltolautakunnan toimitusjohtaja H. Myhrberg oikeutettiin ⁷⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1918 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1920 helmikuun 11 p:n välinen aika, jolloin hän määräyksestä hoiti avointa johtajan virkaa.

Seuraavat köyhäinhuoltolautakunnan vakinaiset viranpitäjät oikeutettiin ⁸⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka he olivat hoitaneet virkojaan yhteismäärärahasta palkattuina: kanslianjohtaja L. Koivisto

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 48 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 16 §. — ³⁾ S:n 27 p. huhtik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. jouluk. 17 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 19 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. tammik. 49 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. jouluk. 31 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. helmik. 17 §.

joulukuun 1 p:stä 1922 sekä apulaiskanslianjohtaja H. Paulin ja kirjuriapulainen S. Savander huhtikuun 1 p:stä 1919 tammikuun 1 p:ään 1926, jolloin heidän virkansa otettiin vakinaiseen palkkasääntöön; samalla myönnettiin kirjaaja E. von Hertzenille oikeus samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen aika maaliskuun 1 p:stä 1914, jolloin hänet nimitettiin vakinaiseksi kirjuriapulaiseksi, vuoden 1923 alkuun, jolloin hänen virkansa muutettiin kirjaajanviraksi. Päätös oli sovellettava vuoden 1927 tammikuun 1 p:stä lähtien. Edelleen valtuusto päätti ¹⁾, että seuraaville köyhäinhoidon tarkastajille tulevia ikäkorotuksia laskettaessa oli otettava huomioon se aika, jonka he olivat hoitaneet virkojaan yhteismäärärahasta palkattuina, nimittäin V. Lindgren maaliskuun 1 p:stä 1924 tammikuun 1 p:ään 1926, E. Eklund marraskuun 1 p:stä 1922 maaliskuun 1 p:ään 1924, L. Winter heinäkuun 1 p:stä 1921 marraskuun 1 p:ään 1922 ja A. Ritz lokakuun 1 p:stä 1919 heinäkuun 1 p:ään 1921. Samalla valtuusto määräsi, että tarkastaja Eklund sai nostaa ensimmäisen ikäkorotuksensa kolmen vuoden palveluksesta vuoden 1927 maaliskuulta lähtien ja tarkastaja Ritz ensimmäisen ikäkorotuksensa kuuden vuoden palveluksesta s. v. toukokuulta lähtien.

Kaupunginorkesterin intendentti E. Pingoud oikeutettiin ²⁾ ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan vuoden 1924 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1926 lokakuun 20 p:n välinen aika, jonka hän viransijaisena oli hoitanut silloin avointa virkaansa; ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli hänelle maksettava syyskuusta 1927 lähtien.

Sähkölaitoksen koneenkäyttäjä P. J. Oksanen oikeutettiin ³⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1920 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1921 heinäkuun 16 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut ylimääräisenä koneenkäyttäjänä; ensimmäinen ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta oli suoritettava hänelle tammikuulta 1927 lähtien.

Rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston avustava työpäällikkö R. Granqvist, joka kesäkuun 1 p:nä 1926 valittiin virkansa vakinaiseksi haltijaksi, mutta sitä ennen maaliskuun 1 p:stä 1925 oli ollut osaston palveluksessa osin ylimääräisenä insinöörinä, osin väliaikaisena työpäällikkönä ja osin viimein avustavan työpäällikön sijaisena, oikeutettiin ⁴⁾ lukemaan edellä mainittu vuoden 1925 maaliskuun 1 p:n ja vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n välinen aika ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi.

Raastuvanoikeuden osastojen puheenjohtajain palkkiot. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾ yhteisen raastuvanoikeuden esityksen, että raastuvanoikeuden II—VIII osaston puheenjohtajain palkkiot korotettaisiin 8,000 markasta 10,000 markkaan vuodessa.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kaupunginvaltuutetuille valtuutetun tehtävästä vuonna 1927 suoritettavan korvauksen 50 markaksi sekä puheenjohtajan palkkion 100 markaksi kokoukselta.

Vuosittilintarkastajain palkkion korotus. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ korottaa vuosittilintarkastajain palkkiot vuoden 1928 alusta 2,000 markkaan puheenjohtajalle ja muille tilintarkastajille 1,500 markkaan kullekin sekä merkitä kyseellisiä palkkioita varten vuoden 1928 menosääntöön 18,500 markkaa.

Majoituslautakunnan virkailijain vuoden 1926 palkkiot. Kaupunginvaltuuston säädettyssä järjestyksessä anottua ⁸⁾ Uudenmaan läänin maa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 11 §, 23 p. maalisk. 6 § ja 27 p. huhtik. 4 ja 10 §§. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 23 §. — ³⁾ S:n 26 p. tammik. 47 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. syysk. 19 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. syysk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 10 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. lokak. 11 §; ks. myös tätä kert. s. 87. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 31 §.

herralta majoituslautakunnan virkailijain palkkioiden vahvistamista samoiksi määräksi, jotka heille oli maksettu vuoden 1926 menosäännön mukaisesti ja jotka yhteensä tekivät 8,700 markkaa, maaherra helmikuun 9 p:nä oli myöntynyt ¹⁾ valtuuston esitykseen.

Lääkäripalkkio kotikäynneistä äkillisissä sairaudentapauksissa. Kaupunginvaltuusto korotti ²⁾ kaupungin takaaman korvauksen lääkäreille kotikäynneistä äkillisissä sairaudentapauksissa 30 markasta 40 markkaan päiväkäynneistä ja 60 markasta 80 markkaan yökäynneistä.

Kaupungin sairaalain hoitomaksutaksa. Koska kaupungin sairaalain aiheuttamat kustannukset vuosi vuodelta olivat kohonneet ja vuonna 1921 vahvistettuja ³⁾ sijamaksuja, jotka vielä vuonna 1925 vastasivat noin $\frac{1}{3}$ hoitokustannuksista, silloinkin pidettiin liian huokeina, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ vahvistaa uuden taksan, jonka mukaan hoitomaksut oli kannettava kaupungin sairaaloissa, sekä siihen liittyvät säännökset. Mainittuja maksuja korotettiin niinmuodoin kaupungissa henkikirjoissa oleville asukkaille 5 markkaa hengeltä vuorokaudessa, paitsi Kivelän sairaalassa, missä maksuja sen muihin kaupungin sairaaloihin verraten huonompien huoneisto-olojen johdosta mielisairasosastolla korotettiin vain 3 markkaa eli 16 markkaan, kun taas ne muilla osastoilla säilytettiin 13 markan suuruisina, sekä Nikkilän sairaalassa, missä kolmannen luokan hoitomaksuja niinkään korotettiin ainoastaan 3 markkaa. Niiden henkilöiden hoitomaksut, jotka eivät olleet hengille kirjoitetut kaupungissa, vaihtelivat 5:stä 35 markkaan. Elokuun 30 p:nä maaherra vahvisti ⁵⁾ tämän taksan noudatettavaksi heinäkuun 1 p:stä lukien.

Taksa niiden maksujen laskemiseksi, joita säädettyjen toimituskirjain lunastuksen lisäksi kannetaan Helsingin kaupungin rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ⁶⁾ mainitun taksan vuonna 1926 sisäasiainministeriö maaliskuun 9 p:nä vahvisti ⁷⁾ sen noudatettavaksi.

Rakennuskonttorin geodeettisella osastolla noudatettava taksa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ puolestaan laaditun ehdotuksen uudeksi taksaksi, jonka mukaan maksu kannetaan rakennuskonttorin geodeettisen osaston yksityisille suorittamista toimituksista sekä sellaisten toimitusten johdosta annettavista toimituskirjoista. Maaherra vahvisti ⁹⁾ valtuuston päätöksen huhtikuun 5 p:nä.

Esikaupunkilinjojen raitiotiemaksut. Eräät Toukolan, Arabian, Vanhankaupungin ja Käpylän asukkaat olivat anoneet, että raitiotiematkasta mainittuihin esikaupunkeihin suoritettava lisämaksu poistettaisiin. Hakijat pitivät epäoikeudenmukaisena, että kaksinkertainen maksu oli suoritettava vain sen vuoksi, että sivuutettiin vyöhykeraja, vaikka kuljettu matka usein oli lyhyempi kuin matka, minkä kaupungin keskiosissa sai ajaa suorittamalla yksinkertaisen maksun. Tämä järjestelmä vaikeutti asutuksen laajenemista kaupungin laitaosiin, mistä oli seurauksena, että kaupungin keskiosissa valitsevan tungoksen vuosi vuodelta täytyi lisääntyä.

Esityksestä antamassaan lausunnossa ¹⁰⁾ rahatoimikamari katsoi, etteivät hakijat olleet esittäneet mitään sellaisia näkökohtia, joita ei olisi tunnettu

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 38 §; vrt v:n 1922 kert. s. 145. — ³⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 92. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 17 § ja 15 p. kesäk. 27 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. syysk. 1 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 70. — ⁶⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 54. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 1 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 15. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 15 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. huhtik. 1 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 18. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

silloin kun Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiölle myönnettiin puheena oleva lisämaksuoikeus, ja kun tämän järjestelmän valo- ja varjopuolista tuskin vielä oli saatu tarpeellista kokemusta, kamari oli sitä mieltä, että yhtiön toimiluvan ehtoja ei ollut muutettava.

Asiaa ensi kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa sen rahatoimikamariin edelleen valmisteltavaksi. Tämän johdosta kamari hankki asiasta Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiöltä lausunnon, jossa yhtiö teki selkoa niistä periaatteista, joita noudatettiin sen tilinpäätöstä laadittaessa ja jaettaessa menoja pääoma- ja käyttötileille. Yhtiö lausui, että siihen asti sovelletun menettelyn muuttamista siihen suuntaan, että poistomääriä vähennettäisiin, ei voitu toimeenpanna ilman että se vaikuttaisi haitallisesti yhtiön taloudelliseen asemaan. Jos taas tilinpäätös edelleen laadittiin ja vuosivoitto laskettiin samojen perusteiden mukaisesti kuin siihen asti, ei voitto lähimainkaan tulisi peittämään sitä tulojen vähennystä, joka syntyisi, jos maksurajaa ylitettäessä suoritettava lisämaksu kokonaan poistettaisiin. Näin ollen voitaisiin lisämaksua yhtiön mielestä vähentää enintään niin paljon, että maksurajan toisella puolen olevien linjojen liikenteestä saatu voitto siten tulisi käytetyksi. Lopuksi yhtiö osoitti, että lisämaksut voitiin poistaa, jos alennuslippujen hinta korotettiin 70 penniin tai käytännöllisistä syistä mieluummin 71 $\frac{3}{7}$ penniin. Kun Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiö siten oli katsonut voitavansa luopua toimilupaehtojen mukaisesta lisämaksuoikeudesta korvausta vastaan, joka tuskin mainittavasti rasittaisi kaupungin sisäosain yleisöä, varsinkin kun raitiotiemaksua yhtiön anoman korotuksen jälkeenkin oli pidettävä hyvin pienenä, rahatoimikamari ei tahtonut ²⁾ pysyä aikaisemmalla epäävällä kannallaan. Yhtenäisistä maksuista oli tietenkin paljon hyötyä sekä yhtiölle että yleisölle. Myös se seikka, että esikaupunkien asutus oli syntynyt kaupungin viranomaisien toimenpiteiden johdosta ja että sitä terveydellisistä ja yhteiskunnallisista syistä jatkuvasti näytti olevan kannatettava, kehoitti ratkaisemaan asian esitettyyn suuntaan ja ansaitsi huomiota. Edelleen kamari piti sängen tärkeänä sitä Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiön esittämää näkökohtaa, että täten korotettu yhtenäinen maksu tulisi sovellettavaksi kaikilla kaupunkiin kuuluvalla alueella rakennetuilla uusilla radoilla, mikä seikka, vaikkakaan se ei ratkaisisi vaikeata kysymystä vyöhyketariffin käyttämisestä, kuitenkin poistaisi sen päiväjärjestyksestä pitkäksi aikaa eteenpäin.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiölle kesäkuun 17 ja joulukuun 9 p:nä 1925 myönnettyjä ⁴⁾ Käpylän ja Vanhankaupungin raitiotielinjoja koskevia toimilupaehtoja muutettaisiin siten, että yhtiön oikeus lisämaksujen kantamiseen toimilupaehdoissa tarkemmin määrätyillä mainittujen linjojen osilla poistettaisiin; sekä oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiön lisämaksujen poistamisen ajankohdasta lähtien korottamaan raitioiteiden alennuslippujen hinnat 66 $\frac{2}{3}$ pennistä 71 $\frac{3}{7}$ penniin.

Kaupungin koulutalojen vuokra-arvo. Kouluhallitus ilmoitti valtioneuvoston vahvistaneen ne perusteet, joiden mukaan kaupunkien omien koulurakennusten vuokra-arvot oli laskettava määrättäessä valtion avustusta kaupunkikuntain kansakoululaitosta varten ⁵⁾. Koska uudet perusteet tulivat voimaan kuluvan kalenterivuoden alusta, voitiin niitä soveltaa vasta mainitun vuoden

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 29 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 2 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 26—28. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 93.

valtionapua määrättäessä, mikä lopullisesti tapahtui vuoden 1928 alussa. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ saattaa valtioneuvoston edellä mainitun päätöksen rahatoimikamarin sekä suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain tietoon.

Raastuvanoikeuden pöytäkirjanpidosta suoritettava korvaus. Yhteisen raastuvanoikeuden anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ merkitä vuoden 1928 menosääntöön 8,000 markalla 40,000 markkaan korotetun määrärahan raastuvanoikeuden VII ja VIII osaston ylimääräistä pöytäkirjanpitoa varten.

Lisämäärärahan myöntäminen raastuvanoikeudelle. Koska raastuvanoikeuden kuluvan vuoden menosäännön tarverahamääräraha kirjanpidon lisääntymisen ja puhtaaksikirjoitusmenojen kohoamisen johdosta oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, rahatoimikamari oli oikeuttanut raastuvanoikeuden toistaiseksi ylittämään mainittua määrärahaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ kamarin toimenpiteen ja osoitti Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 30,000 markan lisämäärärahan syntyneen vajauksen peittämiseksi.

Määrärahan myöntäminen ensimmäisen kaupunginvoudin konttorille. Kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset 5,600 markkaa konttoriapulaisen palkkaamiseksi ens. kaupunginvoudin konttoriin syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Lisämäärärahan myöntäminen ulosottolaitokselle. Sittenkuin ulosottolaitoksen vuoden 1926 tarverahamääräraha oli havaittu riittämättömäksi, pääasiassa sen johdosta, että kaupunginvoudin konttorissa vuoden varrella oli suoritettu laajoja järjestely- y. m. töitä, rahatoimikamari oli myöntänyt laitokselle 24,318: 45 markan suuruisen lisämäärärahan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ kamarin toimenpiteen.

Kaupunginvaltuuston vuoden 1926 tarveraha- ja siivousmäärärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, ja valtuusto päätti ⁶⁾, että edellistä sai ylittää 111,345: 12 markkaa ja jälkimmäistä 884 markkaa.

Rahatoimikonttorin määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamarin oikeutettua rahatoimikonttorin 3,062 markalla ylittämään konttorin vuoden 1926 menosääntöön merkityn siivousmäärärahan valtuusto saatuaan siitä tiedon päätti ⁷⁾ ainoastaan hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Poliisilaitoksen osoitteenmuutosilmoituslomakkeiden painatukseen kaupunginvaltuusto osoitti ⁸⁾ vuoden 1926 tilierotuksesta 22,000 markkaa.

Määrärahan myöntäminen poliisilaitokselle. Maistraatilta saapuneen ilmoituksen mukaan sisäasiainministeriö oli myöntänyt kaupunkien poliisilaitosten virka- ja palvelusmiehistölle palkankorotuksen vuoden 1926 jälkipuoliskosta lukien, mistä lisäkustannuksesta kaupungin oli suoritettava säädetty osa, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ tämän johdosta osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta tarvittavan, 38,543: 67 markan suuruisen lisäyksen talousarvioon poliisilaitoksen ylläpitoa varten merkittyyn määrärahaan.

Kaupunginvaltuusto sitoutui ¹⁰⁾ kaupungin puolesta suorittamaan ^{2/7} niistä 18,870 markkaan nousevista kustannuksista, jotka aiheutuivat kolmen

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. kesäk. 4 §. — ²⁾ S:n 21 p. syysk. 10 §. — ³⁾ S:n 23 p. marrask. 17 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 4 §; vrt. tätä kert. s. 124. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 20 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. tammik. 19 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 55. — ⁹⁾ S:n 18 p. toukok. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. kesäk. 8 § ja 7 p. syysk. 22 §.

kirjoituskoneen ostamisesta poliisilaitokselle, sekä neljän ratsuhevosen ostosta poliisilaitokselle aiheutuvista 26,000 markaksi arvioiduista kustannuksista.

Poliisimestari oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta, että poliisilaitokselle ostettaisiin uusi miehistöauto ja patrulliauto, joiden hinta arvioitiin yhteensä 210,000 markaksi. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin lausuntoa tästä anomuksesta, päätti¹⁾ vastauksessaan puoltaa poliisimestarin anomuksen hyväksymistä sekä ilmoittaa kaupungin sitoutuvan suorittamaan 2/7 kyseellisistä kustannuksista.

Koska poliisilaitoksen kuluvan vuoden määrärahat eri syistä eivät riittäneet tarkoituksiinsa, poliisimestari oli Uudenmaan läänin maaherralta anonut lisämäärärahoja yhteensä 90,000 markkaa, siitä 10,000 markkaa puhtaaksikirjoitusta ja tarverahoja, 10,000 markkaa puhelimien kunnossapitoa, 5,000 markkaa raitiotielippuja ja 65,000 markkaa autojen sekä moottori- ja hengenpelastusveneiden kunnossapitoa varten. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin tämän johdosta lausuntoa, päätti²⁾ vastauksessaan puoltaa poliisimestarin esitystä sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan suorittamaan 2/7 edellä mainituista menoista. Päätöksen aiheuttamia kustannuksia varten merkittäisiin määrärahat vuoden 1928 menosääntöön.

Määrärahan myöntäminen palolennättilimen hankkimiseksi. Palotoimikunta ilmoitti, että uuden palolennättilimen hankkimista varten myönnetty³⁾ 500,000 markan määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, koska palokellojen lukumäärää täytyi lisätä yli alkuperäisen suunnitelman, pääasiassa kaupungissa vallitsevan vilkkaan rakennustoiminnan johdosta. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ tämän johdosta osoittaa edellä mainittuun tarkoitukseen 150,000 markkaa lisää suoritettavaksi Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Terveydellisten tulkimusten laboratorio oikeutettiin⁵⁾ ylittämään vuoden 1926 tarveraha- ja vedenkulutusmäärärahojaan 1,500 markkaa.

Marian sairaalan silmäpoliklinikka. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ vuoden 1928 menosäännössä korottaa Marian sairaalan silmäpoliklinikan lääkärinpalkkiota 4,000 markkaa eli 16,000 markkaan, mutta vähentää poliklinikalle aikaisemmin myönnetyn 5,000 markan suuruisen tilitysmäärärahan 1,000 markkaan.

Lisämäärärahan myöntäminen terveydenhoitoa varten. Kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan lisämäärärahoja yhteensä 57,500 markkaa, siitä 6,000 markkaa lääkäri- ja yöpäivystystä, 3,500 markkaa maidontarkastusta ja 1,000 markkaa terveystoimiston viranpitäjien raitiotielippuja varten, 11,000 markkaa lihan-tarkastamolle ja 36,000 markkaa venerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle.

Kaluston ostaminen Nikkilän sairaalaan. Koska Nikkilän sairaalan konekaluston täydentäminen oli osoittautunut välttämättömäksi, kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ osoittaa Sairaahoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan yhteensä 100,000 markkaa pesukoneen, 400 litran höyrypadan ja pienehkön nikkelpadan hankkimiseksi sairaalaan.

Sairaalain määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamari oli oikeuttanut kaupungin sairaalain hallituksen yhteensä 443,320 markalla ylittämään eräitä

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 3 §. — ²⁾ S:n 14 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 117. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26 p. lokak. 13 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. tammik. 21 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 14 §; ks. myös tätä kert. s. 89. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 19 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. kesäk. 10 §.

vuoden 1926 talousarvioon sa-raaloita varten merkittyjä määrärahoja nim. Marian sairaalan määrärahoja 171,000 markalla, kulkutautisairaalan määrärahoja 105,000 markalla, Kivelän sairaalan määrärahoja 152,320 markalla ja Nikkilän sairaalan määrärahoja 15,000 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Lisämäärärahan myöntäminen sairaaloille. Kaupungin sairaalain hallituksen ilmoitettua, että erinäiset vuoden menosääntöön sairaaloita varten merkityt määrarahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ pääluokkaan Sairaanhoidon merkityistä käyttövaroistaan lisämäärärahoja yhteensä 221,500 markkaa, siitä 101,500 markkaa Marian sairaalalle, 35,000 markkaa kulkutautisairaallalle, 50,000 markkaa Kivelän ja 35,000 markkaa Nikkilän sairaalalle.

Lisämäärärahan myöntäminen köyhäinhoitoa varten. Ilmoittaen, ettei vuoden menosääntöön apua tarvitseville henkilöille annettavia suoranaisia avustuksia varten merkitty määräraha riittänyt tarkoitukseensa, köyhäinhoitolautakunta anoi, että sille myönnettäisiin 2,000,000 markan lisämääräraha, ja perusteli anomustaan sillä, ettei lautakunta voinut rajoittaa avustusmääriä niin, ettei talousarvion määrärahaa ylitettäisi, koska se lain mukaan oli velvollinen antamaan avustuksia sikäli kuin tarve vaati. Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei sen käsityksen mukaan avustuksen tarve yksin saanut olla määrävänä, vaan että avustuksia myönnettäessä sen ohessa oli ehdottomasti otettava huomioon käytettäväksi myönnetyn määrärahan suuruus, koska kaupunginvaltuuston oikeus ja velvollisuus harkita kyseellisen määrärahan suuruutta ja tehdä sitä koskeva päätös muussa tapauksessa jäisi kuolleeksi kirjaimeksi. Edelleen kamari teroitti säästävyyden ja järkipäisen taloudenhoidon välttämättömyyttä köyhäinhuollon alalla. Koska avustusten antamista kuitenkin ei voitu keskeyttää, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntää pyydetyn lisämäärärahan, joka suoritettaisiin pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Samoista varoista kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ yhteensä 120,000 markkaa lisäystä erinäisiin vuoden menosääntöön kunnalliskotia ja sen yhteydessä olevia laitoksia varten myönnettyihin määrärahoihin, jotka olivat osoittautuneet riittämättömiksi kodin hoidokkien harvinaisen suuren lukumäärän sekä pesukustannusten kohoamisen johdosta.

Palovahingon korvaaminen. Lastensuojelulautakunta oli antanut pienviljelijä N. Kuroselle Nurmijärven pitäjän Klaukkalan kylään elätteelle erään hoidokeistaan, joka oli sytyttänyt tuleen erään mainitulle pienviljelijälle kuuluvan ulkokuonerakennuksen ja aiheuttanut hänelle ainakin 45,000 markaksi arvioidun vahingon. Vaikka kaupunki ei ollut muodollisesti velvollinen korvaamaan vahinkoa ja Kurosen itsensä oli katsottava olevan vastuussa tapahtumasta, koska hän oli jättänyt ainoastaan 6 ½ vuoden ikäisen hoidokkinsa ilman tarpeellista valvontaa, kaupunginvaltuusto ottaen huomioon Kurosen vähävaraisuuden ja hänen kärsimänsä vahingon suuruuden päätti⁵⁾ myöntää hänelle 10,000 markan avustuksen korvaukseksi hänen hoidokkinsa aiheuttamasta vahingosta. Rahamäärä oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Määrärahan myöntäminen Ryttylän koulukodille. Lastensuojelulautakunnan anottua, että Ryttylän koulukodin ammattikouluun otettaisiin yh-

¹⁾ Valt. Pätytök. 26 p. tammik. 23 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 14 §. — ³⁾ S:n 12 p. lokak. 20 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 18 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 26 §.

teismäärärahaista palkattava seppä, ja rahatoimikamarin tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa pidettyä kyseelliseen ryhmään kuuluvan uuden viran perustamista sopimattomana, koska yhteismäärärahaista palkattujen luokiteltujen virkain uudestaanjärjestäminen oli joutunut päiväjärjestykseen, kaupunginvaltuusto kamarin näkökohdan hyväksyen päätti¹⁾ ainoastaan merkitä 20,000 markan määrärahan vuoden 1928 menosääntöön lastensuojelulautakunnan käytettäväksi sepänammatin opetuksen järjestämiseen Ryttylän koulukotiin.

Määrärahan myöntäminen kansakouluille. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 20,000 markkaa lisäykseksi siihen määrärahaan, jolla kustannetaan Helsingistä kotoisin olevien kansakoulunoppilaiden koulunkäynti muissa kunnissa.

Määrärahan myöntäminen työväenopistolle. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ merkitä vuoden 1928 menosääntöön 259,300 markkaa työväenopiston suomenkielisen osaston uuden talon sisustamista varten sekä määräsi, että tätä määrärahaa tarpeen vaatiessa rahatoimikamarin luvalla sai käyttää jo kuluvana vuonna.

Talon valaistus-, puhtaanapito-, vedenkulutus- ja siivoukustannusten peittämiseen elokuun 1 ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana valtuusto osoitti³⁾ 76,200 markkaa pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan.

Kansanlastentarhain kesäsiirtolat. Kansanlastentarhain johtokunta oli anonut, että mainituissa laitoksissa harjoitetun kesäsiirtolatoiminnan aiheuttamat kustannukset, jotka siihen asti oli peitetty yksityishenkilöiltä ja -liikkeiltä saaduilla lahjoituksilla kaupungin myöntäessä vain vähäisiä avustuksia, otettaisiin vakinaiseksi menoeräksi kaupungin talousarvioon, ja kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ tämän johdosta oikeuttaa johtokunnan merkitsemään vuoden 1928 menosääntöehdotukseensa tarpeellisen määrärahan alustensa laitosten kesäsiirtolatoimintaa varten käytettäväksi johtokunnan määrättävällä tavalla.

Teknillisten laitosten määrärahan ylittäminen. Vesijohtolaitos oikeutettiin⁵⁾ yhteensä 123,500 markalla ylittämään erinäisiä laitoksen vuoden 1926 menosäännön määrärahoja, jotka eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi.

Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa kaasulaitoksen vuoden 1925 talousarvioon uusia kamariuuneja varten merkitystä määrärahaista jääneestä säästöstä käyttämään 290,000 markkaa vuoden 1926 talousarvioon kamariuunien hankkimista varten merkityn määrärahan ylityksen peittämiseen sekä laitoksen tämän lisäksi anoneen lisämäärärahoja yhteensä 2,005,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ tämän johdosta oikeuttaa laitoksen 661,000 markalla ylittämään vuoden 1926 menosääntöön käyttöä varten merkityt määrärahasensa sekä 244,000 markalla jakelua, 25,000 markalla johtotyöosastoa, 85,000 markalla sekalaisia menoja ja 40,000 markalla uudistoitaa varten merkityt määrärahasensa. Laitoksen anomukset saada 350,000 markan lisäys määrärahaan Korot konttokuranttitililtä kaupunginkassassa sekä 600,000 markan lisäys kaasumittarien ostomäärärahaan lähetettiin talousarviovaliokuntaan lausunnon saamiseksi.

1) Valt. pöytäk. 7 p. syysk. 44 §. — 2) S:n 14 p. jouluk. 5 §. — 3) S:n 15 p. kesäk. 22 §. — 4) S:n 18 p. toukok. 19 §; ks. myös tätä kert. s. 92. — 5) Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 16 §. — 6) S:n 26 p. tammik. 17 §.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että vastedes pyydetäisiin talousarviovaliokunnan lausuntoa aina kun oli kysymys huomattavan suurista talousarvion määrärahaihin ylityksistä.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin ¹⁾ yhteensä 276,500 markalla ylittämään eräitä sähkölaitoksen vuoden 1926 menosäännön määrärahoja, nim. 1,500 markalla talousarvion tiliä Piirustuskonttorin kulut, 250,000 markalla tiliä Koneiston korjaus ja kunnossapito, 1,000 markalla tiliä Tarve-rahajat ja 24,000 markalla tiliä Työläisten kesäloma.

Sittemmin kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin ²⁾ yhteensä 611,586: 41 markalla ylittämään erinäisiä laitosten vuoden 1926 menosäännön määrärahoja. Ylityksestä tuli 26,718: 39 markkaa vesijohtolaitoksen, 10,671: 33 markkaa kaasulaitoksen ja 574,196: 69 markkaa sähkölaitoksen osalle.

Kaasumittarien osto. Talousarvioon kaasumittarien ostoa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi vilkkaan rakennustoiminnan ja sitä seuranneen kaasunkulutuksen lisääntymisen johdosta, ja kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ osoittaa tähän tarkoitukseen vuoden tilierotuksesta 600,000 markan lisämäärärahan.

Rakennuskonttorin määrärahaihin ylittäminen. Rahatoimikamarin oikeutettua kaupungin yleisten töiden hallituksen 150,000 markalla ylittämään rakennuskonttorin vuoden 1926 menosääntöön merkityn työntekijäin kesälomamäärärahan sekä 299,868 markalla tapaturmavakuutusmäärärahan kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ ainoastaan hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Lumenkuljetusmäärärahan ylittäminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁵⁾ 70,000 markalla ylittämään vuoden 1926 menosääntöön merkittyä lumenkuljetusmäärärahaa.

Hätäaputyömäärärahaihin ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti ⁶⁾ oikeutaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään kaupunginvaltuuston vuonna 1926 hätäaputöitä varten myöntämää määrärahaa 58,592: 32 markkaa sekä anoi kaupunginvaltuuston hyväksymistä tälle toimenpiteelleen. Esitykseen myönnyttiin.

Lisämäärärahan myöntäminen puhtaanapitolaitokselle. Koska puhtaanapitolaitoksen kuluvan vuoden menosäännössä kesälomia sekä sairaus- ja hautausavustuksia varten olevat määrärahat oli havaittu riittämättömiksi, kaupunginvaltuusto osoitti ⁷⁾ pääluokkaan Puhtaanapito merkityistä käyttövaroistaan 7,000 markkaa lisäykseksi edelliseen ja 30,000 markkaa lisäykseksi jälkimmäiseen määrärahaan.

Kunnan työväenasuntojen määrärahaihin ylittäminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että kunnan työväenasuntojen vuoden 1926 talousarvion valaistus- ja palovakuutusmäärärahoja sai ylittää, edellistä 6,000 markkaa ja jälkimmäistä 13,871: 72 markkaa.

Hätäaputyöt. Sen johdosta, että erään työttömäin henkilöiden kokouksen edustajat olivat kaupunginvaltuustolta anoneet, että työttömille järjestettäisiin työtä ja suuriperheisille ja pahimmin puutetta kärsiville annettaisiin suoranaista avustusta, valtuusto hankittuaan asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen, työnvälitystoimiston, köyhäinhuoltolautakunnan ja rahatoimikamarin lausunnot päätti ⁹⁾ myöntää pääluokkaan Yleiset työt yli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 23 p. helmik. 16 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 12 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 14 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. tammik. 15 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. huhtik. 14 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. marrask. 18 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. tammik. 22 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. tammik. 35 §.

määräisiä töitä varten merkityistä käyttövaroistaan 500,000 markkaa hätäaputoiden järjestämiseen, minkä ohessa rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi laatia ja antaa valtuustolle ehdotus töiden järjestämiseksi n. 300 miehelle ja n. 150 naiselle ¹⁾ sekä esitys tähän tarvittavain määrärahaan osoittamisesta. Naisten työtupain johtokuntaa päätettiin kehoittaa valvomaan, ettei työtupiin otettu vanhoja naisia, vaan että näille annettiin suoranaista avustusta.

Sosiaaliministeriön myönnettyä 200,000 markkaa hätäaputoiden järjestämiseksi naisille kamari oli työtupain johtokunnan ehdotuksesta päättänyt laajentaa aikaisemmin käyntiin pantuja työttömien naisten työkurseja niin, että niille voitiin vastaanottaa 125 henkilöä; ottaa varsinaisiin työtupiin 75 henkilöä lisää, joten niissä työskentelevien naisten luku olisi 200, sekä panna toimeen n. 60 pääasiallisesti nuorelle naistyöntekijälle 2 kuukauden talouskurssit. Tämän ohjelman toteuttamisen aiheuttamat kustannukset suoritettiin osin edellämainitusta valtion määrärahasta, osin mahdollisen työttömyyden varalta kamarin käytettäväksi myönnetystä talousarvion määrärahasta.

Kaupunginvaltuusto, joka oli antanut ²⁾ kamarille tehtäväksi antaa ehdotuksen työn järjestämisestä työttömille naisille, päätti ³⁾ hyväksyä kamarin edellämainitut toimenpiteet.

Rahatoimikamari ilmoitti ⁴⁾ sittemmin panettaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti aluksi n. 200 miehelle käyntiin erilaisia ylimääräisiä kaduntasoitustöitä, joita edellämainitulla kaupunginvaltuuston myöntämällä määrärahalla voitiin jatkaa maaliskuun alkuun. Ei kuitenkaan näyttänyt siltä kuin työmarkkinain olot lähitulevaisuudessa paranisivat, minkä vuoksi kamari valtuutettiin ⁵⁾ tarpeen mukaan jatkamaan käynnissä olevia ylimääräisiä töitä, mihin tarkoitukseen valtuusto osoitti 750,000 markkaa lisää edellämainituista käyttövaroistaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾ työttömien naisten tekemän anomuksen, että heille järjestettäisiin hätäaputoita, koska tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin jo oli ryhdytty.

Hätäaputoissa suoritettu tuntipalkka. Erään työttömäin kokouksen edustajat olivat anoneet, että kaupungin työtuissa suoritettu tuntipalkka vahvistettaisiin vähintään 3 markaksi, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ asiaa käsitellessään korottaa työtupain työntekijättärien tuntipalkan 2: 25 markasta 3 markkaan tunnilta.

Eräs työttömien henkilöiden kokous oli niinkään anonut, että Helsingin kaupunkilähetyksen ylläpitämässä, kunnan avustamissa työtuissa maksettaisiin samat työpalkat kuin kaupungin omissa työtuissa. Tästä asiasta kaupunginvaltuustolle tehty esitys jätettiin ⁸⁾ huomioon ottamatta, koska rahatoimikamari oli myöntänyt kaupunkilähetykselle avustuksen ehdoin, että työpalkat olivat 2 markkaa tunnilta, mitä määrää kamari piti riittävänä ottaen huomioon näiden työntekijättärien vähäisen työkyvyn.

Työntekijäin palkat. Koska yleistä palkkajärjestelyä ei, kuten tarkoitus oli ollut, ollut voitu toteuttaa vuoden alusta ⁹⁾, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ väliaikaisesti järjestää kaupungin työntekijäin palkkauksen siten, että näille maaliskuun 1 p:nä kuluvan palkanmaksukauden alusta lukien ja vuoden loppuun maksettaisiin IX asteikon mukaiset palkat, lukuunottamatta ainoastaan

¹⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ²⁾ Ks. ylemp. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 8 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 23 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. maalisk. 14 § ja 6 p. huhtik. 15 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 15 §; ks. myös tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 9 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. helmik. 10 §. — ⁹⁾ Vrt. tätä kert. s. 49—50. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 22 §, 23 p. helmik. 7 § ja 25 p. toukok. 1 §.

sukeltajia, viilaajia, naispuolisia puistotyöläisiä ja ajureita, joiden alimmat tuntipalkat vahvistettiin edellä mainitussa järjestyksessä 15: 60, 8: 10, 5: — ja 12: 50 markaksi, koska nämä määrät olivat oikeammassa suhteessa vastaavissa yksityisten töissä suoritettuihin palkkoihin.

Työehtosopimuksen aikaansaaminen kaupungin ja sen työntekijäin kesken. Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvosto oli lähettänyt rahatoimikamarille ehdotuksen¹⁾ kaupungin ja sen työntekijäin väliseksi työehtosopimukseksi sekä anonut sille kamarin hyväksymistä. Esitys lähetettiin lausunnon saamista varten kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen, kaupungin yleisten töiden hallitukseen ja puhtaanapitohallitukseen, minkä jälkeen kaikki asiassa syntyneet asiakirjat lähetettiin rahatoimikamarin palkkokomitealle²⁾, jota kehoitettiin tutkimaan kysymystä sen koko laajuudessa ja sittemmin antamaan kamarille lausuntonsa.

Tutkittuaan kysymystä komitea ei katsonut¹⁾ voivansa puoltaa ehdotusta työehtosopimuksen laatimisesta kunnantyöntekijäin keskusneuvoston kanssa ja lausui mielipiteenään, ettei muihinkaan neuvotteluihin työehtosopimusten laatimisesta nykyoloissa ollut ryhdyttävä. Tätä kantaansa komitea tehtyään selvää eri tahoilla kunnallisista työehtosopimuksista saaduista kokemuksista perusteli¹⁾ pääasiassa seuraavasti: Työehtosopimukset turvasivat työrauhan sopimusajaksi ja ehkäisivät työnantajain ja työntekijäin suhteen kärjistymistä, kuitenkin ainoastaan edellyttäen, että toinen asianosainen oli kiinteästi ja tehokkaasti järjestetty yhdistys, jolla oli riittävästi vastuuntunnetta tehdyn sopimukseen pitämiseen ja joka myöskin kykeni pakottamaan jäsenensä noudattamaan sopimuksen määräyksiä. Työehtojes kollektiivinen ennakolta tapahtuva vahvistaminen aikaansai sen lisäksi tarpeellista yhdenmukaisuutta, joka teki työehtosopimuksen tekemisen yksityistapauksissa yksinkertaisemmaksi. Tällainen sopimus suojasi edelleen työnantajaa sopimusajana taloudellisilta yllätyksiltä samoin kuin muitten työnantajain kilpailulta työpalkkain suhteen. Toinen työehtosopimus aiheutti myöskin epäkohtia ja haittoja. Niinpä oli todettu, että työnantajain ja työntekijäin välillä usein sopimusajan päättyessä syntyi selkkauksia, jotka tavallisesti selvisivät vasta työnantajain tehtyä myönnytyksiä. Tästä seurasi, että minimipalkat alituisten korotusten johdosta lopulta lähenivät maksimipalkkoja, joita kannatti maksaa taitaville ja hyvälle työntekijöille, ja että nämä niinmuodoin joutuivat samaan asemaan kuin kyvyltään heikot tai ammattitaidottomat henkilöt, mikä seikka vuorostaan vähensi työtehoa työmaalla. Työehtosopimukset estivät myös vapaasti noudattamasta konjunktuurien vaihteluita. Tuntuva haittaa kyseellinen sopimus aiheutti myöskin sikäli, että se hävitti työnantajain ja työntekijäin välisen suoranaisen suhteen. Kaupungin olisi silloin pakko sopia yleisten ammattiliittojen ja niiden osastojen kanssa, joihin nämä työntekijät kuuluivat ja joiden jäsenten joukossa oli myöskin yksityisten työnantajain palveluksessa olevia henkilöitä. Tällöin ammattiliittojen poliittiset tarkoitukset ja työriidat muiden työnantajain kanssa pääsisivät vaikuttamaan kunnan ja sen työntekijäin välisiin suhteisiin. Sitäpaitsi ei ollut mitään takeita siitä, että toinen asianosainen todella huolehti siitä, että järjestön jäsenet noudattivat sopimusta. Ja lopuksi eivät edes läheskään kaikki työntekijät kuuluneet mihinkään ammattijärjestöön. Tässä yhteydessä komitea huomautti, että kunta työnantajana oli erikoisasemassa sikäli, että sen työntekijät samalla olivat sen jäse-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30, — ²⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 225.

niä sekä että useimmat sen laitokset olivat sen laatuksia, että niissä tapahtuva työnsulku olisi haitaksi, jopa vaarallinenkin, koko yhteiskunnalle ja että se sen vuoksi olisi kaikin tarjona olevin keinoin estettävä. Kunnan asema ei niin ollen työriitojen sattuessa ollut sama kuin työntekijäin eikä myöskään sama kuin yksityisten työnantajain. Olisi sen vuoksi välttämätöntä työehtosopimuksissa kieltää kaikki työriidat ja velvoittaa sopimuspuolet alistamaan kaikki mahdolliset erimielisyydet sovintolautakunnan ratkaistaviksi. Mutta tästä voisi olla seurauksena, että kunnan oma päättävä elin menettäisi päätösvaltansa kunnan omissa asioissa. Kunnilla työnantajana oli erikoisasemansa sikäläkin, etteivät ne voineet työntekijöitään valitessaan harjoittaa samaa vapaata valintaa kuin yksityiset työnantajat, vaan että niiden oli pakko ottaa töihinsä sellaisiakin henkilöitä, joiden työkyky oli vaillinaisen, mutta joille oli valmistettava elämisen mahdollisuus. Harkittaessa työehtosopimuksen käytäntöönottamisen tarpeellisuutta kunnan töissä oli komitean mielestä otettava huomioon sekin seikka, että työntekijöillä oli kaupungin hallituksissa ja lautakunnissa edustajansa, jotka voivat valvoa heidän etujaan työnantajana esiintyvään kuntaan nähden.

Edellä esitetyn nojalla komitea katsoi, että sekä kaupungilla että sen työntekijöillä olisi käytännössä verraten vähän hyötyä työehtosopimuksesta. Tehdyistä sopimusehdotuksesta, jonka mukaan työntekijöitä edustaisi Helsingin kunnantyyntekijäin keskusneuvosto, komitea huomautti, että mainittu yhtymä ei ollut rekisteröity eikä siis sellainen itsensä päätösvaltan omaava kunnallistyyntekijäin liitto, joka voisi edustaa työntekijöitä palkkaa ja työehtoja koskevilla neuvotteluilla.

Rahatoimikamari lähetti työehtosopimuksen käytäntöön ottamista koskevan ehdotuksen sekä kaikki asiassa syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuustolle lausuen ohien liittämässään kirjelmässä ¹⁾, että kysymyksen periaatteellinen laajakantoisuus ja sen ratkaisun laajalti vaikuttavat seuraukset olivat saaneet kamarin uudestaan ²⁾ alistamaan kysymyksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Kamarin enemmistö puolestaan oli tullut samaan käsitykseen kuin palkkakomitea.

Kaupunginvaltuusto katsoi, ettei työehtosopimusten käytäntöön ottamiselle kaupungin työntekijäin palkkausolojen järjestämisessä ollut olemassa tarpeellisia edellytyksiä, ja epäsi ³⁾ sen johdosta Helsingin kunnantyyntekijäin keskusneuvoston esityksen.

Oikeus kesäloman saamiseen. Eräät Marian sairaalan pesijättäret, jotka olivat olleet laitoksen palveluksessa 10 vuotta, olivat anoneet, että heille myönnettäisiin kuukauden kesäloma täysin palkkaeduin. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ilmoitti, että se kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännön edellyttämällä ⁴⁾ tavalla oli vahvistanut kesäloman saamisen perusteet ainoastaan sikäli, että se oli määrännyt kaupunginvaltuuston vuonna 1926 vahvistamaa ⁵⁾ työntekijäin kesälomasääntöä sovellettavaksi myöskin myönnettäessä kesälomia niille sairaalain, kunnalliskodin ja lastenkotien viranpitäjille, jotka suorittivat ruumiillista työtä. Kamarin ilmoituksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, ettei esitys antaisi sille toimenpiteen aihetta, mutta lausui samalla, että kaupungille mahdollisesti koituvat lisäkustannukset eivät saaneet olla estenä Marian sairaalan pesijättärrille tulevan kesäloman myöntämiselle.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 72—73. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26 p. lokak. 6 §. — ⁴⁾ Ks. Kunnall. käsikirj. I, s. 199. — ⁵⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 64. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15 p. kesäk. 36 §.

Kaupungin työntekijäin palkkausjärjestelmä. Rahatoimikamarin lähetettyä valtuustolle mietintönsä ¹⁾ kunnan työntekijäin palkkauksen järjestämisestä vuoden 1926 joulukuun 31 p:n jälkeen, jolloin siihen asti noudatetun järjestelmän voimassaoloaika päättyi ²⁾, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ asettaa valiokunnan tätä kysymystä edelleen valmistelemaan. Valiokunta antoi sittemmin asiasta esityksen ⁴⁾ ja lausui siinä pääkohdittain seuraavaa: Viranpitäjien ja työntekijäin palkkakysymykset olivat varsinkin vuoden 1922 yleisestä palkkajärjestelystä lähtien olleet yhteen kytketyt, mihin valiokunta katsoikin olleen aihetta maailmansodan jälkeisinä inflatiovuosina ja niitä seuranneina vuosina rahan arvon ollessa epävakainen ja elinkustannusten sen johdosta vaihdellussa. Toisaalta valiokunta myönsi, että näiden molempien kysymysten käsitteleminen toistensa yhteydessä oli ollut monessa suhteessa epätarkoituksenmukaista ja omiaan vaikeuttamaan järkipäristä ratkaisua. Asian luonnosta näet johtui, että virkamiesten palkat säännöllisissä taloudellisissa oloissa voitiin pysyttää kiinteämpinä kuin työntekijäin palkat, joihin yleisillä työmarkkinoilla vallitsevat konjunktuurit aina jossain määrin vaikuttivat. Rahan arvon vakiinnuttua valiokunta niin ollen katsoi, että oli aika ryhtyä purkamaan näiden kysymysten keskinäistä yhteyttä ja ottaa käytäntöön erilaiset palkkajärjestelmät viranpitäjille ja työntekijöille, molemmille kuitenkin kiinteihin palkkoihin perustuvat. Työntekijäin palkkain vahvistaminen voitiin, kuten rahatoimikamarin edellämäntönsä mietinnössään oli lausunut, toteuttaa eri tavoilla: kaupunki voi joko liittyä johonkin jo olemassaolevaan työnantajaliittoon, tehdä työntekijänsä kanssa itsenäiset työehtosopimukset tai ottaa käytäntöön määrääjäksi vahvistetut palkkatariffit. Näitä eri vaihtoehtoja harkitessaan valiokunta samaten kuin rahatoimikamarin piti ensinmainittua sopimattomana ottaen huomioon kunnan työolojen luonteen ja oli sitä mieltä, että työehtosopimusten ottamisesta käytäntöön ainakin toistaiseksi oli luovuttava ⁵⁾. Sitä vastoin oli valiokunnan mielestä sopivaa suorittaa kunnan työntekijäin palkat vahvistettujen tariffien mukaisesti, jotka tarkoittaisivat ainoastaan alimpia palkkoja, jota vastoin todelliset palkat jäisivät työmarkkinoilla vallitsevien olojen varaan. Näiden palkkain vahvistaminen olisi kaupunginvaltuuston asiana, minkä menettelyn työntekijät itse katsoivat antavan heille suuremmat takeet näiden heille niin tärkeiden kysymysten asiallisesta ja puolueettomasta käsittelystä kuin jos niiden ratkaiseminen uskottaisiin asianomaisille hallituksille.

Työmarkkinoilla vallitsevien konjunktuurien nojalla todella maksettavat suurimmat palkat oli valiokunnan mielestä rahatoimikamarin vahvistettava asianomaisen hallituksen esityksestä, kun taas urakkatyön tariffien vahvistaminen voitiin uskoa asianomaisille hallituksille, joiden tällöin yleensä tuli noudattaa yksityisissä töissä sovellettuja tariffeja. Rahatoimikamari oli edelleen ehdottanut, että ammattitaidottomain työntekijäin sekä vanhuudenheikkojen henkilöiden minimipalkat, henkilöiden, jotka eivät voineet päästä yksityisten töihin ja jotka sen vuoksi hakivat toimeentuloaan kaupungin töistä, saisivat olla 15 % pienemmät. Valiokunta katsoi puolestaan, että palkka edellä mainituissa tapauksissa oli jätettävä asianomaisen hallituksen ja työntekijäin kesken tehtävän sopimuksenvaraan, kuitenkin siten, että minimipalkasta sai vähentää enintään 15 %. Vallitsevan työttömyyden johdosta käynnin pantuihin n. s. hätäaputöihin tai sellaisiin töihin nähden, joissa työn-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35 v:lla 1926. — ²⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 91. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 25 §: ks. myös tätä kert. s. 136. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 69 ja seur.

tekijöille oli annettava työtä taitoon katsomatta, valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuuston vuonna 1921 vahvistamat¹⁾ hätäaputoiden järjestys-säännöt jätettäisiin voimaan ja palkat mainituissa töissä niinmuodoin olisivat vakinaisissa töissä suoritettuja palkkoja 15 % pienemmät. Valiokunta oli myöskin harkinnut kysymystä, olisiko palkasta tehtävä vähennyksiä niiden etujen korvaukseksi, joita kaupunki myönsi työläisilleen yli sen, mitä yksityisten työnantajain työläiset nauttivat. Nämä edut, joita olivat pitempi kesäloma, sairaus- ja hautausavustukset sekä eläkeoikeus, rahatoimikamari oli arvioinut 7 %:ksi asianomaisista palkoista. Oli kuitenkin otettava huomioon, että kaupungin viranpitäjillekin oli myönnetty kesäloma- ja eläkeoikeus ilman että heidän palkoistaan oli tehty vastaavaa vähennystä. Tämän johdosta sekä koska ei veyttänyt kohtuuttomalta, että kaupunki myönsi työntekijöilleen jonkin verran paremman edut kuin yksityisten työnantajain työntekijöillä oli, valiokunta ehdotti, ettei mainittujen etujen vuoksi tehtäisi työpalkoista mitään vähennystä.

Edellä mainittua valiokunnan mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ainoastaan pidentää voimassa olevan väliaikaisen palkkajärjestelmän voimassaoloajan kuluvan vuoden loppuun.

Rahatoimikamari otti sen jälkeen uudestaan valmisteltavakseen kysymyksen uuden järjestelmän käytäntöön ottamisesta kaupungin työntekijäin palkkaamisessa vuoden 1928 alusta ja lähetti kaupunginvaltuustolle joulukuun 2 p:nä päivätyä esityksen³⁾. Siinä kamari pysyi aikaisemmassa, edellämainitun valiokunnankin omaksumassa käsityksessään, että kaupunginvaltuuston olisi vahvistettava minimipalkkatariffi, ja esitti valtuuston hyväksyttäväksi ehdotuksensa alimmiksi palkoiksi, joita määrättäessä oli luovuttu aikaisemmin noudatetusta periaatteesta, että palkasta oli vähennettävä 7 % myönnettyjen etujen korvaukseksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ muutamin pienehköin muutoksin vahvistaa rahatoimikamarin ehdottaman kaupungin työntekijäin alimpien palkkain tariffin olemaan voimassa tammikuun 1 p:stä 1928 vuoden 1930 loppuun⁵⁾. Samalla valtuusto määräsi, että vähemmän työkykyisiä työntekijöitä palkattaessa palkkatariffeja sai vähentää enintään 10 % asianomaisen hallituksen ja työntekijäin keskinäisen sopimuksen mukaan; että rahatoimikamarin tuli vahvistaa kaupungin töissä suoritettavat suurimmat palkat asianomaisten hallitusten ehdotuksesta sekä että urakkatyötariffien vahvistaminen oli oleva asianomaisen hallituksen asia.

Evätty avustusanomus. Ilmoittaen joutuneensa taloudelliseen ahdinkotilaan halkokonttorin ent. työntekijän B. Oksasen leski anoi, että kaupunki suorittaisi hänelle rahamäärän, joka vastasi hänen miesvainajansa kahden loma-viikon palkkaa, joka tällä hakijan käsityksen mukaan olisi ollut oikeus saada, mutta jota hänelle ei ollut suoritettu. Kaupunginvaltuusto epäsi⁶⁾ anomuksen, koska asian johdosta toimitetussa tutkimuksessa oli ilmennyt, että Oksanen, joka helmikuun 26 p:nä 1923 oli sanottu irti toimestaan halkokonttorissa samasta päivästä lukien, oli oikeutettu sen jälkeen saamaan viikon palkka, jonka hän oli nostanutkin, sekä että Oksasella lain mukaan oli oikeus ainoastaan neljän päivän lomaan mitkä päivät oli sisällytetty irtisanomisaikaan.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut⁷⁾ jakamaan talousarvioon yleishyödyllisten

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 113. — ²⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 15 §. — ⁵⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 184. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 9 p. marrask. 22 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 135.

yrittysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysyhdistysten avustamiseksi merkittyjä määrärahoja ilmoitti lähettämässään mietinnössä¹⁾ että avustuksia oli anottu yhteensä kokonaista 1,351,183:74 markkaa, jota vastoin määrärahoja oli käytettävissä ainoastaan 720,000 markkaa. Valiokunnan oli sen vuoksi samoin kuin useana edellisenäkin vuonna ollut pakko suhtautua epävästi tai tinkivästi sellaisiininkin anomuksiin, joiden tarkoitus valiokunnan mielestä ansaitsi kannatusta. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1928 helmikuun kuluessa antamaan selonteot niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Hyväksyen valiokunnan ehdotukset sellaisinaan kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ seuraaville yhdistyksille ja laitoksille alla mainitut avustukset:

Opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunnalle koulun voimassapitoon.....	Smk	4,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten	»	1,000: —
Nuoriso- ja raittiusseura Fylgialle iltakurssien järjestämiseksi ja siirtolapuutarhaa varten	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeletoesta varten	»	4,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjäin puutarhatöitä, urheilua ja kerhotoimintaa sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa varten	»	15,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle lasten koulupuutarhan ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyn järjestämiseksi	»	12,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon	»	8,000: —
Grankullan lastenhoito-opistolle	»	12,000: —
Sairaanhoidattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolalle	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 18 p. toukok. 7 §.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Käpylän osastolle lasten kesävirikistyksen järjestämiseksi	Smk	4,000: —
Pasilan lastenseimelle	»	13,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle: Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten.....	»	30,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle kesävirikistyksen ja talviurheilun järjestämiseksi työläisnuorisolle	»	8,000: —
Naisammattiosastojen käsityöseuralle kesävirikistyksen järjestämiseksi työläisnaisille ja -lapsille	»	2,000: —
Maitopisara-yhdistykselle	»	125,000: —
Helsingin diakonissalaitokselle sen Pitäjänmäellä olevan tuberkulootisten lasten kodin voimassapitoon	»	20,000: —
Lasten kesäsiirtolayhdistykselle: kahden lasten kesäsiirtolan voimassapitoon.....	»	20,000: —
matkakustannusten suorittamiseen	»	4,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle: taloustyöntekijäin kodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon yhdistyksen lepokodissa, Lepopirtissä	»	7,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston kartuttamiseksi	»	5,000: —
Suomen merimieslähetykseuralle Helsingin satamassa suoritettavaa lähetystyötä varten	»	20,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämiseksi	»	18,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijattarien kodin voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin ruotsalaiselle Marthayhdistykselle sen kodinhoitokursseja varten	»	5,000: —
Valkonauhayhdistykselle sen naisten työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle vapaapaikkain järjestämiseksi varattomille äideille yhdistyksen lepokodissa	»	5,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisuuralle sen kerhotoimintaa varten	»	3,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	25,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten.....	»	20,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusyhdistykselle Riennolle sen lasten ja nuorison keskuudessa harjoittamaa toimintaa varten	»	2,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	5,000: —
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingistä kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	5,000: —

Yhteensä Smk 720,000: —

Edelleen valtuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille edellämäinnittuja avustuksia oli myönnetty, oli varain asianmukaisen käytön suhteen alistettava sellaiseen valvontaan, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevain juovutusjuomavaraan käytössä noudatettavaa menettelyä koskevista säännöissä, siten että

Helsingin kuuromykkäyhdistyksen, opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunnan, nuoriso- ja raittiusseura Fylgian ja Brage-yhdistyksen tuli olla ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen, Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen, yhdistyksen Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnan, Finlands allmänna svenska folkskollära- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirin, Helsingin poikakotisäätiön, Lasten työkotiyhdistyksen, Helsingin rouvasväenyhdistyksen, Grankullan lastenhoito-opiston johtokunnan, sairaanhoitajattarien T. Sainion ja H. Kivimäen Leppävaarassa olevaan pientenlastenkotiinsa nähden, yhdistyksen Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallituksen, Suomen lastenhoitoyhdistyksen, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin ja Käpylän osastojen, Pasilan lastenseurien toimikunnan, Helsingin kaupunkilähetyksen lasten ja nuorison keskuudessa harjoittamaan toimintaansa nähden, Helsingin sosialidemokraattisen nuorisoyhdistyksen sekä Naisammattiosastojen käsityöseuran lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistyksen ja Helsingin diakonissalaitoksen terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin taloustyöntekijäin yhdistyksen, Suomen vankeusyhdistyksen, Helsingin työväenyhdistyksen, Suomen merimieslähetykseuran, Helsingin kasvatusopillisen taluskoulun, Helsingin ruotsalaisen Marthayhdistyksen, Helsingin sosialidemokraattisen naisyhdistyksen, Teollisuusseutujen evankelioimis seurana sekä Valkonauhayhdistyksen sosialilautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys kansanlastentarhain johtokunnan alainen;

Pelastusarmeijan, Helsingin kaupunkilähetyksen yleiseen toimintaansa nähden, Helsingin sokeainyhdistyksen sekä Helsingin Mariayhdistyksen köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

yhdistyksen Kirjoja sokeille kaupunginkirjaston johtokunnan alainen;

Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatorion musiikkilautakunnan alainen; sekä

Helsingin sosialidemokraattisen raittiusyhdistys Riennon, Helsingin raittiusseuran ja Alkoholistiparantola Turvan raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa avustusten nauttimisen lisäehdoiksi, että kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden sopivissa tapauksissa oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikka-oikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa käyhäinohoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinohoitohallitus katsoi tarpeelliseksi antaa; sekä

että kaupungin valtuuston edellä oleva päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten, johto- ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Avustuksen myöntäminen urheiluseuroille. Suomen palloliitto oli anonut kaupungilta avustusta Helsingissä toukokuussa järjestettävää kongressia ja jalkapalloviikkoa varten, ja kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaupunki sitoutuisi suorittamaan enintään 20,000 markkaa kyseellisten juhlain johdosta liitolle mahdollisesti koituvan tappion korvaamiseksi. Tämä rahamäärä oli suoritettava Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Samoista varoista myönnettiin ²⁾ Työväen urheiluliitolle samaten tilityselvöllisuuksiin 50,000 markan avustumääräraha niiden tappioiden peittämiseksi, jotka yhdistyksen helmikuussa järjestämä talviurheilujuhla oli aiheuttanut ja kesäkuussa pidettävän liittujuhlan edellytettiin aiheuttavan.

Ammattikoulun avustaminen. Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö oli anonut, että kaupunki myöntäisi sen ylläpitämälle ammattikoululle, jonka oppijakso oli nelivuotinen ja oppilasmäärä n. 90, avustusta kunnan varoista, ja kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ tämän anomuksen hyväksyen myöntää pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan 31,000 markkaa avustukseksi edellä mainitun ammattikoulun kustannusten suorittamiseen kuluvana vuonna, kuitenkin ehdoin, että koulu alistettiin kaupungin ammattiopetuslaitosten johtokunnan ja ammattiopetuksen tarkastajan valvontaan.

Määrärahan myöntäminen lasten työkotia varten. Lasten työkotiyhdistykselle myönnettiin ⁴⁾ anomuksesta 20,000 markan määräraha sen Kalliossa ja Vallilassa toimivien lasten työkotien ylläpitämiseksi. Mainittu rahamäärä oli suoritettava ennakolta menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamiseksi merkitystä määrarahasta.

Myöhemmin myönnettiin ⁵⁾ mainitulle yhdistykselle 15,000 markan lisäavustus Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Eväty avustusanomus. Helsingin talojen raittiin elämän edistämislitto r. y. oli anonut, että kaupunki avustaisi liiton toimintaa myöntämällä sille 45,000 markan suuruisen määrärahan, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ evätä anomuksen sen nojalla, ettei sitä määrärajan kuluessa ollut jätetty yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustumäärärahaa jakamaan asetetulle valiokunnalle.

Tanskan ja Norjan kuninkaitten vierailut. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 100,000 markkaa Tanskan ja Norjan kuninkaitten odotettavissa olevien vierailujen kaupungille aiheuttamien kustannusten suorittamiseksi.

Määrärahan myöntäminen kongressia varten. Kaupunginvaltuusto osoitti ⁸⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 25,000 markkaa Helsingissä joulukuun 2 ja 3 p:nä pidettävän yleisen merenkulku- ja laivanrakennuskongressin aiheuttamien kulujen peittämiseksi.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä sosialilautakunta oli pitänyt hyvin suotavana, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. toukok. 21 §. — ²⁾ S:n 18 p. toukok. 22 §. — ³⁾ S:n 9 p. maalisk. 21 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. maalisk. 25 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 27 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 29 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. huhtik. 22 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. jouluk. 25 §.

Suvilahden kasarmissa ja ent. koleraparakeissa olevat hätäasunnot tyhjennettäisiin ja kodittomille henkilöille hankittaisiin sopivia asuntoja, sekä tässä tarkoituksessa ehdottanut, että kaupunki jatkaisi puolikunnallista rakennustoimintaa, joka pantiin alulle ¹⁾ vuonna 1924, kun Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 perustettiin, avustamalla samalla tavalla asuintalon rakennuttamista Vallilan korttelin n:o 555 pohjoisosaan. Talo sisältäisi 116 asuinhuonetta sekä lisäksi köyhäinhuoltolautakunnan Vallilan kanslialle, kunnan työväenasunnoissa johdetun kerhotoiminnan emännöitsijälle, mainittujen asuntojen isännöitsijälle sekä talonmiehelle aiottu huoneistot. Yritys rahoitettaisiin seuraavalla tavalla: lainaa Työväen säästöpankilta 4,300,000 markkaa, lainaa kunnan varoista 2,435,800 markkaa, osakepääoma 1,669,200 markkaa ja vuokralaisten sisäänkirjoitusmaksuja 195,000 markkaa. Kaupungin merkitsemät osakkeet oli vuokralaisten lunastettava 8 ½ vuoden kuluessa, lukuunottamatta kuitenkin niitä osakkeita, jotka oikeuttivat edellä mainittuihin köyhäinhuoltolautakunnan kanslialle, kerhotoimintaa varten ja kunnan työväenasuntojen isännöitsijälle hankittuihin huoneistoihin ja jotka jäisivät kaupungin omaisuudeksi.

Pääasiassa myöntyen lautakunnan ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että perustettaisiin puolikunnallinen asunto-osakeyhtiö, joka saisi nimekseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 3; että kaupunki merkitsisi yhtiössä 4,107 400 markan määräistä osaketta yhteensä 1,642,800 markasta, mikä määrä oli maksettava talousarvion määrärahasta Osakkeiden merkitsemistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä; että yhtiölle myönnettäisiin 2,435,800 markan suuruinen kuoletuslaina, josta sen tuli suorittaa vuotuismaksua 9 %, mistä 7 ¾ % korkoa lainan maksamatta olevalle määrälle; sekä että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen ryhtyä edellä mainitun päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Kaupungin viranpitäjain eläkesääntö. Komitea, jonka rahatoimikamari oli asettanut valmistelemaan kunnan viranpitäjain palkkain järjestelykysymystä, huomautti asiasta antamassaan lausunnossa ³⁾, ettei elinkustannusten indeksiluvun vaihteluiden enää tullut vaikuttaa kunnan eläkkeihin enempää kuin palkkoihinkaan. Kaupungin viranpitäjain eläkesäännöstä oli niinmuodoin poistettava ne määräykset, jotka koskivat eläkemäärän riippuvaisuutta mainitusta indeksiluvusta. Säännön mukaan oli täysi eläke määräprosentti siitä palkasta, joka viranpitäjällä oli erotessaan, mikä prosentti VI palkka-asteikkoa noudatettaessa oli 60, jos palkkaedut olivat 1,500 markkaa tai vähemmän kuukaudelta ja väheni 0.5 % jokaiselta alkavalta 120 markalta, jolla kuukausipalkka ylitti 1,500 markkaa. Siten laskettu eläkemäärä kohosi tai aleni 5 % siirryttäessä lähinnä ylempään tai lähinnä alempaan palkkausasteikkoon. Jos palkat vakiinnutettiin ⁴⁾ ja eläkkeiden laskemisen pohjaksi otettiin nämä palkat, oli myöskin eläkesäännön kiinteitä määriä muutettava, jotta eläkemäärä olisi entisessä suhteessa viranpitäjän lopullisiin palkkaetuihin hänen erotessaan. Rajan, johon asti eläkettä maksettiin 60 % palkasta, tuli olla 1,700 markkaa aikaisemman 1,500 markan sijaan, ja välit, jotka aiheuttivat suhdeluvun alenemisen, oli vahvistettava 140 markaksi aikaisemman 120 markan sijaan. Voimassa olevassa eläkesäännössä määrättiin, että vähennettyä eläkettä oli suoritettava niin suuri osa täydestä eläkkeestä, että se vastasi

¹⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 104. — ²⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 18 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35 v:ltä 1926, s. 44. — ⁴⁾ Vrt. tätä kert. s. 50 ja seur.

saavutettujen palvelusvuosien lukumäärän ja täyden eläkkeen saamiseksi säädetyn palvelusvuosien määrän välistä suhdetta. Tämä määräys tiesi sanamuotonsa mukaan tulkittuna sitä, ettei ylittäviä vuoden osia saanut ottaa huomioon eläkettä laskettaessa, mikä ylityksen ollessa tuntuvan ja eläkkeen pienen voi olla eläkkeen saajalle jotenkin epäedullista. Tähän katsoen ja koska ylittävien tasaisten kuukausien huomioon ottaminen ei suurestikaan vaikeuttanut eläkkeiden laskemista ja sitäpaitsi tuntui olevan sopusoinnussa eläkesäännön hengen ja tarkoituksen kanssa, komitea ehdotti, että virka-aika laskettaisiin tasaisin kuukausin. Valtioneuvoston oikeutettua henkilöt, jotka siirtyivät kunnan virasta valtion virkaan, eläkkeen saamiseksi erinäisin ehdoin lukemaan hyväkseen osan siitä ajasta, jonka hän oli hoitanut vakinaista kunnan virkaa, komitea katsoi oikeaksi, että kaupungin viranpitäjän eläkesääntöön otettiin vastaava määräys. Komitea ehdotti niinmuodoin, että viranpitäjä, joka oli siirtynyt Helsingin kaupungin palvelukseen toisesta kunnan tai eläkkeeseen oikeuttavasta valtion virasta, oikeutettaisiin eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen kolme neljänestä siitä ajasta, jonka hän kolmekymmentä vuotta täytettyään oli hoitanut tällaista virkaa, kuitenkin siten, että hänellä saadakseen nauttia tätä etua tuli olla vähintään kymmenen palvelusvuotta eläkkeeseen oikeuttavassa kaupungin virassa.

Edellä mainittujen periaatteiden mukaan laaditun ehdotuksensa Helsingin kaupungin viranpitäjän¹⁾ muutetuksi eläkesäännöksi rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi²⁾ sen sellaisenaan.

Kaupungin työntekijäin eläkesääntö. Kunnan työntekijäin uuden palkkajärjestelmän käytäntöön ottamisen johdosta oli myöskin mainittujen työntekijäin eläkesääntöä muutettava. Voimassa olevan säännön mukaan työntekijäin samaten kuin viranpitäjienkin täysi eläke vastasi 60 % eläkepohjasta, jos tämä oli 1,500 markkaa tai vähemmän kuukaudessa, ja tämä suhdeluku väheni 0.5 jokaiselta alkaneelta 120 markalta, jolla pohja ylitti mainitun rajamäärän. Eläkepohja saatiin siten, että laskettiin yhteen eläkkeen hakijan palkka lähinnä ennen eroa kuluneiden kolmen vuoden täysiltä kuukaussilta ja summa jaettiin näiden kuukausien luvulla, minkä jälkeen saatu luku kerrottiin eläkesäännössä tarkemmin osoitetulla kertojalla, joka vaihteli Helsingin virallisen elinkustannusindeksiluvun vaihtelujen mukaan. Rahatoimikamarin kunnan palkkojen järjestelykysymystä valmistelemaan asettama komitea³⁾ oli ehdottanut⁴⁾, että kyseelliset palkat järjestettäisiin riippumattomiksi mainitusta indeksistä, jonka sen jälkeen ei tulisi saada vaikuttaa kunnan eläkkeisiinäkään. Jos eläkkeitä laskettaessa poistettiin liukuva järjestelmä, oli kuitenkin eläkesäännön kiinteät luvut muutettava 1,500 markkaa 1,700 markaksi ja 120 markkaa 140 markaksi samaten kuin oli ehdotettu viranpitäjien eläkesääntöä käsiteltäessä⁵⁾. Yhdenmukaisesti viimeainitun säännön kanssa olisi myöskin vähennettyä eläkettä koskevat määräykset muutettava siten, että palvelusaika laskettaisiin täysin kuukausin eikä niinkuin siihen asti vuosin.

Siirtymisen siihen asti noudatetusta järjestelmästä komitean ehdottamaan, komitea kuitenkin ei katsonut voivan tapahtua ilman että aluksi noudatettiin väliaikaista menettelyä. Työntekijän eläkepohja oli eroavan työntekijän kolmen vuoden keskimääräinen palkka, joka oli vaihdellut mai-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40 s. 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 15 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 181. — ³⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 225. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35, v:lta 1926; vrt. tätä kert. s. 72. — ⁵⁾ Ks. ylemp.

nittujen vuosien elinkustannusten vaihtelujen mukaisesti, ja eläkemäärä oli niinkään siihen asti ollut riippuvainen elinkustannuksista. Uuden järjestelmän mukaan eläkkeet vakiinnutettiin ja niiden riippuvaisuus elinkustannuksista lakkasi, mikä merkitsi ilmeistä vääryyttä niitä henkilöitä kohtaan, jotka eroaisivat kaupungin palveluksesta lähempinä kolmena vuotena uudesti-järjestelyn jälkeen. Komitea ehdotti sen tähden, että työntekijäin eläkkeitä laskettaessa edellä mainituissa tapauksissa tarkemmin mainitun ajanjakson todelliseen ansioon lisättäisiin jokin määräprosentti, niin että kolmena siirtymävuotena eroavien työntekijäin saamat eläkkeet suunnilleen vastaisivat niitä eläkkeitä, jotka he olisivat saaneet, jos ne olisi laskettu aikaisemman järjestelmän mukaan IX asteikkoa noudatettaessa.

Sittenkuin sekä kaupunginvaltuuston asettama¹⁾ valiokunta että rahatoimikamari vielä olivat valmistelleet²⁾ kunnan työntekijäin eläkkeitä koskevaa kysymystä, valtuusto asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti³⁾ hyväksyä kamarin edellä selostettuihin periaatteihin perustuvan ehdotuksen kaupungin työntekijäin eläkesäännöksi⁴⁾ sekä määrätä, että työntekijäin eläkkeitä laskettaessa eläkepohjan määräämiseksi vuoden 1925 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1926 syyskuun 1 p:n välisen ajan ansioon oli lisättävä 5 %.

Myönnettyjen eläkkeiden järjestely. Ehdotukseensa kaupungin viranpitäjäin uudeksi eläkesäännöksi rahatoimikamari oli liittänyt jo myönnettyjen eläkkeiden järjestelemistä koskevan ehdotuksen⁵⁾, jonka mukaan nämä suoritettaisiin pääasiassa IX asteikkoa vastaavin määrin. Eläkemäärät oli eräin poikkeuksin laskettu niiden palkkaluokkain mukaan, joihin asianomainen viranpitäjä oli kuulunut erotessaan virastaan. Poikkeuksena olivat ne viranpitäjät, joiden luontoisedut palvelusaikana oli aliarvioitu ja jotka sen johdosta olivat joutuneet alempaan palkkaluokkaan kuin toimen laatu muuten olisi perustellut. Kyseelliset eläkkeensaajat olivat pääasiassa sairaaloissa, kunnalliskodissa ja koulukodeissa palvelleita henkilöitä, ja heille ehdotetut uudet eläkemäärät oli laskettu sen palkkaluokan mukaan, johon heidän toimensa oli luettu uudessa luokitus ehdotuksessa⁶⁾.

Edellämainittu kysymys, joka liittyi kaupungin viranpitäjäin palkkakysymykseen, jätettiin⁷⁾ kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan edelleen valmisteltavaksi. Valiokunnan tästä asiasta antamaa mietintöä⁸⁾ esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ ainoastaan, että kunnan eläkkeet maalisk., huhti- ja toukokuulta maksettaisiin IX asteikon mukaan, ja tämän päätöksen voimaasaoloaika pidennettiin¹⁰⁾ sittemmin vuoden loppuun.

Rahatoimikamarin sittemmin uudistettua ennen uuden eläkesäännön voimaantuloa myönnettyjen kunnan eläkkeiden uudestaanjärjestelyä koskevan esityksensä¹¹⁾, kaupunginvaltuusto päätti¹²⁾ hyväksyä sen sellaisenaan noudatettavaksi tammikuun 1 p:stä 1928.

Kunnan työntekijäin eläkkeistä kaupunginvaltuusto päätti¹³⁾, että ne maaliskuun 1 p:stä vuoden loppuun maksettaisiin IX asteikon mukaan, sekä että ennen uuden eläkesäännön voimaantuloa myönnetty eläkkeet tammikuun 1 p:stä 1928 lähtien vakiinnutettaisiin IX asteikon mukaisia vahvistettuja määriä vastaaviksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14 ja 40. — ²⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 14 p. jouluk. 15 §. — ⁴⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 186. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35 v:ltä 1926, s. 47 ja 71—74. — ⁶⁾ S:n s. 50—70. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 26 p. tammik. 25 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 7 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. toukok. 1 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 15 §. — ¹³⁾ S:n 23. p. helmik. 7 §, 25 p. toukok. 1 § ja 14 p. jouluk. 15 §.

Eläkkeiden korotukset. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari toi esiin, että kaupunginvaltuusto vuonna 1913 oli myöntänyt¹⁾ ent. kansakoulunopettajalle komministeri J. Stenbergille 600 markan vuotuisen elinkautisen ylimääräisen eläkkeen, joka vuonna 1924 toimitetussa²⁾ kunnan eläkkeiden järjestelyssä korotettiin 225 markkaan kuukaudessa, mutta herra Stenbergille kuuluvan valtion eläkkeen tultua korotetuksi tammikuun 1 p:stä 1925 uudestaan alennettiin määrään, joka vaihteli 26: 35 markasta 92: 35 markkaan kuukaudelta. Kamari oli puolestaan sitä mieltä, että herra Stenbergin tuli saada kunnallinen eläkkeensä vähentämättömänä, koska se alkuaan oli myönnetty mahdollisesta valtion eläkkeestä riippumattomaksi ylimääräiseksi avustukseksi. Kamarin esityksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti³⁾ oikeuttaa komministeri J. Stenbergin maaliskuun 1 p:stä lähtien saamaan hänelle aikaisemmin myönnetyn ylimääräisen korotetun eläkkeen, joka oli 225 markkaa kuukaudessa VI palkka-asteikon mukaan, sekä sen lisäksi vuoden 1925 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1927 helmikuun 28 p:n väliseltä ajalta edellämainitun eläkkeen ja hänelle tänä aikana maksetun eläkemäärän välisen eron.

Nikkilän sairaalan ent. konemestarin H. A. Blomsterin eläke korotettiin⁴⁾ huhtikuun 1 p:stä lukien 7,200 markkaan vuodessa IX palkka-asteikon mukaan.

Myönnettyjä eläkkeitä. Anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille ylimääräisiä elinkautiseläkkeitä, jotka erikseen mainituin poikkeuksin oli suoritettava liukuvan asteikon mukaisesti alla mainituin vuotuisin määrin VI palkka-asteikkoa noudatettaessa:

tilastokonttorin siivoojattarelle A. S. Forsmanille 5,400 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien⁵⁾;

ent. palokersantille V. Sandbergille 9,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

Nikkilän sairaalan pesulaitoksen ent. johtajattarelle A. Idströmille 4,200 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

Rauhalan lastentarhan palvelijattarelle S. Anderssonille 3,300 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1928⁸⁾;

rakennuskonttorin katuosaston kivityöntekijälle F. E. Lundströmille 6,000 markkaa, siitä vähennettynä ruumiinvamman johdosta myönnetty vahingonkorvaus, lukien maaliskuun 1 p:stä 1926⁹⁾;

rakennuskonttorin puisto-osaston työntekijätlälle M. Wikholmille 3,600 markan kiinteän vuotuisen määrän lokakuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle G. A. Dammertille 3,600 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä¹¹⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle R. Ruokoselle 3,600 markkaa loka-kuun 1 p:stä lukien¹²⁾;

parmaaja E. J. Kiiliäisen leskelle 3,600 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien¹³⁾;

työväenopiston vahtimestarin K. Aallon leskelle 4,200 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien¹⁴⁾;

rakennuskonttorin katuosaston kivityöntekijän J. G. Lehdon leskelle 3,600 markan kiinteän määrän tammikuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

¹⁾ Ks. v:n 1913 kert. s. 127. — ²⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 109. — ³⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 22 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. maalisk. 20 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 71. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 15 p. kesäk. 33 §. — ⁶⁾ S:n 45 p. kesäk. 32 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 36 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. marrask. 19 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. tammik. 38 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. marrask. 22 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. tammik. 37 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. lokak. 25 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. huhtik. 5 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. syysk. 48 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 28 §.

mettänsäntartija A. L. Nyholmin leskelle 4,800 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien ¹⁾; sekä

rakennuskonttorin varasto-osaston yövärtijan M. Pulkkinen leskelle 3,600 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ²⁾).

Myönnettyjä lisäeläkkeitä. Ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle M. Holmbergille myönnettiin ³⁾ kunnan palveluksessa suorittamansa pitkäaikaisen, 50 vuotta käsittävän työkauden sekä kaupungin kansanvalistustyössä saavuttamiensa ansioiden vuoksi 3,600 markan vuotuinen ylimääräinen eläke elokuun 1 p:stä lukien.

Sähkölaitoksen ent. koneenkäyttäjälle J. W. Ekendahlille, joka otettiin laitokseen koneenkäyttäjäksi vuonna 1909, mutta joka vuonna 1921 todennäköisesti virantoimituksensa aiheuttaman liikeyrityksen vuoksi oli siirrettävä helpompaan työhön, oli, kun hänen vuonna 1927 sairauden takia oli lopullisesti jätettävä toimensa, myönnetty ⁴⁾ ohjesäännön mukainen eläke, joka oli laskettu hänen viimeksi nauttimansa kuukausipalkan pohjalta. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntää Ekendahlille 3,960 markan suuruisen vuotuisen lisäeläkkeen heinäkuun 1 p:stä lukien, joka vastasi hänen vakinaisen eläkkeensä ja sen eläkkeen välistä eroa, joka hänellä olisi ollut oikeus saada, jos hän olisi voinut pysyä koneenkäyttäjän toimesta eroonsa asti.

Rakennuskonttorin satamaosaston koneenkäyttäjälle A. Laineelle, joka lääkärintodistuksessa 50 %:ksi ilmoitetun työkyvyttömyyden tähden oli eronnut toimestaan tammikuun 1 p:nä ja jolle silloin oli myönnetty ⁴⁾ ohjesäännön mukainen eläke, 5,088 markkaa, myönnettiin ⁶⁾ pitkäaikaisen, 26 vuotta ja 8 kuukautta kestäneen palvelusaikansa johdosta 2,112 markan suuruisen lisäeläke. Samalla kaupunginvaltuusto määräsi, että Laineen vakinaisen ja ylimääräisen eläkkeen yhteismäärän tuli olla vähintään 7,200 markkaa vuodessa, vaikkakin vakinaisen eläke ohjesääntöön otettavien uusien määräysten johdosta muuttuisi.

Evätytjä eläkeanomuksia. Sitä vastoin kaupunginvaltuusto ei katsonut ⁷⁾ olevan syytä myöntää maistraatinsihteerin K. I. Björnin lesken, ulosotto-apulaisen A. V. Olinin lesken ja vanhemman poliisikonstaapelin K. O. Välimäen lesken anomuksiin elinkautisten avustusten myöntämisestä.

Samaten valtuusto epäsi ⁸⁾ kulkutautisairaalan osastonhoitajattaren E. von Nandelstadin anomuksen, että hänelle myönnettäisiin täysi eläke, vaikka hän oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan 17 vuotta 10 kuukautta.

Rahatoimikamari lähetti raastuvanoikeuden ent. kaupunginpalvelijan J. W. Kanteniuksen tekemän anomuksen saada elinkautinen eläke ja ehdotti sen evättäväksi sen nojalla, että hakija oli eronnut kaupungin palveluksesta jo 13 vuotta sitten raastuvanoikeuden kehoituksesta tehtyään itsensä syy-pääksi laiminlyönteihin virantoimituksessa, sekä siihenkin viitaten, että hakija edelleen kykeni hoitamaan tosin vähäpalkkaista tointa. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁹⁾ anomuksen.

Edellä mainitusta valtuuston päätöksestä valitti ent. kaupunginpalvelija Kantenius Uudenmaan läänin maaherralle. Valtuusto, jolta pyydettiin tämän johdosta selitystä, päätti ¹⁰⁾ maaherralle annettavassa vastauksessa huomaut-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. kesäk. 30 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 32 §. — ³⁾ S:n 7 p. syysk. 42 §; vrt. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. syysk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. syysk. 24 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. kesäk. 31 §, 23 p. maalisk. 28 § ja 18 p. toukok. 23 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. helmik. 20 §. — ⁹⁾ S:n 6 p. huhtik. 23 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. kesäk. 5 §.

taa, ettei valittajan ollut onnistunut osoittaa, että valituksen aiheuttanut päätös loukkasi hänen yksityistä oikeuttaan, ettei se ollut syntynyt laillisessa järjestyksessä tai että se oli ristiriidassa yleisen lain tai asetuksen kanssa, minkä johdosta valtuusto viitaten niihin perusteihin, jotka olivat aiheuttaneet kyseellisen päätöksen, ehdotti valituksen hylättäväksi.

Syyskuun 13 p:nä antamallaan päätöksellä maaherra hylkäsi ¹⁾ kaupunginpalvelija Kanteniuksen valituksen.

A. Lehtinen, joka vuosina 1901—18 oli ollut vesijohtolaitoksen palveluksessa pääasiassa koneenkäyttäjän apulaisena, oli anonut eläkettä, mutta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä hänen anomuksensa, koska 9 vuotta oli kulunut Lehtisen eroamisesta kaupungin palveluksesta sekä koska tämän eroamisen pääsyy ei ollut sairaus.

Oikeus lukea hypäkeen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Kaasulaitoksen ent. lyhdynsytyttäjä G. E. Sohlberg oikeutettiin ³⁾ eläkkeeseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan vuodet 1888—1905, jotka hän ennen kaasulaitoksen palvelukseen tuloaan oli ollut lyhdynsytyttäjänä silloisen petroolikatuvalaistusrakoitsijan palveluksessa.

Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen. Ylim. kaupunginviskaalin A. Brandersin kuoltua oltuaan virkavapaana lokakuun 7 p:stä 1926 tammikuun 31 p:ään 1927 kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ hänen kuolinpesänsä nostamaan koko hänen palkkansa mainitulta ajalta. Hänen virkavapauden aikaiselle viransijaiselleen oli sairauden aikaisten sijaisuuspalkkioiden määrärahasta suoritettava 1,500 markkaa kuukaudelta.

Ulosottoapulaisen A. W. Olinin kuoltua tammikuun 18 p:nä nostettuaan kuitenkin koko tammikuun palkan kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ vapauttaa hänen kuolinpesänsä velvollisuudesta suorittaa takaisin hänelle ennakolta maksettua tammikuun loppuosan palkkaa.

Hautausavustukset. Kaupunginvaltuusto myönsi Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 2,921 markkaa hautausavustukseksi sähkölaitoksen ent. varastonhoitajan A. Barckin kuolinpesälle ⁶⁾ sekä 2,208 markkaa hautausavustukseksi vesijohtolaitoksen varastoapulaisen A. R. Fagervainajan leskelle ja lapsille ⁷⁾.

Lahjoitusrahastojen korkovaral. Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistyksen ilmoitettua, että se oli päättänyt lakkauttaa toimintansa ja luovuttanut rahastonsa ja omat varansa Helsingin rouvasväenyhdistykselle, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että Helsingin kaupungin hoidettavana olevan Helsingin köyhäin hyväksi lahjoitetun Aug. Grönvikin rahaston korot, jotka lahjakirjan määräysten mukaisesti siihen asti vuosittain oli maksettu edelliselle yhdistykselle, vastedes luovutettaisiin Rouvasväenyhdistykselle, joka harjoitti samanlaatuista toimintaa kuin lahjakirjassa erikseen mainittu Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys.

Lahjoitus kainojen köyhien hyväksi. Rahatoimikamari ilmoitti, että rouva A. I. Grönberger-vainaja elokuun 4 p:nä 1924 päivätyllä testamentilla oli määrännyt, että hänen jäämistönsä erinäisiä lahjoituksia lukuun ottamatta oli tuleva Helsingin kaupungin omaksi ja hoidettava »Alma Liljeblds fond för pauvres honteux» nimisenä rahastona sekä että kamari jälkisaädöksessä lausutun toivomuksen mukaisesti oli antanut asiamiehensä ottaa pesän kaupungin haltuun sekä toimituttanut vainajan jälkeen perunkirjoituksen, jol-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 1 §. — ²⁾ S:n 26 p. lokak. 16 §. — ³⁾ S:n 21 p. syysk. 16 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. maalisk. 18 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 5 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. syysk. 18 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. maalisk. 9 §.

loin pesän netto-omaisuus, joka etupäässä käsitti asunto osakkeita, oli arvioitu 642,309:04 markaksi. Edelleen kamari oli hakenut vuosihaastetta rouva Grönbergerin jälkeen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteet.

G. Pauligin lahjoitusrahasto. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltuutettujen antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ ylioppilas A. L. Winqvistille 12,000 markan suuruisen matka-apurahan Gustaf Pauligin lahjoitusrahastosta.

Koska edellämaitun rahaston käytettävissä olevia korkorahoja joulukuun 31 p:nä 1927 olisi ainoastaan 5,000 markkaa, mikä määrä ei riittänyt käytettäväksi lahjoittajan määräämään tarkoitukseen, matka-apurahoiksi vuoden kestävää ulkomaillaoleskelua varten, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ toistaiseksi olla antamatta mainittuja varoja matka-apurahoiksi ja lisätä ne vuoden 1928 korkovaroihin sekä viimeainittuna vuonna ottaa harkittavaksi, voitiinko yhteismäärä silloin antaa matka-apurahaksi.

C. F. Ekholmin stipendirahasto. Sittenkuin rahatoimikamari oli julistanut kahdeksan 1,900 markan suuruista apurahaa haettavaksi C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1926 korkovaroista, mutta ainoastaan kolme pätevää hakijaa oli ilmaantunut, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ antaa näille henkilöille, nim. faktori A. W. Koranderille, kaivertaja K. E. Leimulle ja kelloseppä U. W. Tuomelle kullekin edellä mainitun suuruisen apurahan samalla määräten, että käytettävissä olevien korkovarain ylijäämä oli lisättävä kuluvan vuoden korkovaroihin.

Stadionsäätiö. Liikuntakasvatusta harrastavat piirit olivat pitämässään kokouksessa keskustelleet ajanmukaisen stadionin ja urheilupuiston aikaansaamisesta Helsinkiin ja tällöin hyväksyneet säätiön mainittujen suunnitelman toteuttamiseksi toimivan yhteenliittymän sopivimmaksi muodoksi. Stadionsäätiön perustajiksi kutsuttiin sittemmin Helsingin kaupunki ja Työväen urheiluliitto sekä kaupungin n. s. porvarilliset urheilujärjestöt, joista viisi-toista noudatti kutsua. Säätiön peruspääomaksi tuli näiden kolmen ryhmän lahjoittaa 7,500 markkaa kunkin, ja rahatoimikamari osoittikin⁵⁾ tarkoitukseen tämän määrän käyttövaroistaan. Kysymys alistettiin sittemmin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi, ja valtuusto päätti⁶⁾, että kaupunki liittyisi perustajaksi stadionsäätiöön lahjoittamalla sen peruspääomaa varten rahatoimikamarin osoittamat 7,500 markkaa sekä antoi rahatoimikamarille tehtäväksi yhdessä muiden perustajain kanssa tarkastaa ja hyväksyä säätiön säännöt, allekirjoittaa perustamiskirjan ja hankkia säännöille asianmukaisen vahvistuksen.

Vuoden 1928 meno- ja tulosääntö. Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen⁷⁾ vuoden 1928 meno- ja tulosäännöksi ja talousarviovaliokunnan annettua siitä lausuntonsa⁸⁾ kaupunginvaltuusto otti ehdotukset käsiteltäväikseen sekä vahvisti⁹⁾ kaupungin vuoden 1928 meno- ja tuloarvion¹⁰⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	55,970,834: 62
2. Virastot	»	6,859,387: —
3. Kunnallishallinto	»	15,330,325: 25

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. syysk. 28 §. — ²⁾ S:n 26 p. tammik. 12 §. — ³⁾ S:n 12 p. lokak. 7 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 16 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 9 p. marrask. 9 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁸⁾ S:n n:o 41. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. jouluk. 1 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42.

4.	Palolaitos	Smk	4,429,996: —
5.	Poliisilaitos	»	7,648,920: —
6.	Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7.	Terveydenhoito	»	6,258,383: —
8.	Sairaanhoito	»	39,215,312: —
9.	Köyhäinhoito	»	22,566,889: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	12,574,983: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	42,179,825: —
12.	Teknilliset laitokset	»	109,914,004: —
13.	Yleiset työt	»	81,239,888: —
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	4,232,918: —
15.	Puhtaanapito	»	15,790,324: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	7,577,872: —
17.	Kiinteä omaisuus	»	44,446,961: 80
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	3,062,096: —
19.	Sekalaiset menot	»	46,294,577: 80
Yhteensä Smk			525,604,496: 47

Tulot.

	Säästöä vuodelta 1927	Smk	17,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	83,732,000: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	31,097,526: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	14,506,529: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	11,417,780: 80
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	12,273,147: —
6.	Teknilliset laitokset	»	118,885,346: —
7.	Yleiset työt	»	650,002: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	6,360,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	9,323,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	34,597,569: —
11.	Sekalaiset tulot	»	1,726,619: —
12.	Verotus	»	184,034,977: 67
Yhteensä Smk			525,604,496: 47

Talousarvioehdotuksessa huomioon oletut näkökohdat. Muodollisesti rahoituskamari oli laatinut talousarvioehdotuksensa edellisten vuosien talousarvioiden malliin, koska kaupunkikuntain taloudenhoitoa koskevan lain-säädännön uudistuskysymystä ei vielä ollut ratkaistu. Asiallisesti kamari voidakseen välttää veroäyrin kohoamista oli pyrkinyt estämään kaupungin hallintomenojen lisääntymistä sekä noudattamaan pidättyväisyyttä varojen sijoittamisessa uusiin investoimisiin. Huomattavia rahamääriä tarvittiin kuitenkin sota- ja pulavuosina laiminlyötyjen rakennusten ja laitosten korjauksiin, minkä lisäksi kunnalliselämän eri aloilla selvästi havaittavissa oleva elpyminen asetti kaupungille yhä suurempia vaatimuksia. Samaa suuntaa vaikutti myöskin harvinaisen vilkas rakennustoiminta, jonka seuraukset selvästi ilmenivät erittäinkin teknillisten laitosten menosäännössä. Kaupungin kehittyminen suurkaupungiksi ja siitä johtunut katuliikenteen kasvaminen oli myöskin vaatinut ottamaan talousarvion tuntuja määrärahoja katulaitteita varten. Kamarin menoarvioehdotus päättyi 492.6 milj. markkaan eli siis 67.0 milj. suurempaan määrään kuin kuluvan vuoden vahvistettu menoarvio.

Niin tuntuva kuin lisäys olikin, ei se kamarin mielestä kuitenkaan ollut omiaan vaikeuttamaan kaupungin taloudellisen aseman vakiintumista. Sen vastapainona oli tulojen lisäys, joka oli siksi suuri, ettei menojen lisäys aiheuttanut veroäyrin korotusta.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion vuoden 1927 talousarvioon verraten osoittamista tärkeimmistä muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, korkoja ja kuoletuksia varten merkityt määrärahat oli toisin kuin tämän vuoden menosäännössä merkitty vanhoissa kultamarkoissa, koska kaupungin vakautettua velkaa ei toistaiseksi ollut arvioitu uudestaan ja katsottiin johdonmukaisuuden vaativan, että kaikki kaupungin obligatiolainat merkittiin yhtenäisiä periaatteita noudattaen. Tämän johdosta sekä erittäinkin koska vuosien 1909 ja 1911 obligatiolainojen lunastuksen aiheuttama kurssitappio oli siirretty lukuun Sekalaiset menot, arvioidut menot vähenivät luvussa Kuoletus 1,301,819: 12 markkaa ja luvussa Korot 9,201,983: 72 markkaa siitä huolimatta, että uutena määrärahana merkittiin tuberkulootisten asuinrakennusta varten otettu laina ja että tilapäisluoton määräraha kohosi 1,200,000 markkaa, mikä määrä varattiin Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 ostoa varten¹⁾. Luvun Sekalaiset menot menojen summa lisääntyi 17,158,000 markkaa jo mainitusta syystä sekä sen tappion peittämiseksi, joka aiheutuisi vuosien 1898, 1900 ja 1902 lainain kuoleuksesta rahatoimikamarin vahvistamain²⁾ ostokurssien mukaan. Tämän pääluokan loppusumma oli 55,970,834: 62 markkaa vastaten 49,316,637: 46 markkaa vuoden 1927 talousarviossa.

Toisessa pääluokassa, Kaupungin virastot, poistui³⁾ luvusta Maistraatti ulosottolaitoksen tarkastajan palkka, joka merkittiin mainitun laitoksen menosääntöön. Notaarin lomasijaisen palkkaamiseksi myönnettiin 1,500 markkaa. Luvussa Raastuvanoikeus otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁴⁾ kahden uuden puhtaaksikirjoittajattarentoimen perustamisesta sekä kahden ylimääräisen neuvosmiehen palkkioiden korotuksesta, minkä ohessa erinäiset viranpitäjien vaihdokset vaikuttivat oikeuden palkkausmäärärahoihin niin, että kaksi ikäkorotusta jäi pois ja 1,000 markkaa merkittiin palkansäästön suorittamiseksi siviiliviraston leski- ja orpokassaan. Kaupunginviskaalinvirat oli järjestetty⁵⁾ uudestaan, minkä lisäksi oikeuskansleri oli vaatinut, että heidän loma-ajokseen oli palkattava erityiset viransijaiset. Tämän johdosta luvun Syyttäjistö menot lisääntyivät 65,178 markkaa, ja lisäksi siihen merkittiin uusi 10,000 markan suuruinen määräraha tarverahoja varten. Ulosottolaitoksen menot lisääntyivät 318,089 markkaa. Osan lisäyksestä aiheutti kaksi uutta määrärahaa, 53,000 markkaa vuokraa ja valaistusta sekä 6,000 markkaa siivoamista varten, jotka tarvittiin ens. kaupunginvoudin konttorin muutettua vuokrahuoneistoon. Laitoksen menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin hyväksymä³⁾ toisen kaupunginvoudin konttorin palkkasääntö samoin kuin valtuuston päätös⁶⁾ tarkkailuosaston perustamisesta sekä uuden kanslia-apulaisen ottamisesta ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin. Toisen pääluokan menojen loppusumma nousi 6,859,387 markkaan vastaten 6,546,321 markkaa vuoden 1927 talousarviossa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 12. — ²⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 174. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 112. — ⁴⁾ S:n s. 64 ja 124. — ⁵⁾ S:n s. 107. — ⁶⁾ S:n s. 109 ja 124.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, osoitettiin 75,000 markkaa kaupunginvaltuutettujen palkkioita varten, jotka laskettiin 100 markan mukaan kokoukselta puheenjohtajalle ja 50 markan mukaan jäsenille. Valtuuston kielenkääntäjän palkkio poistui ¹⁾, jota vastoin valtuuston istuntoja kansliahuoneistojen vuokramääräraha kohosi 11,700 markkaa. Rahatoimikamarin menosääntöön merkittiin kaupunginjohtajan ja avustavan kaupunginjohtajan palkat korotetuin ²⁾ määrin, ja valtuuston erinäisille kamarin kanslian viranpitäjille myöntämät ³⁾ ikäkorotukset otettiin huomioon. Tilapäisten apulaisten palkkaamiseksi asiamiesosastolle merkittiin uusi 25,000 markan suuruinen määräraha. Koska pankit olivat vaatineet korvausta suorittamastaan kaupungille tulevien verojen kannannasta, merkittiin rahatoimikamarin menosääntöön 50,000 markan määräraha tähän tarkoitukseen. Satamahallinnon arvioitiin aiheuttavan menoja 4,625,486: 25 markkaa eli 180,466 markkaa enemmän kuin vuonna 1927. Lentosataman vartiointi y. m. lisäsi menoja yhteensä 32,140 markkaa. Uusina määrärahoina merkittiin hallituksen vahtimestarin ja satamakonstaapelin lomasijaisia varten yhteensä 16,000 markkaa. Tämän luvun menojen lisäyksestä tuli 28,212 markkaa hallituksen, 73,672 markkaa satamaliikennekonttorin ja 78,562 markkaa satamakannantakonttorin menosäännön osalle. Tilastokonttorin menoja varten osoitettiin 89,414 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1927, vaikkakin konttorin vuonna 1928 tuli panna toimeen elinkustannuksia koskeva tiedustelu, jota varten talousarvioon merkittiin 108,000 markan suuruinen ylimääräinen määräraha. Edellämainitun säästön arvioitiin aiheutuvan konttorin henkilökunnan ja julkaisutoiminnan supistamisesta valtuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti. Sosiaalilautakunnan menosääntö päättyi 337,620 markkaan osoittaen edellisen vuoden menosääntöön verraten 154,508 markan lisäystä, jonka pääasiassa aiheuttivat kaupunginvaltuuston päätös ⁵⁾ kotitaloudenhoidon opetuksen järjestämisestä sekä lautakunnan kanslian muutto vuokrahuoneistoon, mikä teki erityisen vuokra-, lämpö- ja valaistusmäärärahan tarpeelliseksi. Työnvälitystoimistoon oli vuoden varrella perustettu ⁶⁾ kaksi uutta virkaa ja sen toimintaa oli laajennettu, minkä johdosta toimiston määrärahat lisääntyivät 76,203 markkaa eli 603,201 markkaan. Revisionlaitoksen menoja vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisempi päätös ⁷⁾ vuositilitarkastajain palkkion korottamisesta. Vuoden 1927 talousarvioon nimikkeen Rahatoimikamarin verotusosasto kohdalle merkityt määrärahat erotettiin Verotusvalmistelukunta nimiseksi luvuksi, koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt ⁸⁾, että valmistelukunta toistaiseksi jatkaisi toimintaansa. Puheenjohtajan ikäkorotus säästyi. Rakennustarkastuskonttorin menojen arvioitiin kohoavan 96,882 markkaa, etusijassa sen johdosta, että konttorin muutettua vuokrahuoneistoon oli myönnettävä yhteensä 77,000 markkaa määrärahoja vuokraa ja valaistusta varten. Samoin oli oikeusaputoimiston laita, jonka vuokran, lämmityksen ja valaistuksen arvioitiin maksavan 21,960 markkaa. Raittiuslautakunnan menosäännössä korotettiin määrärahoja yhteensä 15,576 markkaa, siitä 10,000 markkaa valistustoimintaa varten. Sekalaisten menojen pääluokassa menojen loppusumma nousi 337,500 markkaan osoittaen 177,850 markan vähennystä, jonka pääasiassa aiheutti neuvosmiesvaalien kustannusten poistuminen niiden siirryttyä kaupunginvaltuuston toimitettaviksi. Kolmannen pääluokan loppusumma oli 15,330,325: 25 markkaa, mitä vuoden 1927 talousarviossa vastasi 15,031,373: 25 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 127. — ²⁾ S:n s. 128. — ³⁾ S:n s. 58—59. — ⁴⁾ S:n s. 116 ja 123. — ⁵⁾ S:n s. 114. — ⁶⁾ S:n s. 113 ja 125. — ⁷⁾ S:n s. 61. — ⁸⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 114.

Neljännessä pääluokassa, Palolaitos, arvioitiin menojen vähenevän 201,200 markkaa. Huomautettakoon kuitenkin, että vuoden 1927 talousarvion 425,000 markan suuruinen tilapäinen määräraha pääpaloaseman lisärakennuksen kalustoa ja sisustamista varten jäi pois, samaten hevosten istomääräraha. Uusina määrärahoina merkittiin 30,000 markkaa Kallion päivystävän palomestarin käytettäväksi luovutettavan henkilöauton ostoa, 165,000 markkaa letkuautoa ja 100,000 markkaa sairaiden kuljetusautoa varten.

Poliisilaitoksen menosääntö päättyi 7,648,920 markkaan ylittäen vuoden 1927 menosäännön 667,281:71 markalla. Luvussa Käteinen apumaksu, jonka määrärahat lisääntyivät 316,860:71 markkaa, otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset¹⁾, joilla kaupunki oli sitoutunut suorittamaan säädetyin osan erinäisten uudishankintojen y. m. aiheuttamista kustannuksista. Huoneistojen menot osoittivat lisäystä 347,421 markkaa, osin sen johdosta, että kaupungin talojen poliisihuoneistojen vuokria oli korotettu 15 % sekä että niihin uutena eränä sisältyi Hietaniemenkadun uuden poliisitalon vuokra kesäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1928, osin siitä, että valtuusto oli sitoutunut²⁾ ottamaan poliisilaitoksen tallien puhtaanapidon kaupungin hoidettavaksi. Tämän luvun menojen lisäykselle oli vastapainona luvun Kaupunkikiinteistöt vuokratulojen kohoaminen.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin kuten edellisenäkin vuonna 11,000 markkaa majoituksen kaupungille aiheuttamia menoja varten.

Seitsemännessä pääluokassa, Terveystenhoito, otettiin luvussa Lääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta huomioon kaupunginvaltuuston päätös³⁾ äkillisissä taudintapauksissa annetun lääkärinavun korvauksen korottamisesta. Lukuun Terveysolojen valvonta merkittiin uusi 16,560 markan suuruinen määräraha desinfiointsijain ja kaitsijain lomasijaisia varten. Maidontarkastuksen palkkausmäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon uuden näyttelyottajan toimen perustaminen⁴⁾, ja uutena määrarahana merkittiin 6,000 markkaa ylityöpalkkioita varten. Maidontarkastuksen osuus sen laboratorin vuokrasta merkittiin 18,000 markaksi. Vuokrahuoneistoon muuttanut ammattientarkastus tarvitsi 11,400 markan vuokramäärärahan. Liban tarkastamon vuokraa varten merkittiin 100,000 markkaa, mihin tuli lisäksi sen osuus maidontarkastuksen kanssa yhteisen laboratorin vuokrasta, 6,000 markkaa. Kalustomäärärahaa korotettiin 10,000 markkaa sähköllä käyvän nostopyörälaitteen hankkimiseksi. Keuhkotautisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle myönnettiin määrärahoja 1,506,236 markkaa eli 189,768 markkaa enemmän kuin vuoden 1927 menosäännössä. Uusi oli 91,250 markan määräraha, joka oli tarkoitettu n. s. kirurgista tuberkuloosia potevien lasten hoitamiseksi Diakonissalaitoksella. Mainittu laitos oli sitoutunut luovuttamaan kaupungin käytettäväksi tähän tarkoitukseen 10 sairassijaa 25 markan korvauksesta sairaanhoitopäivältä. Kunnan hammaspoliklinikan menosääntö vahvistettiin 340,038 markaksi ottaen huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmat päätökset⁵⁾ klinikan henkilökunnan lisäämisestä ja uusien kojeiden ostamisesta sinne. Luvun Poliklinikat ja muu sairaanhoito määrärahat nousivat yhteensä 425,284 markkaan osoittaen 54,276 markan lisäystä. Marian sairaalan silmäpoliklinikan avustusta määrättäessä otettiin huomioon valtuuston päätös⁶⁾ lääkärinpalkkion korottamisesta. Professori O. A. Boijen

1) Ks. tätä kert. s. 64 ja 65. — 2) S:n s. 130. — 3) S:n s. 62. — 4) S:n s. 125. — 5) S:n s. 114. — 6) S:n s. 65.

sairaalan ja synnytyslaitoksen apuraha pysytettiin ennallaan eli 85,000 markan suuruisena, mutta samalla professori Boije oikeutettiin korottamaan laitoksesta kaupungin käytettäväksi luovutetuista 10 sairassijasta kannettava maksu 20 markasta 25 markkaan sairaanhoitopäivältä. Vuoden varrella perustetun henkisesti sairaiden huoltotoimiston menosääntöön sisältyi määrärahoja yhteensä 45,670 markkaa. Seitsemäs pääluokka päättyi 6,258,383 markkaan vastaten 5,859,717 markkaa vuoden 1927 menosäännössä.

Kahdeksas pääluokkaa, Sairaanhoito, osoitti menojen lisääntymistä 10,232,790 markkaa, mistä 8,139,840 markkaa kohdistui vuonna 1928 valmistuvaan ja vuonna 1929 potilaille avattavaan uuteen tuberkuloosisairaalaan. Marian sairaalan menojen arvioitiin kohoavan 508,556 markkaa, kulkutautisairaalan 10,097 markkaa, Kivelän sairaalan 101,119 markkaa ja Nikkilän sairaalan 40,332 markkaa, jota vastoin erinäisiä sairaanhoitokuluja varten myönnetyt määrärahat vähenivät 62,738 markkaa, kuitenkin ainoastaan sen johdosta, että vuonna 1927 näihin menoihin luettu tuberkuloosisairaalan ylläkäärin palkka oli siirretty samaan lukuun, johon merkittiin kaikki muut tämän sairaalan määrärahat. Sairaalain palkkausmenot kohosivat 427,439 markkaa uusien virkain perustamisen¹⁾ johdosta. Ruokintamäärärahat, jotka vuoden menosääntöön oli merkitty Marian sairaalalle 9 markan, kulkutautisairaalalle 10 markan ja Kivelän ja Nikkilän sairaaloille 8: 50 markan yksikköhinnan mukaan henkilöä ja päivää kohden eli yhteensä 7,251,550 markaksi, katsottiin odotetusta potilasmäärän lisääntymisestä huolimatta voitavan supistaa yhteensä 7,210,950 markkaan, jolloin yksikköhinnat olisivat alennetut 8: 50, 9: 90, 8: 70 ja 8: 10 markkaan. Samaten alennettiin lämpö- määrärahaa 237,104 markkaa, jota vastoin valaistusmenojen arvioitiin lisääntyvän 37,000 markkaa. Lääketarpeita varten osoitettiin 162,734 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä oli välttämätöntä, koska Marian sairaalaa oli laajennettu ja Kivelän ja Nikkilän sairaaloihin oli hankittava erinäisiä kalliita kojeita. Rakennusten korjauksia ja vuokria varten arvioitiin tarvittavan ainoastaan 4,600 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, jota vastoin kalustomäärärahaa oli korotettava 8,154,951 markkaa, mistä 8,000,000 markkaa kaluston ja koneiden hankkimiseksi uuteen tuberkuloosisairaalaan sekä 136,414 markkaa Marian sairaalan laajennettavan lastenosaston kalustamiseksi²⁾. Vedenkulutusmäärärahaa korotettiin 7,200 markkaa, koska kulkutautisairaalan vedenkulutuksen laskettiin lisääntyvän, pesu- ja pesuainemäärärahaa 90,890 markkaa, pääasiassa koska kunnalliskoti oli korottanut Kivelän sairaalan pesusta suoritettavaa maksua 50 penniä kilolta, puhtaanapitomäärärahaa 1,740 markkaa, tarverahamäärärahaa 18,000 markkaa, siitä 16,000 markkaa tuberkuloosisairaalaan varten, ja erilaatuisia menoja varten olevaa määrärahaa 47,000 markkaa, mistä 15,000 markkaa uusien kävelyteiden laittamiseksi Nikkilän sairaalan alueelle sekä 30,000 markkaa tuberkuloosisairaalan käytettäväksi. Nikkilän sairaalan maanviljelystä ja puutarhaa varten myönnettyä määrärahaa korotettiin 6,470 markkaa. Mainitun sairaalan elätteleantomäärärahaa oli korotettava 50,624 markkaa elättele annettujen potilaiden lukumäärän lisääntymisen johdosta. Sairaanhoitajatarkoulun menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon palkkion korotus 50 markasta 60 markkaan opetustunnilta. Koska kulkutautisairaalan keittiöön ja pesulaitokseen vuoden 1928 kuluessa oli hankittava sellaiset konelaitteet, joita läheinen tuberkuloosisairaalakin voisi käyttää hyväk-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 125. — ²⁾ S:n s. 118.

seen, mutta niiden hankintakysymystä ei vielä ollut riittävässä määrässä valmisteltu, kaupunginvaltuusto päätti arvaamattomiin tarpeisiin myönnettävän määrärahan suuruutta määrätessään varata 1,200,000 markkaa tähän tarkoitukseen käytettäväksi. Kahdeksannen pääluokan kokonaismenot nousivat 39,215,312 markkaan, mitä vuoden 1927 talousarviossa vastasi 28,982,522 markkaa.

Myöskin yhdeksannen pääluokan, Köyhäinhoito, menot osoittivat lisääntymistä, kuitenkin ainoastaan 228,820 markkaa. Köyhäinhuoltolautakunnan menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston päätökset ¹⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä köyhäinhoidon toimitusjohtajalle sekä erinäisten virkain järjestelämisestä uudestaan. Tilapäisten tarkastajain palkkaamiseksi osoitettiin 3,000 markkaa ja kurssien järjestämiseksi lautakunnan virkailejoille 10,000 markkaa. Luvun loppusumma osoitti tulojen lisäystä 161,285 markkaa. Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston menosääntöön voitiin merkitä 28,956 markan menojen vähennys erään laitoksen viran lakkauttamisen ²⁾ johdosta. Luku Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset osoitti tulojen lisäystä 276,491 markkaa. Lääkäriin lomasijaisen palkkiota korotettiin 1,000 markkaa ja keittiöhenkilökunnan sijaisien palkkiota 700 markkaa. Nimikkeen Kunnalliskoti kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 4,924,331 markkaa eli 146,163 markkaa enemmän kuin vuoden 1927 menosääntöön. Työlaitoksen menosääntöä korotettiin 81,872 markkaa, pääasiassa koska edellytettiin hoidokkien luvun lisääntyvän sekä koska pesun yksikköhinta oli kohonnut. Kunnalliskodin tuotantolaitosten menojen arvioitiin kohoavan 42,175 markkaa, t. s. sikalan 37,485 markkaa ja pesulaitoksen 22,298 markkaa, jota vastoin maanviljelyksestä aiheutuvat menot arvioitiin 17,608 markkaa pienemmiksi. Luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä väheni sairaanhoitokustannusten määräraha 170,000 markkaa eli 6,630,000 markkaan, koska kunnan jäsenille kaupungin sairaalain uuden sijamaksutaksan ³⁾ mukaan on myönnettävä alennusta 30 hoitopäivän ajan ylittävien hoitopäivien maksuista. Sen sijaan korotettiin suoranaisien avustusten määrärahaa 1,500,000 markkaa eli 4,500,000 markkaan. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 1,000,000 markkaa, mitä vuoden 1927 menosäännössä vastasi 2,500,000 markkaa. Tämän erän kohdalla havaittavaa säästöä vastasi suoranaisien avustusten määrärahan kohoaminen. Yhdeksannen pääluokan loppusumma oli 22,566,889 markkaa oltuaan vuoden 1927 talousarviossa 22,338,069 markkaa.

Kymmenennessä pääluokassa, Lastensuojelutoiminta, korotettiin ensimmäisen, Lastensuojelulautakunta-nimisen luvun määrärahoja 47,838 markkaa. Lisäyksestä kohdistui 30,000 markkaa erään Matkakulut, jota oli korotettava sen johdosta, että lautakunnan hoidokeille vuonna 1917 myönnetty ⁴⁾ oikeus vapaisiin rautatiematkoihin sosialiministeriöltä saapuneen ilmoituksen mukaan oli peruutettu. Samalla valtuusto päätti tehdä valtioneuvostolle esityksen vapaalippujen myöntämisestä valtionrautateillä niille lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamille lapsille, jotka lähetetään koulukoteihin tai yksityisiin kasvatuskoteihin tai sieltä pois, samoin kuin myös heidän saattajilleen. Lastenhuoltolaitosten menojen arvioitiin kohoavan yhteensä 301,148:20 markkaa. Vuokraerä yksin osoitti 366,200 markan lisäystä, joka suurimmaksi osaksi johtui siitä, että Bengtsårin, Toivolan, Ryttylän ja Toivoniemen koulukotien vuokra-arvot oli arvioitu uudestaan valtioneuvoston vahvistamien uusien

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 60, 61 ja 123. — ²⁾ S:n s. 123. — ³⁾ S:n s. 62. — ⁴⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 120.

perusteiden ¹⁾ mukaisesti. Kaupunginvaltuuston päätös sepänammatin opetuksen järjestämisestä aiheutti 20,000 markan lisäkustannuksen. Pesumäärärahaa oli korotettava 11,500 markkaa, koska kotien ulkopuolella toimitetun pesun yksikköhinta oli kohonnut, ja lämpö- ja valaistumäärärahaa 17,772 markkaa, etupäässä koska Ryttylän uusi keittiörakennus oli tullut lisäksi. Arvioidut elatuskustannukset sen sijaan vähenivät 109,522: 80 markkaa eli 1,400,000 markkaan. Luvun Elätteelle annetut lapset, erinäiset apumaksut y. m. eri menoeristä korotettiin tylsämielisten lasten erikoishoito- ja opetusmäärärahaa 60,000 markkaa, kuuromykkäin ja raajarikkoisten lasten ammattiopetusta varten varattua määrärahaa 5,000 markkaa ja kesävirkestystoiminnan määrärahoja 10,000 markkaa, mistä viimemainitusta määrärahasta 7,500 markkaa oli tarkoitettu leikkikenttätöiminnan järjestämiseksi kaupungin lounaisosissa asuville lapsille. Menojen vähentymistä oli havaittavissa erässä Elätteelleanto yksityisille ja jatko-opetus, joka oltuaan kuluvan vuoden menosäännössä 3,855,000 markkaa merkittiin 3,800,000 markan suuruiseksi, koska lautakunnan huostaan otettavien lasten lukumäärä oli jonkin verran vähentynyt. Lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisten maatilain kustannusten arvioitiin ylittävän kuluvan vuoden vastaava määräraha 545,230: 75 markalla. Lisäkustannus aiheutui pääasiassa siitä, että kaupungille suoritettavat koulurakennuksiin sijoitetun pääoman korot laskettuina uudestaan valtioneuvoston vahvistamien ¹⁾ perusteiden mukaisesti kohosivat 364,100 markkaa eli 571,900 markkaan. Erinäisiä rakennustöitä varten myönnettiin 148,350 markkaa eli 136,350 markkaa enemmän kuin vuoden 1927 menosäännössä. Viimemainitun määrärahan varoilla oli m. m. Ryttylän tallirakennus rakennettava uudestaan. Lastensuojelutoiminnan määrärahat nousivat yhteensä 12,574,983 markkaan, vastaten vuoden 1927 menoarviossa 11,660,766: 05 markkaa.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, kansakoulujen arvioidut menot ylittivät kuluvan vuoden menosäännön vastaavat menot 5,129,559 markalla. Lisäys oli kuitenkin vain näennäinen, se kun kokonaan aiheutui siitä, että kaupungin omien koulutalojen vuokrat oli arvioitu uusien perusteiden ¹⁾ mukaisesti. Siten merkittiin mainittu vuokraerä suomenkielisten kansakoulujen menosääntöön 4,596,200 markan ja ruotsinkielisten kansakoulujen menosääntöön 2,497,100 markan suuruiseksi lisäyksen ollessa edellisessä tapauksessa 3,434,389 markkaa ja jälkimmäisessä 2,214,246 markkaa. Suomenkielisten koulujen eri palkka- ja palkkiomäärärahoja voitiin supistaa yhteensä 417,351 markkaa, varattomien oppilaiden raitiotie- ja muiden ajomaksujen määrärahaa 5,000 markkaa, koska Käpylään oli perustettu uusia kansakoululuokkia, ja lämpö- ja valaistumäärärahaa 36,000 markkaa, koska kaksin hinta oli jonkin verran alentunut. Puhtaanapitoa, siivousta ja vedenkulutusta varten myönnettiin 525,000 markkaa eli 25,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa, mutta menojen lisääntymiselle, jonka aiheutti se seikka, että katujen puhtaanapito entistä suuremmassa määrässä oli jätetty puhtaanapitolaitoksen huoleksi, oli vastapainona lämmittäjien ja talonmiesten palkkausmäärärahaan vähennys, 39,408 markkaa. Oppilaiden kesävirkestysmäärärahaa, joka oli osoittautunut liian niukaksi, korotettiin 80,000 markkaa eli 440,000 markkaan. Kaikkiaan suomenkielisten kansakoulujen menosääntö nousi 17,592,216 markkaan osoittaen näennäisesti lisäystä 3,049,630 markkaa, mutta todellisuudessa, jos otettiin huomioon edellä mainittu kouluhuoneistojen uudestaanarviointi — 384,759 markan vähennystä.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 63.

Ruotsinkielisten kansakoulujen menosäännössä palkkaus- ja palkkiomäärärahat alenivat 242,250 markkaa eli 3,842,673 markkaan. Menojen vähene- mistä osoittivat sitäpaitsi erät Lämpö ja valaistus, 5,000 markkaa, sekä Läm- mittäjät ja talonmiehet, 835 markkaa. Sitä vastoin kohosi varattomien oppi- laiden ruokintamääräraha 10,000 markkaa, jotta lapsille puuron ja liemiruoaan lisäksi voitaisiin tarjota maitoa ja leipää. Samaten korotettiin puhtaanapito-, siivous- ja vedenkulutusmäärärahoja yhteensä 4,500 markkaa, koska Käpy- lässä oli avattu uusi koulu, ja oppilaiden voimistelu- ja urheiluharjoitusten edis- tämiseksi myönnettyä määrärahaa 4,000 markkaa. Ruotsinkielisten kansa- koulujen arvioitujen menojen kokonaislisäys oli 2,002,929 markkaa, mutta jos otetaan huomioon kouluhuoneistojen uudestaanarviointi, tämä lisäys muuttuu 211,317 markan säästökäsi. Kansakoulujen yhteiset menot kohosivat 77,000 markkaa, mikä määrä osoitettiin Mäkelän uutta koulupuutarhaa varten. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan menosäännössä oli havaittavissa 661 markan vähennys. Yleisten ammatilaiskoulujen arvioidut menot kohosivat 135,496 markkaa sen johdosta, että taideteollisuuskeskuskoulu tarvitsi suu- remman vuokramäärärahan, että yleisessä ammatilaiskoulussa oli avattu kaksi uutta luokkaa sekä että Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle myönnet- tiin 63,000 markkaa sen ammatikoulun avustamiseksi. Valmistavalle poikain ammatikoululle myönnettiin määrärahoja 797,762 markkaa. Kuluvan vuo- den menosäännön vastaavat määrärahat nousivat 814,559 markkaan, mihin kuitenkin sisältyi 40,000 markkaa koneiden ja kaluston hankkimiseksi uuteen työpajaan. Vahtimestarin apulaiselle ja lämmittäjälle myönnettiin palkan- korotusta edelliselle 900 ja jälkimmäiselle 800 markkaa, ylimääräisen opetu- sen järjestämiseksi metalli- ja verhoilutyöpajoissa varattiin 6,000 markkaa. Uusi oli 8,000 markan suuruinen erä Palkintoja oppilaille. Valmistavan tyttö- jen ammatikoulun määrärahoja korotettiin 37,617 markkaa, mistä 23,631 markkaa oli tarkoitettu uuden kaluston, etusijassa moottoriompelukoneiden hankkimiseksi, sekä 8,900 markkaa palkinnoiksi oppilaille. Kuluvana vuonna valmistunut työväenopiston uusi talo lisäsi tuntuvasti opiston suomenkieli- sen osaston menoja, jotka merkittiin vuoden 1928 menosääntöön 1,373,184 markan suuruisiksi oltuaan edellisenä vuonna 310,932 markkaa. Valtuusto oli jo aikaisemmin päättänyt¹⁾ uusia virkoja perustettavaksi ja määrärahoja mer- kittäväksi uuden rakennuksen sisustamista ja kalustamista varten, ja talous- arviota käsiteltäessä myönnettiin edelleen 54,000 markkaa lämpöä ja valais- tusta, 40,000 markkaa puhtaanapitoa, vedenkulutusta ja siivousta sekä 40,000 markkaa opetusvälineiden ostoa varten, minkä lisäksi työväenopiston uuden rakennuksen vuokraksi merkittiin 647,300 markkaa laskettaessa se samojen perusteiden mukaisesti, jotka valtioneuvosto oli vahvistanut noudatettaviksi kansakouluhuoneistojen vuokra-arvoja määrättäessä. Opiston ruotsinkielisen osaston menoarvio osoitti niinkään menojen lisäystä, nim. 143,625 markkaa, sen johdosta, että osaston tarpeisiin oli vuokrattu Ritarikadun talossa n:o 5 sijaitseva huoneisto, jonka vuokra oli 80,000 markkaa, mihin tuli lisäksi vahti- mestarin palkkio, 10,000 markkaa; vuoden menosäännön vastaava määräraha oli ainoastaan 32,700 markkaa. Sitäpaitsi tarvittiin 5,000 markan suuruinen määräraha uuden huoneiston valaistusta sekä 80,000 markkaa sen kalustamista varten. Kansanlastentarhain määrärahoja korotettiin 172,290:70 markkaa eli 6,053,854 markkaan. Uusia määrärahoja merkittiin 100,000 markkaa kesävir- kistyksen kustantamiseksi lastentarhain lapsille ja 5,000 markkaa psykiaatte- rin palkkaamiseksi henkisesti vajaakuntoisten lasten hoitoa varten. Luvussa

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 67 ja 126.

Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus korotettiin Suomen liikemiesten kauppaopiston avustusta 17,000 markkaa eli 68,000 markkaan, opiston Tekniska läroverket avustusta 30,000 markkaa eli 90,000 markkaan ja Kansalaiskorkeakoulun avustusta 20,000 markkaa eli 40,000 markkaan. Kaupunginkirjaston menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ kirjaston Kallion haaraosaston amanuenssin-toimen järjestelämisestä. Erä ylimääräiset apulaiset merkittiin 160,000 markan suuruiseksi osoittaen lisäystä 27,000 markkaa, jotta mainittujen apulaisten tuntipalkat voitaisiin korottaa 8 markasta 10 markkaan. Kirjastotoiminnan laajentuessa tarvittiin myöskin jonkin verran suurempi kirjallisuusmääräraha, 480,000 markkaa kuluva vuoden talousarvion 430,000 markan sijasta. Vuokrat kohosivat 20,600 markkaa, lämpö- ja valaistuskustannukset 6,800 markkaa sekä puhtaanapito- ja vedenkulutusmenot 1,200 markkaa. Sen sijaan voitiin havaita menojen vähennystä erissä Painatus- ja sidontakustannukset ja Kalusto, joista edellinen aleni 20,000 markkaa, jälkimmäinen 2,000 markkaa. Tämän luvun menojen kokonaislisäys oli 109,232 markkaa. Kaupunginmuseon menosääntö oli muuten ennallaan paitsi että siihen sisältyvää kokoelmien kartuttamismäärärahaa oli korotettu 17,000 markkaa. Luvun Musiikkilautakunta palkkausmäärärahaa laskettaessa oli otettu huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä kaupunginorkesterin intendentille, ja kaupunginorkesterin määrärahaan sisältyi konserttimestari A. Hannikaiselle myönnetyn³⁾ henkilökohtaisen palkankorotuksen edellyttämä rahamäärä. Koska musiikkilautakunnan kanslia oli muutettu kaupungin talosta vuokrahuoneistoon, oli talousarvioon otettava 16,800 markan suuruinen vuokramääräraha. Apurahoiksi erinäisille sivistyslaitoksille kaupunginvaltuusto päätti myöntää saman määrän kuin vuonna 1927 eli 495,000 markkaa, mutta jaettuna siten, että Suomen kansallisteatterin ja Suomalaisen oopperan avustuksia supistettiin 50,000 ja 10,000 markkaa, koska nämä yritykset olivat osalliset valtion raha-arpajaisten nettovoitosta, jota vastoin Ruotsalaisen teatterin, Kansan näyttämön, Koiton näyttämön ja Sörnäisten työväen näyttämön apurahoja korotettiin, kahden edellisen 20,000 markkaa ja kahden jälkimmäisen 10,000 markkaa. Avustuksen saamisen ehdoksi määrättiin, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kumpaisenkin vuoden varrella tuli antaa vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 näytäntöä, joihin pääsylippujen hinnat olivat enintään puolet tavallisista. Yhdestoista pääluokka päättyi 42,179,825 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verraten lisäystä 6,878,221: 70 markkaa.

Kahdennessatoista pääluokassa, Teknilliset laitokset, vahvistettiin laitojen hallituksen menosääntö 48,000 markaksi eli 3,000 markkaa kuluva vuoden menosääntöä suuremmaksi. Tämä määrä merkittiin kolmena samansuuruisena eränä itsekunkin laitoksen menosääntöön nimikkeen Hallinto kohdalle. Ensimmäisessä luvussa, Vesijohtolaitos, otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös⁴⁾ erinäisten uusien virkain perustamisesta. Laitoksen kokonaismenojen arvioitiin kohoavan 6,202,201 markkaa, mutta tästä huomattavan suuresta lisäyksestä kohdistui 5,682,000 markkaa uudistoihin, joita vuonna 1928 oli tarkoitus suorittaa yhteensä 14,934,000 markan kustannuksin. Hallintomäärärahoja korotettiin 22,498 markkaa, osin koska osuus hallituksen menoista kohosi 1,000 markkaa ja koska rakennusmestarin palkka, joka aikaisemmin oli jakautunut usealle eri määrärahalle, nyt

1) Ks. tätä kert. s. 124. — 2) S:n s. 61. — 3) S:n s. 54. — 4) S:n s. 126.

kokonaan otettiin tähän määrärahaihin ryhmään. Kassa- ja tiliviraston arvioidut kustannukset kohosivat 30,851 markkaa, käyttökustannukset 285,683 markkaa, johtoverkon, vesisäiliön ja johtotarkastuksen kustannukset 68,024 markkaa, mittari- ja talojohto-osaston, työpajan ja varaston menot 109,445 markkaa ja yleisten vesipostien ja satamajohtojen aiheuttamat menot 6,700 markkaa, jota vastoin Sekalaisten menojen ryhmässä oli havaittavissa pienehkö 3,000 markan menojen vähennys. Laitoksen menosääntö oli laadittu edellyttäen että, vedenkulutus lisääntyisi 1,100,000 m³. Edellämainittu uudisrakennusmääräraha oli tarkoitettu seuraavia töitä varten: uusien saostusaltaiden rakentamiseksi Vanhaankaupunkiin 2,720,000 markkaa ¹⁾, Eläintarhan vesisäiliön korottamista sekä uuden vartijantuvan rakentamista varten 8,500,000 markkaa, vesijohtojen laskemiseksi erinäisiin Pasilan katuihin 227,000 markkaa, Pengerkatuun 67,000 markkaa, Töölön katuihin 1,434,000 markkaa, Vallilan katuihin 312,000 markkaa, Toukolan katuihin 189,000 markkaa, Käpylän katuihin 90,000 markkaa, Kumpulan katuihin 359,000 markkaa, XX kaupungin osan katuihin 196,000 markkaa, Katajanokan katuihin 128,000 markkaa ja Harakan saareen 200,000 markkaa, minkä lisäksi 312,000 markkaa käytettäisiin työkalujen ja kaluston sekä 200,000 markkaa vesimittarien ostoon. Kaasulaitoksen talousarviota vahvistettaessa otettiin huomioon kaasun kulutuksen todennäköinen lisääntyminen, joka arvioitiin 2,400,000 m³:ksi ja joka tietenkin lisäisi kustannuksia. Siten oli hallintomäärärahoja korotettava 2,704 markkaa, kassa- ja tiliviraston määrärahoja uusien virkain perustamisen johdosta 116,063 markkaa, käyttömäärärahoja 322,457 markkaa, johtoverkon ja jakelukellon määrärahoja 48,000 markkaa, jakelun aiheuttamia määrärahoja 70,000 markkaa ja johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn määrärahoja 42,000 markkaa, sekalaisiin menoihin varattuja määrärahoja 195,000 markkaa, katuvalaistusmäärärahoja 40,000 markkaa ja uudistymäärärahoja 1,434,000 markkaa. Laitoksen menojen kokonaislisäys oli 2,270,224 markkaa. Uudistymäärärahaa varattiin pääputkiverkon laajennuksiin 811,000 markkaa, siitä 270,000 markkaa kaasujohdon ulottamiseksi Harakan saareen, uusien katulamppujen asettamista, yksityisiä jakelujohtoja, kaasumittarien ostoa ja kaluston hankkimista varten yhteensä 1,990,000 markkaa, kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ²⁾ mukaista uutta uunilaitetta varten 4,700,000 markkaa, kaasusäiliön rakentamiseksi 4,200,000 markkaa, paineensäätäjän hankkimiseksi jakelukelloon 38,000 markkaa, merivesipumpun ja imujohtoon hankkimiseksi 80,000 markkaa, kompressorilaitteen koneiston vahvistamiseksi 40,000 markkaa, porakoneen hankkimiseksi Sörnäsän korjaustyöpajaan 48,000 markkaa, varakoksinnostolaitteen hankkimiseksi 450,000 markkaa, vaunuvaan siirtämiseksi pääraiteiden yhteyteen 55,000 markkaa ja autojen ostoon 75,000 markkaa. Luvun Sähkölaitos menot lisääntyivät 16,078,178 markkaa, mihin myöskin oli syynä kulutuksen lisääntyminen ja sitä seurannut laajennusten tarve. Hallintokustannuksista on mainittava ainoastaan 1,000 markan lisäys, jonka aiheutti laitoksen osuus hallituksen menoista. Kassa- ja tiliviraston menot lisääntyivät uusien virkain perustamisen johdosta 237,254 markkaa. Käyttöhenkilökuntaakin oli lisätty ja koneenkäyttäjien palkkioita korotettu, ja näistä syistä sekä korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoamisen vuoksi käyttömäärärahat lisääntyivät 207,714 markkaa, vaikkakin hii-lien hinnat olivat alentuneet ja polttoainekustannukset sen johdosta voitiin arvioida 400,000 markkaa pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Jakeluosaston menot lisääntyivät 206,210 markkaa, niinkään työvoimien lisäämisen johdosta,

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 36. — ²⁾ S:n s. 37.

katuvalaistuksen aiheuttamat 50,000 markkaa ja uudistoiden 15,266,000 markkaa. Sekalaisten menojen nimikkeen kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 1,440,750 markkaa kuluvan vuoden talousarvion 1,530,750 markan sijasta. Vähennys johtui siitä, että viimeainittuun talousarvioon sisältynyt määräraha kaupungin voimanhankintakysymyksen selvittelyä varten voitiin poistaa. Uudistoitä varten myönnettiin kaikkiaan 24,722,000 markkaa, siitä 17,150,000 markkaa sähkölaitoksen koneiston laajentamiseen. Mainittuun laajentamishjelmaan sisältyi 10,000 kw:n turbiinigeneraattorin hankkiminen 5,000,000 markalla ja höyrykattilain hankkiminen 2,000,000 markalla, kattilahuoneen putkijohtojen uusiminen ja lisääminen 500,000 markan kustannuksin, voimalaitoksen korkeapaineohjauslaitoksen uudestaanrakentaminen 3,000,000 markalla, mitä määrärahaa ei kuitenkaan saanut ryhtyä käyttämään rahatoimikamarin erityisettä luvatta, koneiden siirto Kampintorin asemalle 250,000 markan kustannuksin ja uusien muuntajain hankkiminen Kallion asemalle 1,000,000 markalla, akkumulaattoripatterien hankkiminen Kasarmin torin asemalle 5,000,000 markalla sekä vanhain patterien korjaaminen 400,000 markalla. Nimikkeen Uudistyöt kohdalle merkittiin edelleen 225,000 markkaa Munkkiniemen aseman lunastamiseen, 4,872,000 markkaa johtoverkoston laajentamiseen, 200,000 markkaa johto- ja kaapelitöihin hallituksen määräyksen mukaan, 250,000 markkaa talojohtoja varten, 1,500,000 markkaa mittarien ostoon, 125,000 markkaa kaluston, 250,000 markkaa konttorikoneiden ja 150,000 markkaa henkilöauton sekä katuvalaistustöissä käytettävän auton ostoon. Arvaamattomiin tarpeisiin rahatoimikamarin määräyksen mukaan myönnettiin 500,000 markkaa eli 200,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menosäännössä. Kaiken kaikkiaan merkittiin kahdenteentoista pääluokkaan määrärahoja 109,914,004 markkaa, mitä vuoden 1927 menosäännössä vastasi 85,363,401 markkaa.

Myöskin kolmannessatoista, Yleisten töiden pääluokassa määrärahat lisääntyivät tuntuvasti, nim. 26,397,666 markkaa. Tarkoitus oli m. m. perin pohjin korjata ja panna kuntoon sota- ja pula-aikana puutteellisen hoidon vuoksi huonoimpaan kuntoon joutuneet laitteet. Ensimmäiseen lukuun, Yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori, sisältyi määrärahoja yhteensä 3,349,370 markkaa eli 139,426 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menosäännössä. Ylimääräisiä apulaisia sekä lämpöä ja siivousta varten varattuja määrärahoja korotettiin, ja kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös ¹⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä rakennuskonttorin katuosaston avustavalle työpäällikölle sekä piirustajan- ja arkistonhoitajantoimen perustamisesta kaupungin asemakaavaosastolle otettiin huomioon. Tilapäisten apulaisten palkkaukseen myönnettiin pienempi määräraha kuin edellisenä vuonna. Hallituksen käytettäväksi arvaamattomiin menoihin varattiin 5,000 markkaa. Rakennuskonttorin kassa- ja tiliviraston arvioidut menot lisääntyivät 5,427 markkaa ja geodeettiosaston 67,000 markkaa, mihin sisältyi uusi 50,000 markan suuruisen määräraha kaupungin kiintopisteverkon laajennus- ja tarkistusvaakitusta varten. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten 5,387,850 markkaa. Tämän luvun suurehkoista vuosittain uudistuvista menoeristä mainittakoon kaupungin sairaalain korjaus- y. m. työt, joita varten merkittiin 800,000 markkaa, samanlaatuiset työt kansakouluissa, 745,000 markkaa, poliisilaitokselle luovutetuissa rakennuksissa, 324,250 markkaa, kunnan työväenasunnoissa, 245,700 markkaa, sekä lämpöjohtojen kunnossapito ja vesijohtojen korjaukset y. m., 254,000 markkaa. Paloparvekkeiden

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 61 ja 124.

rakentamiseksi kunnalliskotiin ja Nikkilän sairaalaan myönnettiin 60,000 ja 75,000 markkaa. Valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ mukaisesti merkittiin 188,000 markan suuruinen määräraha sairaanhoitajatarasuntojen sisustamiseksi Hietaniemenkadun tontilla n:o 7 olevan kivirakennuksen yläkerrokseen sekä 447,300 markkaa Marian sairaalan lastenosastolle luovutetun huoneiston korjaus- ja muutostöitä varten. Samaten otettiin huomioon rahatoimikamarin päätökset ²⁾ rakennuskonttorin katuosaston huoneiston laajentamisesta sekä kioskien korjaamisesta. Talousarviota käsiteltäessä kaupunginvaltuusto sitäpaitsi päätti myöntää 187,700 markkaa Kivelän sairaalan rappeutuneen pesutupa- ja saunarakennuksen purkamista varten sekä erinäisten saman sairaalan entisen talousrakennuksen käytettävissä olevien huoneiden sisustamiseksi eri tarkoituksiin. Uudisrakennusmäärärahat lisääntyivät 10,763,850 markasta 25,935,253 markkaan eli 15,171,403 markkaa. Ne kohdistuivat etusijassa töihin, joiden suorittamisesta kaupunginvaltuusto jo oli tehnyt periaatteelliset päätökset. Niinpä esiintyi tässä luvussa määräraha kellarin rakentamista varten ³⁾ kaupunginpuutarhaan, 110,000 markkaa, kolmannen poliisiaseman uudisrakennusta varten ⁴⁾ 1,814,000 markkaa, Korkeavuorenkadun tontille n:o 7 teetettävää katurakennusta varten ⁴⁾ 2,610,000 markkaa, kansakoulutalon rakentamiseksi Käpylään ⁵⁾ 3,000,000 markkaa, tuberkuloosisairaalaan varten ⁴⁾ 13,011,253 markkaa, mistä 1,269,380 markkaa johtotöihin, pientenlastenkotia varten ⁶⁾ 3,000,000 markkaa ja ammattikoulujen uudisrakennusta varten ⁵⁾ 2,000,000 markkaa. Rahatoimikamari oli päättänyt ²⁾ vuonna 1928 rakennettavaksi erinäisiä kioskeja, ja kaupunginvaltuusto myönsi tähän tarkoitukseen 220,000 markkaa. Lisäksi osoitettiin 170,000 markkaa Korkeasaaren ravintolarakennuksen laajentamiseksi. Luvussa Kadut ja yleiset paikat arvioitiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoavan 354,500 markkaa eli 2,140,000 markkaan ja uudistöiden kustannusten 4,966,600 markkaa eli 10,951,000 markkaan. Edellisen nimikkeen kohdalle merkittiin m. m. 150,000 markkaa katukilpien uudistamiseen, mikä poliisijärjestyksen mukaan kuului kaupungille, sekä Pakaankadun ja erään Nordenkiöldinkadun osan uudestaan viertämiseen ja pintatervaukseen 480,000 ja 240,000 markkaa. Uudistymäärärahasta tarvittiin 50,000 markkaa uusien korokkeiden rakentamiseen rahatoimikamarin määräyksen mukaan, 496,000 markkaa rautatienaseman edustalla olevan aukion järjestyä sekä 3,036,000 markkaa kaupungin katuosuuksien ajoteiden kiveämistä ja jalkakäytävien kuntoonsaattamista varten. Viimemainittuun määrärahaan sisältyi 250,000 markan suuruinen erä Merikadun leventämiseksi ja kiveämiseksi. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli arvioinut tämän työn kokonaiskustannukset 447,000 markaksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarille tehtäväksi anoa maistraatilta lupaa saada lykätä se osa työstä, jota ei voitu suorittaa talousarvioon merkityllä määrärahalla, johonkin seuraavaan vuoteen. Eräiden kenttäkivikatujen asfaltoimiseen varattiin 300,000 markkaa, Pormestarinrinteen lopputasoitusta varten 41,000 markkaa, erään Ilmarisenkadun osan leventämiseen 213,000 markkaa, erinäisten Töölön katujen tasoitusta varten 4,039,000 markkaa, Harjunkadun ja Sturenkadun välisen Fredrikssperinkadun osan tasoittamiseen 697,000 markkaa, erinäisten Vallilan katujen tasoittamiseen 619,000 markkaa ja Toukolan 241,000 markkaa. Pohjolan kadun kuntoonsaattamiseen 200,000 markkaa, Kumpulan omakotialueen

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 119. — ²⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari. — ³⁾ S:n s. 35. — ⁴⁾ S:n s. 30. — ⁵⁾ S:n s. 32. — ⁶⁾ S:n s. 33.

katujen tasoittamiseen 647,000 markkaa, Kolmannen linjan tasoittamiseen Helsinginkadun ja Alppikadun väliltä 200,000 markkaa, aitauksen rakentamiseksi Hietaniemen vastaisen puistoalueen ympärille 34,000 markkaa, kiviportaiden rakentamiseksi Vuorikadulle 38,000 markkaa sekä täytemaan vastaanottoa varten 100,000 markkaa. Luku Kanavat ja viemärit osoitti menojen lisääntymistä 741,400 markkaa, mistä 471,000 markkaa kohdistui korjaus- ja kunnossapitomäärärahoihin ja 270,400 markkaa uudistyömäärärahoihin. Viimemainitut nousivat kaikkiaan 2,558,000 markkaan ja jakautuivat seuraaviin eriin: Suvannontien viemärijohdon laskeminen uudestaan Päijänteentien ja rautateiden alueen väliltä 93,000 markkaa, uusien viemärijohtojen laskeminen erinäisiin Töölön katuihin 804,000 markkaa, Vallilan 519,000 markkaa, Toukolan 93,000 markkaa, Käpylän 110,000 markkaa ja Kumpulan omakotialueen 388,000 markkaa, viemärijohdon laskeminen Nordenskiöldinkadulta Eläintarhan urheilukentän itäosaan 120,000 markkaa, viemärijohdon jatkaminen Pallokentältä koulupuutarhan läpi Nordenskiöldinkadulle 97,000 markkaa, ja Alppilan puhdistuslaitteen täydennystyöt 334,000 markkaa. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin yhteensä 6,075,000 markkaa, jolloin korjaus- ja kunnossapitomenot arvioitiin 292,000 markkaa pienemmiksi kuin edellisenä vuonna, jota vastoin uudistyömäärärahoja korotettiin 597,500 markkaa eli 4,265,000 markkaan. Viimemainitusta määrästä varattiin 1,380,000 markkaa Länt. Viertotien kiveämiseen Kammion- ja Toivonkadulta Nordenskiöldinkadulle, 866,000 markkaa saman viertotien Nordenskiöldinkadun ja Stenbäckinkatujen välisen osan leventämiseen, 1,753,000 markkaa Keiteleentien ja Sturenkadun välisen It. Viertotien osan leventämiseen ja kiveämiseen, 171,000 markkaa Pohjolankadun ja Oulunkylän asema-alueen välisen tien leventämiseen, 50,000 markkaa Alppilan vesisäiliölle vievien teiden kuntoonpanemiseksi sekä 45,000 markkaa tien teettämiseksi Vallilan ulkoilma-teatteriin. Urheilu- ja leikkikenttäin korjauksiin ja kunnossapitoon merkittiin kuluvankin vuoden menosäännössä ollut määrä, 353,000 markkaa, mutta uudistoihin varattiin 849,000 markkaa eli 449,000 markkaa enemmän kuin mainitussa menosäännössä. Vuonna 1928 oli näet tarkoitus jatkaa Käpylän urheilukentän tasoittamista, mihin työhön osoitettiin 200,000 markkaa, suorittaa loppuun Mustikkamaan juhla kentän tasoitustyö 394,000 markaksi arvioiduin kustannuksin ja jatkaa Brahenkatujen urheilukentän tasoitustöitä 100,000 markalla. Sitäpaitsi rakennettaisiin aitaus viimemainitun urheilukentän ympärille ja istutettaisiin sen ulkopuolelle orapihlajapensasaita, mihin töihin tarvittiin 135,000 markan suuruinen määräraha, sekä rakennettaisiin uudestaan Kaisaniemen verkkopallokenttiä ympäröivä aitaus 20,000 markalla. Satamain arvioidut korjaus- ja kunnossapitokustannukset kohosivat 807,000 markkaa eli 3,492,000 markkaan. Niinpä korotettiin tässä luvussa rautatieraiteiden määrärahaa 70,000 markkaa, koska kuluneita ja liian kevyitä kiskoja oli vaihdettava uusiin m. m. Sörnäsissä ja varoja oli varattava Länsisataman vaihteiden puhdistamiseen ludesta ja jäästä sekä lumenluontiin. Veneiden kiinnityspaikkain määrärahaa korotettiin 20,000 markkaa, koska uusia paikkoja oli tullut lisäksi, ja jälle vievien alasmeno-siltain y. m. määrärahaa 20,000 markkaa, koska ajosilta oli rakennettava Korkeasaaren eteläpuolitse Sörnäsiin vievän laivaväylän yli, ja ruoppausmäärärahaa 100,000 markkaa, koska ruoppausta katsottiin olevan suoritettava entistä suuremmassa määrässä, varsinkin viemärien mereenlaskukohdilla. Erään hinaajalaiivan korjaamiseen myönnettiin 120,000 markkaa ja eri laiturien ja siltain korjauksiin ja vahvistamiseen yhteensä 1,102,000 markkaa.

Viimemainittu määrä oli suhteellisen suuri, mutta sillä suoritettavia töitä voitiin tuskin enää lykätä, m. m. koska raskas autoliikenne vaati kyseellisiltä satamalaitteilta suurta kestävyyttä. Lentosataman korjauksiin ja kunnossapitoon myönnettiin 20,000 markkaa. Myöskin uudistoihin tarvittaisiin vuonna 1928 huomattavia pääomia; Länsisataman töitä jatkettaisiin laajentamalla hiilisatamaa 4,885,000 markan kustannuksin, mistä 280,000 markkaa rautatie-raiteiden laskemiseksi Lastauttajankadulle kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ mukaisesti, kiveämällä eräitä Hietasaarenkadun ja Vaihdokadun osia 385,000 markan kustannuksin sekä asettamalla sähkövalaistuslaitteita 30,000 markalla; Lapinniemenllä suoritettaisiin erinäisiä tasoitustöitä 750,000 markalla, Länsisatamaan johtavan uuden liikenneväylän rakennustyöt oli pantava käyntiin sikäli, että Köydenpunojankatu tasoitettaisiin 60,000 markan kustannuksin; Laivastokadulle rakennettaisiin kytkyksiltä 90 veneelle 85,000 markalla; Käenkujan ja Vilhonvuorenkadun välisen rannan oikaisemisen sekä veneiden kiinnityspaikkain järjestämisen sinne arvioitiin maksavan 50,000 markkaa; rantapuistotien järjestämiseksi Siltavuorenrannan ja Pohjoisrannan välille myönnettiin 100,000 markkaa, Merisataman tasoitusta varten 100,000 markkaa, Länsirannan kiveämiseen tullipaviljongin edustalta 70,000 markkaa, lentosatamaa varten 900,000 markkaa ja täyteaineen vastaanottoa varten rannoilla 250,000 markkaa. Kaikkiaan satamain uudistymäärärahat nousivat 7,665,500 markkaan. Kaupungin istutusten korjauksiin ja kunnossapitoon kaupunginvaltuusto myönsi 2,363,000 markkaa, mitä kuluvan vuoden menosäännössä vastasi 1,773,000 markkaa. Lisäys aiheutui osin siitä, että istutusten kokonaispinta-ala oli lisääntynyt n. 12 %, osin siitä, että oli suotavaa saada puistojen kunto tehokkaasti parannetuksi. Puistovartijain palkkausmäärärahaa korotettiin 11,000 markkaa, jotta voitaisiin ottaa kaksi vartijaa lisää, mitä pidettiin tarpeellisena puistoissa tapahunteiden ilkitöiden ja omavaltaisuuksien ehkäisemiseksi ja kaupungin vuokraimaiden valvonnan tehostamiseksi. Hevosen ostoon myönnettiin 6,000 markkaa. Rakennuskonttorin puisto-osaston vuonna 1928 suoritettavia uudistoi-
 tä varten merkittiin yhteensä 1,689,000 markkaa, siitä 444,000 markkaa aikaisemmin alulle pantujen tasoitus- ja istutustöiden lopettamiseen, 200,000 markkaa Alppilan puiston ja lammikkojen kuntoonpanettamiseen, 110,000 markkaa Ehrensvärdin- ja Speranskinteiden välisen alueen tasoituksen alulle panemiseen sekä 885,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelemiseen. Myön-
 täessään viimemainitun määrän kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti määrätä, että rahatoimikamarin, ennenkuin se antoi luvan tämän määrärahan käyttämiseen tarkoitukseensa, tuli tutkia, voisiko työn suorittaa huo-
 keammalla tavalla kuin kustannusarvio osoitti. Puistosohvien ostoon myön-
 nettiin 50,000 markkaa. Varaston menosääntö päättyi 1,527,500 markkaan osoittaen määrärahan vähentymistä yhteensä 94,900 markkaa. Uusia työ-
 koneita oli hankittava 860,500 markalla. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut yhdistetyt menoerät nousivat yhteensä 1,800,000 markkaan eli 425,000
 markkaa yli kuluvan vuoden vastaavain määrärahan. Kaupunginvaltuuston
 käytettäväksi arvaamattomiin menoihin myönnettiin kuten edellisenäkin
 vuonna 2,500,000 markkaa, kun taas rahatoimikamarin käyttövarat kohosivat
 100,000 markkaa eli 600,000 markkaan. Koko kolmannentoista pääluokan
 menosääntö päättyi 81,239,888 markkaan, mitä vuoden 1927 menosäännössä
 vastasi 54,842,222 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 38.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin lupa oli hankittava ennen ryhtymistä niihin Yleisten töiden pääluokkaan merkittyihin uudistoihin, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljänteentoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, sisältyi määrärahoja yhteensä 4,232,918 markkaa, mikä määrä 636,918 markalla ylitti vuoden 1927 vastaavat määrärahat.

Viidennessätoista pääluokassa, Puhtaanapito, oli menojen kokonaismäärä 15,790,324 markkaa eli 2,008,852 markkaa suurempi kuin vuoden 1927 talousarviossa. Tästä lisäyksestä aiheutti suuremman osan eli 1,212,850 markkaa puhtaanapitolaitoksen teknillisten varusteiden täydentäminen; loppuosa taas jakautui eri tilien kesken ja sai selityksensä kaupungin laajentumisen aiheuttamasta työn lisääntymisestä. Puhtaanapitohallituksen ja puhtaanapitolaitoksen määrärahoja lisättiin yhteensä 4,980 markkaa ja puhtaanapitolaitoksen tiliviraston määrärahoja 476 markkaa. Katujen puhtaanapidon arvioitiin maksavan 6,153,000 markkaa kuluvan vuoden menosäännön 5,822,000 markan sijasta, minkä tuntuva lisäyksen suurelta osalta aiheutti se, että katujen puhtaanapitoon talvisaikaan kohdistettiin entistä suurempia vaatimuksia, joten m. m. kaupungin keskuksen kadut oli pidettävä kokonaan lumesta ja jäästä puhtaina. Talojen ja makkien puhtaanapitomäärärahoja korotettiin 80,000 markkaa yksinomaan siitä syystä, että laitoksen toimesta puhtaanapitovien talojen lukumäärä oli lisääntynyt. Malmin kaatopaikkaa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 1,569,000 markkaa eli 114,660 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1927. Sen sijaan tallien arvioidut kustannukset vähenivät 70,414 markkaa eli 401,000 markkaan sen johdosta, että vähenemää voitiin vähentää laitoksen saatua entistä useampia työkoneita. Autotallia varten varattiin 1,149,000 markkaa. Tämän luvun arvioitujen menojen kokonaislisäys oli 306,000 markkaa ja sen aiheutti autokaluston lisääminen. Työkoneita ostettaisiin yhteensä 1,885,000 markalla, nimittäin 5 kuorma-autoa 200,000 markalla, 3 lakaisukonetta 780,000 markalla, 2 kasteluautoa 260,000 markalla, 1 hajoituskaivojen tyhjentämisauto 300,000 markalla, 50 purgaattorirattaat 85,000 markalla, 2 moottorilumiauraa 210,000 markalla, 2 rautalumiauraa 30,000 markalla ja 1 halkojenhakkuukone 20,000 markalla. Sitäpaitsi sisustettaisiin autotalli 150,000 markaksi arvioiduin kustannuksin. Uudishankintain määräraha nousi kaikkiaan 2,035,000 markkaan. Työntekijäin erinäisiksi eduiksi nimitettyjen menojen arvioitiin kohoavan 45,000 markkaa eli 495,000 markkaan. Sekalaisten menojen luvussa sen sijaan oli havaittavissa 15,700 markan menojen vähennys, johon oli syynä, että eräs puhtaanapitolaitoksen vuokraama varastorakennus oli purettava¹⁾ eikä sitä siis enää vuokrattu.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahat vahvistettiin yhteensä 7,577,872 markaksi, mitä vuoden 1927 menosäännössä vastasi 7,557,916 markkaa. Vähäinen lisäys, 19,956 markkaa, aiheutui kauppahallien lämpö-, valaistus-, vedenkulutus-, puhtaanapito- y. m. menojen kohoamisesta.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kiinteä omaisuus, kaupunkitalojen arvioidut menot vähenivät 119,898 markkaa, m. m. koska koleraparakkien hätäasunnot oli purettu ja Suvilahden kasarmi päätetty tyhjentää kesäkuun 1 p:nä 1928. Kunnan työväenasuntojen arvioitiin aiheuttavan kustannuksia 46,549 markkaa enemmän kuin vuoden 1927 menosäännön mukaan, koska tähän lukuun oli otettu Kumpulan puutarhurinasunnon hoitoa ja Vallilan kerho-

¹⁾ Vrt. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari.

huoneiston vuokraa varten tarvittavat määrärahat. Maatalouslautakunnan ja sen alaisten laitosten menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ konttoriapulaisen toimen perustamisesta maatalouskonttoriin, mikä aiheutti 17,940 markan lisäkustannuksen, jota vastoin menot muuten alenivat 3,218 markkaa. Lukuun Kansanpuistot tuli lisäksi 84,600 markan suuruinen määräraha vartijan asunnon ja laiturin rakentamiseen sekä kaivon kaivamiseen vasta ostetulle Varsasaarelle sekä sen vartiointin kustantamiseksi. Tämän hallinnonhaaran menot lisääntyivät 84,029 markkaa nousten 1,468,131 markkaan. Sekalaisten menojen lukuun merkittiin määrärahat niitä kiinteistöhankintoja varten, joita koskevat päätökset kaupunginvaltuusto vuoden kuluessa oli tehnyt: Brändön yksinäisverotilan ostoon 3,200,000 markkaa²⁾, Hakasalmenkadun leventämiseksi tarvittavan katualueen ostoon 1,643,750 markkaa³⁾, Topeliuksenkadun tontin n:o 8 vuokraoikeuden lunastamiseen 100,000 markkaa⁴⁾, kioskien ostoon 60,000 markkaa, valtion ja kaupungin välisen tilusvaihdon aiheuttamien kustannusten peittämiseksi 2,227,630 markkaa⁵⁾, erinäisten Bothyn tilusten ostoon 7,930,948: 80 markkaa⁶⁾, Varsasaaren ostoon 300,000 markkaa⁷⁾, Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 ostoon 21,300,000 markkaa⁷⁾. Luvun loppusumma kohosi 30,325,456: 14 markkaa eli 37,284,828: 80 markkaan. Kaiken kaikkiaan sisältyi seitsemänteentoista pääluokkaan määrärahoja 44,446,961: 80 markkaa, mitä vuoden 1927 menosäännössä vastasi 14,096,103: 66 markkaa.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan, Eläkkeet ja apurahat, merkittiin määrärahoja yhteensä 3,062,096 markkaa lisäyksen ollessa 601,936 markkaa.

Yhdeksännentoista pääluokan lukuun Irtaimisto merkittiin uusi 275,000 markan suuruinen määräraha puhelimen automatisoinnin edellyttämän pöydän hankkimiseksi rahatoimilaitoksen puhelinkeskukseen sekä 316,670 markan määräraha ent. kansanravintohallituksen irtaimiston lunastamiseen. Erinäisten huoneenvuokrain määrärahoja oli lisättävä 53,787: 80 markkaa eli 451,507: 80 markkaan sen johdosta että It. Viertotien talosta n:o 39 oli vuokrattu uusi huoneisto 70,000 markalla sekä että tullikamarin postipakettiosaston ja tavarasuojan vuokrat oli korotettu. Sen sijaan poistui Länsirannan talossa n:o 2 sijaitsevan huoneiston vuokra. Lukuun Tapaturmavakuutus sisältyvä vakuutusmaksujen ja vanhingonkorvausten määräraha alennettiin 200,000 markasta 100,000 markkaan. Kaupunginvaltuuston päätös kaupungin viranpitäjien ja työntekijäin palkkain järjestelystä aiheutti yhteensä 12,080,000 markan lisäkustannuksen, mistä 6,580,000 markkaa oli edellisille ja 5,500,000 markkaa jälkimmäisille myönnettyjä palkankorotuksia. Mainitun suuruiset määrärahat merkittiin lukuun Lisäyksiä palkkamenoihin rahatoimikamarin käytettäväksi tähän tarkoitukseen. Samaan lukuun merkittiin uusi 50,000 markan suuruinen määräraha muiden syiden kuin sairauden takia virkavapautta nauttivien viranpitäjien sijaisten palkkaamiseksi. Sekalaisten määrärahain lukuun merkittiin eri urheilutarkoituksiin yhteensä 200,000 markkaa eli 15,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1927; uudisrakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin 2,750,000 markkaa, osakkeiden merkittävä varten Neljännen linjan talossa n:o 14, johon Touhulan kansanlastentarha sijoitettaisiin, 343,000 markkaa⁸⁾, ja kuoletuslainan myöntämiseksi Uimahalli osakeyhtiölle kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁹⁾ mukaisesti 2,000,000 markkaa. Naisten työtupain määräraha arviointiin 600,000 markaksi, jolloin niiden työntekijättäriille voitaisiin maksaa

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 126. — ²⁾ S:n s. 11. — ³⁾ S:n s. 13. — ⁴⁾ S:n s. 15. — ⁵⁾ S:n s. 20. — ⁶⁾ S:n s. 9. — ⁷⁾ S:n s. 12. — ⁸⁾ S:n s. 29. — ⁹⁾ S:n s. 47.

3 markkaan korotettu tuntipalkka. Kuoletuksiin ja palautuksiin varattiin 23,000,000 markkaa edellisen vuoden menosäännön 42,000,000 markan sijasta, ja arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävää määrärahaa voitiin niinkään vähentää 150,000 markkaa eli 1,000,000 markkaan. Yhdeksännentoista pääluokan määrärahain kokonaismäärä oli 46,294,577: 80 markkaa eli vuoden 1927 vastaavaa lukua 10,905,557: 20 markkaa pienempi.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästönä 17,000,000 markkaa.

Ensimmäistä osastoa, Lainat ja korot, käsiteltäessä kaupunginvaltuusto osoitti alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrärahat vastedes otettavan pitkäaikaisen lainan varoista ¹⁾:

Eläintarhan vesisäiliön korotus sekä uusi vartijan-asunto ²⁾	Smk	6,800,000: —
Uusien kaasuuunien hankkiminen kaasulaitokselle ²⁾	»	3,130,000: —
Kaasukellon hankkiminen kaasulaitokselle ³⁾	»	3,780,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁴⁾	»	11,440,000: —
Paviljonkien rakentaminen tuberkelitautille y. m. potilaille keskussairaala-alueelle ⁵⁾	»	8,000,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen ⁶⁾	»	4,770,000: —
Lapinniemen tasoitustyöt ⁶⁾	»	675,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen ⁷⁾ ..	»	2,750,000: —
Brändön yksinäisen verotilan RN. ¹¹ osto ⁸⁾	»	3,200,000: —
Erinäisten Botbyn alueiden osto ⁹⁾	»	7,931,000: —
Uimahalli osakeyhtiölle myönnetty kuoletuslaina ¹⁰⁾ ..	»	2,000,000: —
	<u>Yhteensä</u> Smk	<u>54,476,000: —</u>

Otettavasta lyhytaikaisesta lainasta osoitettiin 21,300,000 markkaa, ja rahatoimikamari valtuutettiin käyttämään tämä määrä tai sitä vastaava arvo ulkomaan rahassa Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 kauppahinnan suorittamiseen. Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioituidet korko- ja osinkotulot yhteensä 7,956,000 markaksi. Koko osasto käsitti arvioituja tuloja yhteensä 83,732,000 markkaa, mitä vuoden 1927 talousarviossa vastasi 53,325,000 markkaa.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, merkittiin lukuun Erinäiset verot koiravero 375,000 markaksi eli 75,000 markkaa kuluvan vuoden veroa suuremmaksi. Satamain tulojen arvioitiin kohoavan 6,210,000 markkaa eli 29,407,836 markkaan, mistä 30,000 markkaa oli lentokoneiden satamamaksuja. Tämän osaston tulojen kokonaislisäys oli 6,285,000 markkaa.

Myöskin kolmannessa osastossa, Terveysten- ja sairaanhoito, tulojen odotettiin lisääntyvän 328,859 markkaa. Tähän vaikutti m. m. kaupungin sairaalain uusi sairassijataksa ¹¹⁾, ei kuitenkaan varsin suuressa määrässä, koska köyhäinhoidon varattomien potilaiden hoidosta suorittama maksu taksan määräysten nojalla alenisi. Viranpitäjain nauttimistaan luontoiseduista suoritettavaa korvausta korotettiin 205,259 markkaa.

Köyhäinhoidon ja lastensuojelutoiminnan aiheuttamat tulot, jotka vuoden 1927 talousarvioon oli merkitty 10,600,837: 75 markaksi, arvioitiin 11,417,780: 80

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 47. — ²⁾ S:n s. 36 ja 94. — ³⁾ S:n s. 37 ja 94. — ⁴⁾ S:n s. 95. — ⁵⁾ S:n s. 30 ja 96. — ⁶⁾ S:n s. 98. — ⁷⁾ S:n s. 100. — ⁸⁾ S:n s. 11 ja 100. — ⁹⁾ S:n s. 9 ja 100. — ¹⁰⁾ S:n s. 47 ja 100. — ¹¹⁾ S:n s. 62.

markaksi. 816,943:05 markan suuruisesta lisäyksestä kohdistui 220,039:40 markkaa kunnalliskotiin ja työlaitokseen, joiden pesulaitoksen arvioitiin tuottavan 222,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1927 oli arvioitu, kun taas lastensuojelulaitosten tulojen lisäys laskettiin 596,903:65 markaksi, pääasiassa koska lastensuojelulautakunnan alaisten tilain vuokrat oli merkitty valtio-neuvoston vahvistamain uusien perusteiden ¹⁾ mukaisesti.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 1,851,184 markkaa päättyen 12,273,147 markkaan, mihin sisältyivät seuraavat määrät valtionapua:

Kansakouluille.....	Smk	6,260,000:—
Oppilaiden kesävirikistykseen	»	280,000:—
Yleisille ammattilaiskouluille	»	138,324:—
Valmistaville ammattikouluille	»	1,175,923:—
Työväenopistolle	»	842,200:—
Kansanlastentarhoille.....	»	1,851,000:—
Kaupunginorkesterille	»	500,000:—
	<hr/>	
	Yhteensä Smk	11,047,447:—

Kansakoulujen valtionapua laskettaessa oli otettu huomioon kouluhuoneistoille vahvistetut uudet vuokra-arvot ja työväenopiston avustusta määrättäessä työväenopistojen valtionavusta joulukuun 31 p:nä 1926 annetun lain määräys. Muiden kuntain suoritettavaa korvausta niistä kotoisin olevien lasten koulunkäynnistä korotettiin 20,000 markkaa ²⁾. Kaupunginorkesterin konserttitulojen laskettiin lisääntyvän 65,000 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta kaupunginorkesterille vuodeksi 1929 1,000,000 markan valtionapua.

Teknillisten laitosten tuottamat tulot merkittiin kuudenteen osastoon ja arvioitiin 118,885,346 markaksi, mitä vuoden 1927 talousarviossa vastasi 99,497,536 markkaa. Eri laitoksista laskettiin vesijohtolaitoksen tuottavan tuloa 18,893,392 markkaa, kaasulaitoksen 36,220,052 markkaa ja sähkölaitoksen 63,771,902 markkaa lisäyksen ollessa eri laitosten osalta 1,594,900 markkaa, 6,036,710 markkaa ja 11,756,200 markkaa.

Seitsemännessä osastossa, Yleiset työt, rakennuskonttorin arviotuloja lisättiin 60,000 markkaa eli 120,000 markkaan, koska toimitusmaksujen taksaa oli korotettu, ja luvun Istutukset tuloja 19,800 markkaa eli 128,650 markkaan, koska kaupungille kuulumattomien istutusten kunnossapidon korvauksesta oli tehty uudet sopimukset.

Kahdeksanteen osastoon, Puhtaanapitolaitos, merkittiin tuloja yhteensä 6,360,000 markkaa, mitä vuoden 1927 talousarviossa vastasi 5,760,000 markkaa.

Yhdeksänteen osastoon, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, sisältyi tuloja yhteensä 9,323,000 markkaa eli 140,000 markkaa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarvion mukaan; vähennys kohdistui kauppahallimyymläin sekä toripaikkain vuokriin.

Kymmenenteen osastoon, Kiinteä omaisuus, merkittiin tontinlunastusmaksuja 6,000,000 markkaa eli 1,000,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1927 talousarvion mukaan. Lukuun Kaupunkikiinteimistöt siirrettiin aikaisemmin erinäisiin vuokriin luetut lastenhuoltolaitosten vuokrat, 571,900 markkaa, jotka vastasivat lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisiin tiloihin ³⁾ uhratun pääoman korkohyvitystä, Työväenopiston uudisrakennuksen sekä vasta

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 63. — ²⁾ S:n s. 49. — ³⁾ S:n s. 91.

ostetun Kaisaniemenkadun talon n:o 4 vuokrat sisältyivät niinkään ensimmäistä kertaa tulosääntöön ollen edellinen 647,300 markkaa ja jälkimmäinen 1,000,000 markkaa. Kansakoulutalojen vuokriksi merkittiin 7,093,300 markkaa, jolloin ne oli laskettu usein mainittujen uusien perusteiden¹⁾ mukaisesti ja ylittivät kuluvan vuoden tuloarvion vastaavan erän 5,648,635 markalla. Erinäisiä rakennusten- ja maanvuokria arvioitiin kertyvän 7,812,600 markkaa. Lisäys vuoden 1927 tulosääntöön verrattuna oli 724,000 markkaa ja aiheutui osin rakennusten ja tilusten sekä varastopaikkain vuokratulojen kohoamisesta, osin kadun aitaamisesta rakennustarkoituksiin suoritettavien maksujen taksan korotuksesta²⁾. Myöskin maatilain ja kansanpuistojen tulot osoittivat lisäystä 318,800 markkaa. Osaston loppusumma oli 34,597,569 markkaa vastaten 24,263,591 markkaa vuoden 1927 tulosäännössä.

Yhdennessätoista osastossa, Sekalaiset tulot, luontoisetujen korvaus kohosi 710,286 markkaa ja merkittiin 723,819 markaksi. Sairaiden kuljetuksesta saatavien tulojen arvioitiin kohoavan 30,000 markkaa eli 80,000 markkaan, uusien perusteiden mukaan lasketun työnvälityksestä saatavan valtionavun 151,000 markkaa eli 166,000 markkaan ja autoasemain puhelinmaksujen 35,000 markkaa eli 85,000 markkaan. Tämän osaston arvioidut kokonaistulot nousivat 1,726,619 markkaan ylittäen vuoden 1927 vastaavat tulot 229,533 markalla.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava määrä 184,034,977: 67 markaksi vuoden 1927 talousarvion 161,168,841: 26 markan sijasta, joten siis lisäys oli 22,866,136: 41 markkaa.

C. Muut asiat.

Itsenäisyyspäivä. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että joulukuun 6 päivää 1927, jolloin kymmenen vuotta oli kulunut Suomen julistautumisesta itsenäiseksi, vietettäisiin yleisenä juhlapäivänä kaupungin virastoissa ja laitoksissa siten, että työt olisivat keskeytyneinä kuten pyhäpäivinä, mutta työntekijöille ja viranpitäjille suoritettaisiin täysi päiväpalkka. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuuston diaariin merkityt ratkaisemattomat asiat. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diaariin merkittyjen kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olleiden asiain luetteloa⁴⁾ valtuusto päätti⁵⁾ poistaa diaarista Suomen uima-liiton esityksen kunnallisen uimahallin rakentamisesta sekä Suomen messujen osuuskunnan hallintoneuvoston anomuksen avustuksen myöntämisestä kauppa- ja teollisuustalon teettämiseen.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Maistraatille antamissaan lausunnoissa kaupunginvaltuusto ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista niitä ehdotuksia vastaan, jotka kaupungin yleisten töiden hallitus oli laadittanut:

X kaupunginosan korttelien n:ot 296 a ja 296 b, XI kaupunginosan korttelien n:ot 306, 325, 327, 330 ja 334 a, XIII kaupunginosan korttelin n:o 439, XIV kaupunginosan korttelien n:ot 464, 470 ja 475 ja XV kaupunginosan korttelien n:ot 605, 607, 608, 625, 632, 633 ja 634 tontinrajain sekä Kallion kirkon tontinrajain korkeusmääräyksiksi⁶⁾:

II kaupunginosan korttelin n:o 97, XI kaupunginosan korttelin n:o 318 ja XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 b tontinrajain korkeusmääräyksiksi⁷⁾:

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 63. — ²⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 180. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. syysk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. huhtik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. syysk. 3 §.